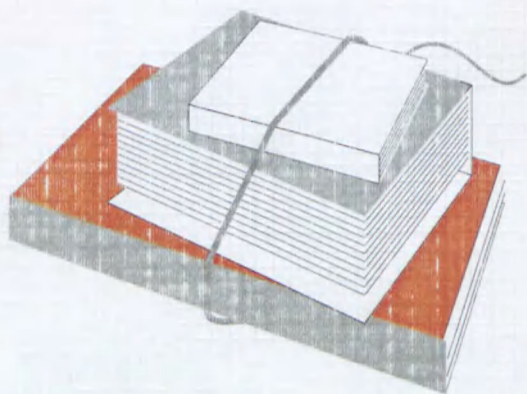

Bibliotekarz Zamojski

Bibliotekarz Zamojski

2008/1 (27)

WYDAWCA

KSIĄŻNICA ZAMOJSKA im. STANISŁAWA KOSTKI ZAMOYSKIEGO W ZAMOŚCIU

Zespół redakcyjny

Krystyna Gruszka
Anna Kalniuk
Danuta Kawałko
Joanna Kołtun
Danuta Wójcik
Halina Zielińska - red. nacz.

Projekt okładki

Elżbieta Gnyp

Adres redakcji

Książnica Zamojska
im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu
Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa
ul. Kamienna 20
22 – 400 Zamość
tel. 084/ 6271154 w. 27
e-mail: promocja@biblioteka.zamosc.pl

Nakład: 50 egz.

Oprawa

Pracownia Intrologatorska
Książnicy Zamojskiej

Z ŻYCIA BIBLIOTEK

A jednak zostaną – o nieudanej próbie likwidacji bibliotek	5
Biblioteka – miejsce magiczne	7
Uczmy się akceptować innych	10
Szymon Szymonowic - poeta wciąż aktualny?	12
Szymon Szymonowic i jego epoka. O konkursie wiedzy z literatury staropolskiej	14

RELACJE

Superstatuetka dla PiMBP w Zamościu	16
---	----

POMOCE METODYCZNE

<i>Cudowna podróż po świecie książki</i> . Regulamin konkursu	18
<i>Ormianie zamojscy w kulturze polskiej</i> . Scenariusz wystawy	20
<i>Szymon Szymonowic i jego epoka</i> . Regulamin konkursu, zakres programowy, test konkursowy	23
Rocznice literackie 2009	36

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

<i>Szymon Szymonowic</i> . Bibliografia	43
<i>Ormianie w Zamościu</i> . Bibliografia	58

KSIAŻKI, KTÓRE WARTO KUPIĆ	60
---	----

TO WARTO WIEDZIEĆ

XIX – wieczny księgozbiór w pałacu w Łabuńkach	66
--	----

KRONIKA	69
----------------------	----

Szanowni Czytelnicy,
Koleżanki i Koledzy Bibliotekarze

W dniu 26 maja 2008 r. decyzją Rady Miejskiej w Zamościu (Uchwała nr XX/183/2008) Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu otrzymała nową nazwę. Od tej daty nasza Biblioteka, która jest również wydawcą ***Bibliotekarza Zamoyskiego*** nosi nazwę **Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu**.

W związku z tym, że zmiana nazwy nastąpiła na krótko przed wydaniem 27. numeru periodyka, w artykułach pozostała dotychczasowa nazwa Biblioteki. Jest to w pełni uzasadnione, ponieważ wydarzenia o których traktują materiały, jak i czas ich powstawania przypadają na okres przed zmianą nazwy. Zaktualizowana została okładka, strona tytułowa i redakcyjna.

Halina Zielińska

Z ŻYCIA BIBLIOTEK

A jednak zostaną – o nieudanej próbie likwidacji bibliotek

Od początku 2007 r. wójt gminy Adamów zapowiadał zmiany w sieci bibliotek. Zmiany miały polegać na likwidacji 2 filii w Bondyrzu i Suchowoli. Zamiar ten motywował przede wszystkim oszczędnościami finansowymi. Twierdził, że w obu miejscowościach znajdują się biblioteki szkolne, które mogłyby zaspokoić podstawowe potrzeby czytelnicze młodzieży. Księgozbiory obu filii miały wzbogacić bibliotekę gminną, zlokalizowaną w starym budynku gminy w Potoczku, małej miejscowości, oddalonej od centrum gminy, szkół i innych ośrodków użyteczności publicznej. Obiecywał też wyposażenie biblioteki gminnej w komputery z dostępem do Internetu. Obecnie Biblioteka Gminna posiada 3 stanowiska komputerowe dla czytelników z dostępem do Internetu, które otrzymała w programie „ministerialnym” *Ikonka*. Obiecywał też wydłużenie czasu pracy Biblioteki gminnej, co miałyby ułatwić dostęp do niej. Koncepcja wójta przekonała radnych, którzy na sesji Rady Gminy 11 lipca 2007 r. podjęli uchwałę o zamiarze likwidacji filii bibliotecznych w Suchowoli i Bondyrzu z dniem 31 stycznia 2008 r.

Mieszkańcy miejscowości korzystający z usług bibliotek filialnych nie chcieli zgodzić się z taką decyzją Rady. Rozgorzała walka o utrzymanie jedynej w środowisku wiejskim placówek kulturalnych nieodpłatnie dostępnych dla wszystkich mieszkańców. Rada Rodziców z Zespołu Szkół w Suchowoli wystąpiła do Wojewody Lubelskiego o stwierdzenie nieważności uchwały, uzasadniając konieczność istnienia takich placówek w środowisku wiejskim. Urząd Wojewódzki, jako organ nadzoru, nie dopatrzył się uchybień prawnych w Uchwale Rady Gminy w Adamowie z dn. 11.07.2007 r. i nie stwierdził nieważności tej uchwały. Odbłyło się kilka zebrań wiejskich w obronie likwidowanych bibliotek, na które zapraszano wójta gminy, aby poznał argumenty przemawiające za zmianą decyzji o likwidacji bibliotek. Na żadne z zebrań wójt nie przybył. Bibliotekarki i mieszkańcy wsi zaangażowali się w obronę planowanych do likwidacji bibliotek. Pierwszym ich argumentem była zbyt duża odległość do biblioteki gminnej. Za zachowaniem dotychczasowej sieci przemawiał również fakt, że obie placówki filialne mieszczą się w budynkach przeznaczonych na cele społeczne. Filia w Bondyrzu w starym budynku szkoły podstawowej, zaś w Suchowoli w budynku byłej agronomówki, przekazanym przez Starostwo Powiatowe w Zamościu na potrzeby biblioteki. W przypadku innego użytkowania darowizna mogłaby zostać anulowana.

Również Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Zamościu przedstawiła wójtowi gminy, swoje negatywne stanowisko dotyczące zamiaru likwidacji filii bibliotecznych w Bondyrzu i Suchowoli. Następnie 30 października doszło do spotkania przedstawicieli Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Lublinie z wójtem gminy Adamów w celu omówienia wszystkich argumentów przemawiających za utrzymaniem dotychczasowego stanu sieci bibliotek w gminie. Mimo dobrze uzasadnionej argumentacji, wójt uparcie bronił swojego stanowiska. Nie przekonały go doświadczeniach innych samorządów, że likwidacja filii doprowadzi do drastycznego spadku czytelnictwa na terenie gminy nawet do 90% ani też, że biblioteki szkolne nie zastąpią bibliotek publicznych, chociażby z racji pełnienia innych funkcji. Nie chciał też dostrzec potrzeb czytelniczych dorosłych mieszkańców miejscowości znacznie oddalonych od siedziby biblioteki gminnej.

Pan wójt argumentował podjęcie decyzji koniecznością wykonania uchwały Rady Gminy oraz jak stwierdził zbyt rozbudowaną dla potrzeb gminy siecią bibliotek. Opierając się na jednorazowej kontroli bibliotek (w czasie wakacji) stwierdził zbyt niskie zainteresowanie społeczeństwa bibliotekami oraz czytelnictwem i zdecydował zlikwidować filie, by ograniczyć wydatki z budżetu gminy. Nie jest zainteresowany zmianami organizacyjnymi w sieci bibliotek, ani zwiększeniem aktywności wszystkich placówek. Mimo prośby WBP w Lublinie i PiMBP w Zamościu wójt nie chciał zobowiązać się, że podczas sesji Rady Gminy opowie się za pozostawieniem obu zaplanowanych do likwidacji filii. Nie opowiedział się i nie krył rozczarowania, gdy większość członków Rady Gminy podczas posiedzenia 1 lutego 2008 r. zmieniła zdanie w sprawie likwidacji bibliotek i zdecydowała o pozostawieniu sieci bibliotecznej w gminie w dotychczasowym stanie.

Radni uświadomili sobie rolę jedynych powszechnie i nieodpłatnie dostępnych w środowisku lokalnym placówek kultury po uprzednich rozmowach z bibliotekarzami i czytelnikami korzystającymi z usług bibliotek. Zrozumieli, że oszczędności w budżecie gminy nie zrównoważą strat w zakresie czytelnictwa i dostępu do kultury. Cieszy fakt, że mimo krytycznej sytuacji, bibliotekarki i społeczność wiejska potrafiły zjednoczyć się i zaangażować w obronę swoich placówek. Cieszy też, że mimo niedoinwestowania poszczególnych miejscowości i wciąż niewystarczającego budżetu gminy, radni wykazali pełne zrozumienie dla potrzeb czytelniczych i kulturalnych społeczności lokalnej.

Danuta Zwolińska
Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa PiMBP w Zamościu

Biblioteka – miejsce magiczne

„Biblioteka – miejsce magiczne” – to akcja społeczna promująca czytelnictwo w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu. Przedsięwzięcie realizowaliśmy w terminie wrzesień – grudzień 2007 r. Zadanie finansowane było ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Celem podjętych przez nas działań była promocja czytelnictwa literatury dla dzieci i młodzieży oraz pozyskanie dla książki jak najszerszego grona młodych odbiorców.

Projekt „Biblioteka – miejsce magiczne” realizowany był poprzez różnorodne formy adresowane do dzieci i młodzieży. W projekcie znalazły się inicjatywy zupełnie nowe, jak również przedsięwzięcia sprawdzone, organizowane w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży od kilku lat. Do przedsięwzięć, które złożyły się na całość projektu należały:

Sobotnie spotkania z książką – cykliczne zajęcia dla dzieci na poziomie szkoły podstawowej, które organizowaliśmy w każdą sobotę, w godz. 10.00 - 12.00. Sobotnie spotkania realizowane są w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży od samego początku jego działalności. Ta inicjatywa zyskała aprobatę naszych czytelników, którzy przyzwyczaili się do spędzania sobotniego przedpołudnia w naszej bibliotece. Staramy się zajęcia urozmaicać, proponując co roku do głośnego czytania inny zestaw książek. Rok 2007 upłynął nam pod hasłem propagowania klasyków polskiej literatury dziecięcej. Pozwoliło to na przypomnienie dzieciom twórczości wielu cenionych, choć nieraz zapomnianych pisarzy polskich, m.in. Janiny Porazińskiej, Ewy Szelburg - Zarembiny, Marii Krüger, Hanny Januszewskiej czy Artura Opmana. W oparciu o czytane teksty organizowaliśmy zajęcia plastyczne, konkursy czytelnicze, literackie, recytatorskie, zabawy, dramy.

Puchatkowe spotkania – cykliczne imprezy organizowane w każdą środę w godz. 11.00-13.00 z myślą o dzieciach w wieku przedszkolnym. Puchatkowe spotkania od 2006 roku są stałą propozycją w naszym kalendarzu imprez. W programie każdego ze spotkań znajduje się głośne czytanie bajeczek, wierszyków i opowiadań. Na bazie czytanej literatury przygotowujemy zajęcia plastyczne, zabawy integracyjne, edukacyjne i ruchowe. Dzieci przebywają w tym czasie w towarzystwie rodziców, dziadków czy niań. Dorośli aktywnie uczestniczą w zabawach i tworzeniu prac plastycznych. Opiekunowie chwalą sobie pobyt dzieci w naszej placówce. Dzieci uczą się bawić i współpracować w grupie rówieśniczej, uspołeczniają się. Nas cieszy fakt, że poprzez formy zabawowe wyrabia się w dzieciach nawyk czytania książek, kształtuje się więź małego czytelnika z biblioteką.

Spacerkiem po bibliotece – cykl wycieczek i lekcji bibliotecznych przygotowanych z myślą o zorganizowanych grupach szkolnych i przedszkolnych, których celem była edukacja czytelnicza młodego pokolenia. W czasie realizo-

wania projektu z naszej oferty skorzystali uczniowie Szkoły Podstawowej nr 2, nr 3 i nr 10 w Zamościu, Szkoły Podstawowej w Wierzbie, Cześnikach, wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Zamościu oraz maluchy z Miejskiego Przedszkola nr 8 i nr 9 Zamościu.

W barwach złota i czerwieni – jesienny konkurs plastyczny organizowany wspólnie z Miejskim Przedszkolem nr 13 w Zamościu z Oddziałami Integracyjnymi. Jego celem było uwrażliwienie dzieci na barwy jesiennej przyrody. Zadaniem dzieci było odzwierciedlenie za pomocą dowolnych technik plastycznych zmian zachodzących w przyrodzie o tej porze roku. Na konkurs napłynęło 55 prac wykonanych techniką malowania farbami, kredkami, pastelami czy techniką kolażu. Poziom konkursu był niezwykle wysoki i wyrównany. Dużą w tym zasługą nauczycieli, pod kierunkiem których prace powstawały. Podsumowanie konkursu oraz wręczenie nagród, wyróżnień i dyplomów odbyło się w dniu 29 października 2007 r. w Przedszkolu. Wystawa pokonkursowa zorganizowana została w siedzibie Oddziału.

Jesienny Zamość – konkurs plastyczny organizowany przy współpracy Miejskiego Przedszkola nr 7 w Zamościu z Oddziałami Integracyjnymi. Celem konkursu było zwrócenie uwagi dzieci, w tym dzieci niepełnosprawnych na piękno renesansowej architektury naszego miasta, spowitej w barwy jesieni. Dzieci miały możliwość zastosowania różnorodnych technik plastycznych. Największym powodzeniem cieszyły się materiały ekologiczne, które maluchy zebrały podczas jesiennego spaceru. Częstym motywem pojawiającym się w dziecięcych pracach był zamojski ratusz w otoczeniu wirujących jesiennych liści. W sumie przedszkolaki wykonały na konkurs 78 prac plastycznych, które zostały wyeksponowane w siedzibie Biblioteki. Impreza finałowa zorganizowana została w dniu 29 listopada 2007 r. w Przedszkolu. Spotkaniu towarzyszyło czytanie dzieciom baśni oraz zabawy integracyjne.

Spotkania z teatrykiem i jego twórcami. W dniu 7 grudnia 2007 r. do Biblioteki przyjechał z Krakowa teatryk „Lajkonik”. Nie była to pierwsza wizyta tego zespołu teatralnego w Zamościu. „Lajkonik” gościł w naszej placówce już po raz drugi. W maju 2007 r. teatr ten wystąpił ze spektaklem z zakresu profilaktyki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii pt. „Biała pułapka”. Tym razem były to bajkowe przedstawienia, przeznaczone dla uczniów szkół podstawowych i przedszkolaków. Trzy spektakle wystawione zostały w siedzibie Biblioteki, a były to „Trolle z Bullerbyn”, „Wędrówki Pyzy”, „Dlaczego Kopicuszek nie chce się ze mną bawić”. Wśród zaproszonych gości znaleźli się uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 i nr 10 w Zamościu, uczniowie Zespołu Szkół Społecznych, wychowankowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Zamościu oraz dzieci z Miejskiego Przedszkola nr 8 w Zamościu. Przedstawienie „Zimowe bajanie” wystawione zostało w siedzibie Miejskiego Przedszkola nr 13 w Zamościu z Oddziałami Integracyjnymi. Nowy repertuar zaprezentowany przez grupę teatralną bardzo przypadł do gustu młodej publiczności.

ści. Aktorzy zebrali zasłużone oklaski, obiecując ponownie odwiedzić naszą placówkę.

Cykl spotkań z pisarką Agnieszką Frączek. Autorka odwiedziła naszą bibliotekę w dniu 12 grudnia 2007 r. Agnieszka Frączek jest z wykształcenia germanistką i leksykografem. Na co dzień pracuje jako wykładowca w Instytucie Germanistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Wielką frajdę sprawia jej zabawa słowem i żarty językowe. Agnieszka Frączek napisała dla dzieci ponad dwieście książek. Najbardziej znane to „Trzeszczki”, „Dobre obyczaje”, „Chichopotam”, „Berek literek”, „Wesołe bajki”, „Żółw Wiercipiętek i inne zwierzęta”. Podczas spotkań pisarka prezentowała swoją twórczość, czytała dzieciom fragmenty swoich utworów oraz odpowiadała na zadawane przez nie pytania. W spotkaniach uczestniczyli uczniowie Zespołu Szkół Społecznych w Zamościu, uczniowie Szkoły Podstawowej nr 3 w Zamościu oraz dzieci z Miejskiego Przedszkola nr 8 i nr 9 w Zamościu.

Cicha noc – świąteczny konkurs plastyczny organizowany wspólnie z Miejskim Przedszkolem nr 9 w Zamościu. Zadaniem uczestników konkursu było ukazanie poprzez wypowiedź plastyczną swoich odczuć związanych z nadejściem Świąt Bożego Narodzenia. Wypowiedzi dzieci były bardzo różnorodne. Pośród 100 prac, które złożono na konkurs znalazły się kartki świąteczne, bałwanki, choinki, bombki choinkowe, łańcuchy, a nawet aniołki z masy solnej. Prace zaskakiwały pomysłowością i bogactwem zastosowanych technik plastycznych. Wyekspozowane w naszej wypożyczalni sprawiły, że na długo przed świętami zapanował u nas świąteczny nastrój, który udzielał się również naszym czytelnikom. Uroczyste podsumowanie konkursu, połączone z czytaniem nastrojowych świątecznych opowiadań odbyło się w dniu 20 grudnia 2007 r. w siedzibie Przedszkola.

Książka od serca - plebiscyt, którego celem było stworzenie forum dla swobodnych wypowiedzi dzieci na temat przeczytanych książek, a tym samym umożliwienie dzieciom i młodzieży możliwości polecania swoim rówieśnikom książki wartościowej. Podsumowanie plebiscytu odbyło się w dniu 31 grudnia 2007 r. Na pierwszym miejscu listy „książek serdecznych” znalazł się „Kubuś Puchatek” Alana Alexandra Milne.

Poprzez różnorodność działań ujętych w projekcie „Biblioteka – miejsce magiczne” pokazaliśmy młodym mieszkańcom Zamojszczyzny bibliotekę jako nowoczesną placówkę tętniącą życiem kulturalnym, przyjazną i otwartą dla każdego młodego człowieka. Wymiernym efektem realizacji zadania był wydatny wzrost wyników czytelniczych. W ubiegłym roku zarejestrowaliśmy 2 583 czytelników, którzy wypożyczyli 30 167 książek. Zanotowaliśmy również wzrost uczestnictwa w organizowanych przez nas przedsięwzięciach. Z naszej oferty kulturalnej w okresie realizacji zadania skorzystało 1 600 osób.

Joanna Koltun
Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP w Zamościu

Uczmy się akceptować innych

O działalności Ośrodka Czytelnictwa Niepełnosprawnych

„ ...dobrze widzi się tylko sercem.
Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu.”

Antonie de Saint – Exupéry „Mały Książę”

Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. St. K. Zamoyskiego w Zamościu, poprzez słuźenie niepełnosprawnym w różnym wieku i z różnych środowisk, przyczynia się do likwidacji barier psychologicznych między zdrowymi a osobami z różnymi schorzeniami i ułomnościami. Działalność Ośrodka to nie tylko udostępnianie książek, ale również organizowanie różnych imprez czytelniczych, takich jak: spotkania autorskie, poetyckie, montaże literackie, konkursy literacko – plastyczne, pogadanki, warsztaty literackie, czytanie prozy i poezji, wystawy prac plastycznych, które stwarzają możliwości osobom niepełnosprawnym do aktywnego i twórczego uczestniczenia w życiu kulturalnym, a przede wszystkim pomagają im podnieść swoją samoocenę, uwierzyć w swoje zdolności i twórczą realizację.

Dla tych osób szczególnie ważna jest akceptacja społeczeństwa, dlatego wielką wagę przywiązujemy do imprez integracyjnych, podczas których wszyscy wzajemnie się poznają i atmosfera których służy akceptacji, a także uczy tolerancji i otwartości na innych.

Z doświadczenia wiemy, że we współczesnej dobie mody na sukces, dobie lansowania urody i wiecznej młodości, wzbudzenie zainteresowania w społeczeństwie osobami niepełnosprawnymi i starszymi jest zadaniem bardzo trudnym. Łatwiej jest patrzeć oczami na to, co zewnętrzne, niż sercem w głąb duszy człowieka, dostrzegając w ten sposób prawdziwe jego piękno, jak mówił Mały Książę.

Staramy się pokazać, ile potencjału twórczego i tego wewnętrznego piękna jest w osobach niepełnosprawnych. W tym celu organizujemy różnorodne imprezy, spotkania i zajęcia, które umożliwiają niepełnosprawnym prezentację swoich zdolności artystycznych, literackich, recytatorskich, plastycznych i wokalnych.

W 2007 r. organizowaliśmy różnego rodzaju konkursy: *Symbole Świąt Wielkanocnych w elementach plastycznych* - konkurs plastyczny adresowany do niepełnosprawnych z różnych środowisk i w różnym wieku. *Jest taka kraina* – konkurs piosenki i kultury kresowej adresowany do niewidomych i niedowidzących, którzy „na żywo” prezentowali swoje programy. *Niesiemy plon w ojców dom* - konkurs obrzędów i piosenek dożynkowych, *Uśmiechem serca*

otwieraj – konkurs humoru ludowego. *Strofy o porach roku* – ogólnopolski konkurs literacko – plastyczny adresowany do wszystkich niepełnosprawnych (dzieci i dorosłych) z różnych środowisk z terenu całego kraju. Efektem rzeczowym ostatniego konkursu jest 200 egz. wydawnictwa pokonkursowego, w którym są zamieszczone wszystkie nagrodzone prace plastyczne i literackie. Uroczyste podsumowania konkursów z rozdaniem nagród były zarazem imprezami integrującymi niepełnosprawnych z różnych środowisk.

Wielką imprezą integracyjną młodzieży niepełnosprawnej z osobami zdrowymi było spotkanie ph. *Mickiewicz nie musi być nudny*, na którym uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego z ul. Śląskiej 45 w Zamościu wystawili fragment *Pani Twardowskiej* A. Mickiewicza, a także koncert poezji śpiewanej *Pamięci Marka Grechuty* w wykonaniu niewidomego artysty Mirosława Berbeckiego. Imprezy te zgromadziły razem 200 osób.

Inną formą promowania twórczości niepełnosprawnych jest organizacja wystaw. Oprócz urządzania wystaw pokonkursowych, organizowaliśmy także wystawy indywidualnych twórców, np. *Wycinanki ludowe Janiny Poździk*, a także wystawę prac plastycznych wychowanków Warsztatów Terapii Zajęciowej przy parafii Św. Michała Archanioła w Zamościu. Z okazji Świąt Bożego Narodzenia zorganizowaliśmy wystawę *Czas radości i pokoju*, na której zaprezentowaliśmy choinki wykonane z różnych materiałów: szyszek, igliwia, sznurka, kolorowego papieru, nici, kartonu.

Niepełnosprawni bardzo chętnie przychodzą do biblioteki na spotkania z ciekawymi ludźmi. W r. 2007 odbyły się dwa spotkania autorskie poetki Małgorzaty Skowron ph. *Dokąd prowadzą ścieżki fantazji* i dwa spotkania z podróżniczką Ewą Budziejewską – Gruszką ph. *Podróże po Afryce - opowieści z Egiptu i Tunezji*”.

Różnorodność form pracy zachęca niepełnosprawnych do korzystania ze zbiorów biblioteki i czynnego uczestniczenia w organizowanych przez nią przedsięwzięciach kulturalnych.

Piękno i wartość każdego człowieka zobaczymy w pełni dopiero wtedy, kiedy zacniemy patrzeć nie tylko oczami, ale przede wszystkim sercem.

Danuta Wójcik
Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP w Zamościu

Szymon Szymonowic - poeta wciąż aktualny?

Dla uczczenia, przypadającej w bieżącym roku 450. rocznicy urodzin poety, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu organizuje szereg przedsięwzięć mających na celu odświeżenie pamięci o poecie i przypomnienie jego związków z Zamościem i Czernięcinem.

Szymon Szymonowic (Simon Simonides) urodził się 24 października 1558 r. we Lwowie. Był synem Szymona z Brzezin - magistra nauk wyzwolonych i filozofii, wychowanka Akademii Krakowskiej, rektora lwowskiej szkoły miejskiej, ławnika i rajcy lwowskiego. Szymonowic pierwsze nauki pobierał we Lwowie, następnie studiował w Akademii Krakowskiej, gdzie w 1577 r. otrzymał stopień bakałarza. Studiował także za granicą (Francja i Belgia) filologię klasyczną i kulturę antyczną. W 1583 r. osiadł we Lwowie, gdzie kontynuował studia literackie oraz zajmował się pracą pedagogiczną. Około 1586 r. zbliżył się do kanclerza i hetmana wielkiego koronnego Jana Zamoyskiego. Dzięki Zamoyskiemu w 1590 r. uzyskał tytuł poety królewskiego i otrzymał nobilitację - herb Kościesza oraz nazwisko Bendoński. Na dworze Jana Zamoyskiego Szymonowic odegrał niezwykle ważną rolę. Jako osobie wszechstronnie wykształconej powierzył kanclerz współorganizowanie Akademii Zamojskiej. Kompletował zespół profesorski, udzielał rad i wskazówek przy tworzeniu podstaw organizacyjnych i programowych, układaniu planu nauk i regulaminów uczelni. Szymonowic troszczył się o rozwój Akademii, inspirował badania naukowe. Zorganizował w Zamościu oficynę wydawniczą. Dopelnieniem działań związanych z powstaniem i rozwojem ośrodka akademickiego w Zamościu było gromadzenie księgozbioru, które rozpoczął w 1594 r. W 1600 roku Szymonowic na stałe zamieszkał w Czernięcinie. Jan Zamoyski w roku 1601 powierzył Szymonowicowi kierowanie nauką i wychowaniem siedmioletniego syna - Tomasza. Jego związki z dworem Zamoyskich osłabły po śmierci hetmana (1605 r.), choć na usługach rodziny pozostawał do 1612 r., tj. czasu osiągnięcia pełnoletniości przez Tomasza Zamoyskiego. Swojemu wychowankowi służył radami także w następnych latach, co ten ostatni bardzo sobie cenił. W Czernięcinie wiódł spokojny tryb życia - pisał, czytał, korespondował, podejmował przyjaciół. Prowadził gospodarstwo i udzielał porad jako medyk. Oddawał się nauce i muzom. Jego ostatnie lata życia przepełnione były samotnością. Zmarł 5 maja 1629 r. w Czernięcinie. Pochowany został w zamojskiej kolegiacie. Pamięci poety poświęcona została płyta nagrobna ufundowana przez jego siostrzeńca, profesora Akademii Zamojskiej - Kacpra Solckiego (Solciosa).

Szymon Szymonowic przeszedł do historii przede wszystkim jako poeta, piszący po łacinie i po polsku. Jego pierwsze utwory poetyckie powstały w Krakowie. Najwspanialszy okres pisarstwa Szymonowica przypada na czas pobytu w Zamościu i Czernięcinie. Za najważniejsze dzieło uznaje się *Sielanki*, które

powstawały w ciągu przeszło dwudziestu lat. Pierwszy wiersz łaciński opublikował w 1578 r., w 1583 r. poemat (w Krakowie), zaś w 1587 r. dramat - także po łacinie. W 1614 roku w Zamościu ukazało się pierwsze, pełne wydanie *Sielanek* (pojedyncze wychodziły wcześniej we Lwowie i Krakowie). Na przestrzeni XVII–XIX wieku ukazało się łącznie 13 wydań *Sielanek*. W Zamościu, w latach 1599–1620 wydał Szymonowic 14 utworów okolicznościowych. Za jego życia drukowane były także w Niemczech i Lejdzie.

Utwory Szymona Szymonowicza zaliczane są do klasyki literatury polskiej i na trwałe trafiły do wykazu lektur szkolnych. Dzięki temu poeta jest w gronie najpopularniejszych postaci związanych z Zamościem.

W ramach obchodów Roku Szymona Szymonowicza organizowanych pod hasłem *Szymon Szymonowic - poeta wciąż aktualny?* Biblioteka realizuje:

1. Konkursy dla młodzieży szkolnej:

- konkurs wiedzy o Szymonowicu - *Szymon Szymonowic i jego związki z Zamojszczyzną* - dla uczniów szkół podstawowych z Czernięcina i Zamościa, noszących imię poety,
- konkurs wiedzy z literatury staropolskiej - *Szymon Szymonowic i jego epoka* - dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z Zamościa oraz powiatów zamojskiego i biłgorajskiego,
- konkurs plastyczny - *Interpretacja Sielanek Szymona Szymonowicza* - dla uczniów szkół plastycznych z woj. lubelskiego: Lublina, Nałęczowa i Zamościa.

2. Wykład otwarty *Związki Szymona Szymonowicza ze Lwowem, Krakowem i Zamościem* z recytacją poezji. Przedsięwzięcie to adresowane jest do środowiska czytelniczego Biblioteki.

3. Sesję naukową poświęconą Szymonowi Szymonowicowi, z udziałem pracowników naukowych z ośrodków w Lublinie i Zamościu. Na sesji przewidzianych jest 16 wystąpień. Materiały z sesji opublikowane zostaną w postaci samodzielnego wydawnictwa.

4. Wystawy:

- wystawę prac plastycznych uczniów szkół noszących imię poety,
- wystawę prac plastycznych na interpretację sielanek,
- wystawę wydawnictw utworów Szymona Szymonowicza (w tym starodruków) i poświęconych poecie.

Danuta R. Kawalko
Dział Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie PiMBP w Zamościu

Szymon Szymonowic i jego epoka

O konkursie wiedzy z literatury staropolskiej

Konkurs wiedzy z literatury staropolskiej *Szymon Szymonowic i jego epoka* przygotowany został na dwóch poziomach; dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. Zaproszenie skierowane zostało do szkół z Zamościa oraz powiatów zamojskiego i biłgorajskiego, czyli tych które związane są z miejscami, gdzie poeta żył, działał i tworzył.

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Zamościu skierowała zaproszenie do wzięcia udziału w konkursie do 26 szkół ponadgimnazjalnych i 40 gimnazjów pracujących na wspomnianym terenie. Regulamin dawał możliwość udziału więcej niż jednego - trzyosobowego zespołu z danej szkoły. Na zaproszenie Biblioteki odpowiedziały:

- dwie szkoły ponadgimnazjalne, które zgłosiły 15 zespołów: I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Zamoyskiego w Zamościu (8), II Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej w Zamościu (7),

- dziewięć gimnazjów, które zgłosiły 16 zespołów: Miejski Zespół Szkół w Biłgoraju (2), Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. Papieża Jana Pawła II w Dereźni (1), Gimnazjum Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu (2), Zespół Szkół - Publiczne Gimnazjum w Michalowie (2), Gimnazjum im. Polskich Olimpijczyków w Szczebrzeszynie (4), Gimnazjum Nr 1 im. Adama Mickiewicza w Zamościu (1), Gimnazjum Nr 3 im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu (1), Gimnazjum Nr 5 im. Sybiraków w Zamościu (2), Gimnazjum Nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Noblistów w Zamościu (1).

W konkursie na poziomie gimnazjów, 8 kwietnia rywalizowało - 41 uczniów. Do finału konkursu zakwalifikowały się - Gimnazjum im. Polskich Olimpijczyków w Szczebrzeszynie (opiekun - nauczyciel p. Iwona Chmiel) oraz dwie zamojskie szkoły - Gimnazjum nr 3 im. Papieża Jana Pawła II (opiekun p. Bogusława Niezgodą) i Gimnazjum nr 5 im. Sybiraków (opiekun p. Beata Wojtyło). W rozgrywce finałowej zwyciężyły uczennice Gimnazjum Nr 3 z Zamościa (Anita Chmielewska, Wioletta Jabłońska, Weronika Wybranowska), drugie miejsce zajęły uczennice ze Szczebrzeszyna (Anna Kaput, Karolina Krzysiak, Katarzyna Wojtaś), zaś trzecie Gimnazjum Nr 5 z Zamościa (Paulina Kiliańska, Kamila Mazurek, Barbara Szuwara).

9 kwietnia spotkało się 45 uczniów z zamojskich liceów. W finale - pierwsze miejsce zajęli uczniowie: Iwona Kołodziejczyk, Paulina Pacyk, Michał Wachuła (opiekun p. Beata Wasilewska-Wnuk), drugie - Magda Maksymowicz, Maja Polanowska, Karolina Zielonka (opiekun p. Małgorzata Twardziszewska) z I Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Zamoyskiego w Zamościu, zaś trzecie miejsce: Wioletta Dudek, Agnieszka Kłyż, Magdalena Małysz (opiekun p. Gra-

żyna Burda) z II Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Zamościu.

Wszystkie szkoły otrzymały dyplomy za udział w konkursie, zaś uczniowie finaliści cenne nagrody książkowe. Uczestnicy konkursu mieli możliwość skorzystania z lekcji bibliotecznych, zapoznania się z pracą Biblioteki i obejrzenia aktualnie eksponowanych w niej wystaw oraz udział w słodkim poczęstunku, hucznie nazwanym „biesiadą staropolską”.

Danuta R. Kawalko

Dział Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie PiMBP w Zamościu

Superstatuetka dla Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu

Dnia 31 marca br. w Teatrze Żydowskim w Warszawie odbył się uroczysty VI Finał Kampanii Społecznej prowadzonej przez Fundację ABC XXI – CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM. Doroczny finał był okazją do podziękowania i wręczenia nagród, m.in. koordynatorom i liderom za ich pracę na rzecz propagowania idei akcji - uświadamiania ogromnego znaczenia czytania dziecku dla jego wszechstronnego rozwoju. Fundacja podkreśla, że współczesny świat jest dla dzieci często trudny i nieprzyjazny. Pośpiech, stres, brak czasu, ignorowanie potrzeb psychicznych i umysłowych dzieci oraz nadmierne korzystanie z telewizji i komputerów powodują, że coraz więcej dzieci ma problemy emocjonalne. Wspólne czytanie jest formą mądrego kontaktu z dzieckiem, alternatywą dla złych wpływów kultury masowej, doskonałą metodą wychowawczą, rozwija dobry smak, promuje właściwe wzorce postaw i zachowań. Dziecko czuje się ważne i kochane, jego wiedza językowa i ogólna poszerza się, rozwija się wyobraźnia i wrażliwość moralna.

Podczas VI finału dyrektor Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu Krystyna Gruszka została uhonorowana przez Kapitułę Fundacji najbardziej prestiżową nagrodą – superstatuetką (jedną z trzech przyznanych). Tak wysokie wyróżnienie jest oceną pracy i zaangażowania całego zespołu pracowników PiMBP w popularyzację czytania, w szkołach, przedszkolach, ośrodkach szkolno-wychowawczych i warsztatach terapii zajęciowej.

Zamojska Książnica propaguje idee i cele Kampanii od 2001 roku, za co była wielokrotnie nagradzana dyplomami, medalami oraz statuetką w 2007 roku. Różnorodna oferta Biblioteki oparta na tekstach literackich, napisanych lub tłumaczonych piękną polszczyzną objęta jest programem *Wspólne czytanie – magiczna podróż ku dorosłości*.

W roku szkolnym 2006/2007 zorganizowano około 500 imprez, w których uczestniczyło ponad 10 tys. osób. Sprzyjały one podnoszeniu rangi czytelnictwa i wykształceniu u dzieci i młodzieży pozytywnego nawyku czytania, właściwego stosunku do książki i biblioteki oraz przyczyniły się do wzrostu czytelnictwa w grupie wiekowej do 15 lat.

Celem Kampanii 2006/2007 w mieście i powiecie zamojskim było również wzajemne poznanie i integrowanie się dzieci niepełnosprawnych i zdrowych podczas wspólnych imprez czytelniczych, stworzenie warunków do rozwijania

aktywności twórczej dzieci niepełnosprawnych, a także przygotowanie tej grupy dzieci i młodzieży do czynnego uczestnictwa w kulturze. Bibliotekarze mają świadomość roli czytania w wychowaniu i zapobieganiu zaburzeniom emocjonalnym oraz zachowaniom społecznym i swój udział w realizacji celów Fundacji traktują jako inwestycję w wychowanie przyszłych czytelników.

Gościem specjalnym VI Finału Kampanii CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM był Jim Trelease – główny, amerykański propagator idei głośnego czytania dzieciom i autor bestsellerów na ten temat. Przyjechał do Polski na zaproszenie Fundacji. Jim Trelease jako wolontariusz pracujący w szkole zauważył, że uczniowie, którym czytano w dzieciństwie nie mają w szkole problemów z czytaniem i rozumieniem tekstu. Im więcej im czytano, tym większy był ich apetyt na dobre książki; dlatego też czytali dużo więcej, a im więcej czytali, tym sprawniej im to szło. Według niego cały proces bierze swój początek w osobie czytającej na głos, która swoją postawą zaświadcza o ważności czytania. Praca wolontariusza zawiodła go do 40 szkół miejskich, podmiejskich i wiejskich, gdzie każdego roku alarmująco rosła liczba osób, które nie czytały książek, a Jim Trelease coraz bardziej utwierdzał się w przekonaniu, że istnieje bardzo ścisły związek między czytaniem dzieciom w dzieciństwie, a wynikami osiąganymi później przez nie w nauce. Zainspirowany tymi spostrzeżeniami opublikował trzydziestostronicowy podręcznik *The Read – Cloud Handbook*, dla rodziców i nauczycieli, o zaletach czytania na głos, który przez 17 tygodni zapewnił sobie miejsce na liście bestsellerów *New York Times*. W latach następnych były kolejne wydania tej książki, także w Wielkiej Brytanii, Portugalii, Hiszpanii, Japonii, Chinach i Korei oraz hiszpańskie wydanie w Ameryce Południowej, co dało prawie 2 mln sprzedanych egzemplarzy. Wydanie *The Read – Cloud Handbook* z roku 1995 zostało opublikowane również w skróconej wersji w formie audio; książkę czytał sam autor, a pismo *Publisher Weekly* przyznało tej wersji tytuł jednej z *Najlepszych Książek Audio*.

Działalność Jima Trelease była inspiracją dla polskiej Kampanii, która trwa już siódmy rok. W całym kraju kampanię czytania prowadzi ponad 2400 liderów i koordynatorów. Akcja znana jest przez 85% Polaków, zaś 37% rodziców małych dzieci (wg badań CBOS z 2007 roku) czyta im codziennie.

Krystyna Gruszka
Koordynator Kampanii Społecznej CPCD

POMOCE METODYCZNE

Cudowna podróż po świecie książki

regulamin konkursu

Ta jedna, jedyna - **książka** - niezwykła, poruszająca, przykuwająca uwagę, dostarczająca przeżyć głębokich i autentycznych. Atrakcyjnie zapraszająca w cudowną podróż po świecie literatury. Najważniejsza, najciekawsza, najbardziej pasjonująca. Nie pozostająca bez wpływu na nasze dalsze wybory i zainteresowania czytelnicze. Jej poświęcamy nasz konkurs.

Organizator:

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Kostki Zamojskiego w Zamościu

Cele konkursu

- Rozwój zainteresowań czytelniczych, kształtowanie nawyku czytania książek i poznawania literatury,
- inspiracja do poszukiwania oryginalnych form prezentacji książek,
- zachęcenie do wyrażania własnego zdania, oceny, sądów.

Uczestnicy

- Dzieci i młodzież Zamościa i powiatu zamojskiego.

Zadanie dla uczestników konkursu

- Przygotowanie samodzielnej pracy, która stanowić będzie oryginalną i interesującą reklamę lub prezentację ulubionej książki (z zakresu literatury pięknej polskiej lub obcej).
- Forma pracy:
  - dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych: plastyczna (ilustracja, okładka, karta pocztowa, zakładka do książki itp.) lub jako wypowiedź pisemna,
  - dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej: rodzaj wypowiedzi pisemnej (recenzja, sprawozdanie, notatka, itp.) lub plakat formatu A-2 (420x594 mm) zawierający krótką recenzję polecanej książki, hasło reklamujące oraz ilustrację wykonaną dowolną techniką.
- Obowiązkowo, każda praca musi zawierać tytuł książki oraz imię i nazwisko jej autora.

- Prace konkursowe należy uzupełnić w dodatkowe informacje: imię i nazwisko uczestnika konkursu, jego wiek, adres zamieszkania, nazwę i adres szkoły.

Terminy i ocena prac

- Termin nadsyłania prac upływa 15. 05. 2008 r. Prace można składać w bibliotece publicznej w miejscu zamieszkania albo przesłać lub dostarczyć pod adres: Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Zamościu, ul. Kamienna 20, 22- 400 Zamość, Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa, pokój nr 18.
- Oceny prac, w 4 kategoriach wiekowych: najmłodszej (kl. I – III Sz. P.), średniej (kl. IV – VI Sz. P.), starszej (gimnazja), najstarszej (szkoły ponadgimnazjalne) dokona komisja powołana przez organizatora.

Kryteria oceny:

- własna i ciekawa koncepcja reklamy książki,
- poprawność językowa i stylistyczna prac pisemnych, inwencja twórcza, walory artystyczne i estetyka prac plastycznych.
- W każdej kategorii przewiduje się 3 nagrody oraz 3 wyróżnienia. Zastrzegamy sobie prawo innego podziału nagród.
- Ogłoszenie wyników i wręczenie nagród nastąpi w czerwcu 2008 r. O dokładnym terminie i miejscu imprezy finałowej zwycięzców zawiadomimy indywidualnie. Informacje o wynikach konkursu udostępnione będą też na stronie internetowej: www.biblioteka.zamosc.pl oraz telefonicznie (084 6271154 w. 27).

Postanowienia końcowe

- Prace nagrodzone przechodzą na własność organizatora, który zastrzega sobie prawo do nieodpłatnego wykorzystania ich w materiałach popularyzujących konkurs.
- Laureaci konkursu oraz osoby zaproszone na imprezę podsumowującą przedsięwzięcie przyjeżdżają na własny koszt.

Informacji o konkursie udziela:

**Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa
Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej
im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu,
ul. Kamienna 20,
22 – 400 Zamość,
tel. 084/ 6271154 w. 27
e-mail: promocja@biblioteka.zamosc.pl**

Halina Zielińska
Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa PiMBP w Zamościu

Ormianie zamojscy w kulturze polskiej

scenariusz wystawy

(ze zbiorów Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu)

Miejsce wystawy

Galeria „Ekslibris” Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu

Czas trwania wystawy - luty 2008 r.

Cel wystawy

- Prezentacja zróżnicowanej kultury Ormian w Polsce,
- poszerzenie wiedzy o Ormianach zamojskich,
- prezentacja materiałów znajdujących się w zbiorach PiMBP w Zamościu.

Scenografia wystawy

Wystawa została przygotowana jako materiał towarzyszący spotkaniu z Bogdanem Kasprowiczem (poetą, pisarzem) *Ormianie zamojscy w kulturze polskiej*, odbywającym się 5 lutego 2008 roku w ramach *Zamojskich Biesiad Literackich*. Wystawa tematycznie uzupełniała wykład zaproszonego gościa, a znalazły się na niej materiały dotyczące Ormian, ich historii, sztuki oraz materiały podkreślające szczególny wkład tej nacji w rozwój kulturalny, gospodarczy i architektoniczny miasta Zamościa.

Wystawa składała się z 7 gablot oraz dużej planszy z tytułem wystawy.

Gablota I: (Ogólne informacje historyczne o Armenii i Ormianach)

- Barącz S., Rys dziejów ormiańskich,
- Zakrzewska-Dubasowa M., Historia Armenii,
- mapa Imperium Osmańskiego,
- krótka historia nacji ormiańskiej na świecie.

Gablota II: (Ormianie w Polsce i sztuka ormiańska)

- Ternon Y., Ormianie : historia zapomnianego ludobójstwa,
- Pomniki minionej chwały (zbiory Czytelni),
- Zakrzewska-Dubasowa M., Ormianie w dawnej Polsce,
- Iszchanian R., Książka ormiańska w latach 1522-1920,
- Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego,
- artykuł: Kasprowicz B., Rozpamiętując dzieło Jego życia //Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego. – 1998, nr 12/13, s. 30-35.

Gablota III: (Gmina ormiańska i sąd ormiański w Zamościu)

- Palestra 1980, s. 19-37,
- Dzieje Lubelszczyzny T. VI, s. 339-351,

- Rocznik Lubelski T. 3 (1960), s. 63-82,
- ksero: „Księga sądowa gminy ormiańskiej w Zamościu z lat 1626-1648”.

Gablota IV: (Działalność Ormian w Zamościu i kościół ormiański w Zamościu)

- Res Historica T. 20 (2005) s. 155-164,
- Fidecka U., Kamienice ormiańskie w Zamościu,
- ksero: Makieta nie istniejącej świątyni Ormian w Zamościu,
- ksero: Mandat Tomasza Zamoyskiego wojewody kijowskiego nakazujący gminie ormiańskiej w Zamościu doprowadzenie do końca budowy ich kościoła z 17 VI 1628.

Gablota V: (Zamojscy Ormianie i przykłady sztuki ormiańskiej)

- Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2004, nr 1-2,
- Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1998, nr 1,
- ksero: Ormiański kilim modlitewny,
- ksero: Ozdobny motyw ormiański.

Gablota VI: (Kamienice ormiańskie w Zamościu)

- Lipiec W., Zamość,
- Zamość,
- Fidecka U., Kamienice ormiańskie w Zamościu,
- Zamość – informator.

Gablota VII: (Kamienice ormiańskie i sztuka ormiańska)

- Pawlicki M., Kamienice mieszczańskie w Zamościu,
- Zamojsko-Wołyńskie Zeszyty Muzealne T. I (2003) s. 197-202,
- ksero: Jan Mosiewski – Cudowny wizerunek św. Kajetana z kościoła ormiańskiego w Zamościu.

***

Ormianie w Zamościu; rys historyczny

Ormianie przybyli do Zamościa z końcem XVI wieku. Dzięki przywilejowi, wydanemu przez Jana Zamoyskiego w 1585 r., uzyskali zezwolenie na osiedlenie się w Zamościu. Ormianie mieli takie same prawa, jak inni mieszkańcy miasta: prawo do wolności wyznania, teren pod własny kościół, autonomiczny sąd. Dzięki temu mogli utworzyć własną niezależną gminę ormiańską. Dość licznie napływająca do Zamościa ludność ormiańska zasiedliła pierzeję północną Rynku Wielkiego i jej przedłużenie, zwane „Ormiańską”. Do Ormian należał też plac pod zabudowania kościelne (obecnie w tym miejscu znajduje się Hotel „Renesans”). Cała gmina w 1589 r. otrzymała kolejny przywilej, który zezwalał na wybór urzędu wójtowsko - ławniczego oraz własne sądownictwo. Gmina zyskała niezależność od władz miejskich.

Największy rozkwit gminy ormiańskiej przypadł na wiek XVII. Rozwój rzemiosła i handlu przyczynił się do wzrostu zamożności rodzin ormiańskich; dodatkowo wpłynął na rozwój budownictwa w mieście. Ormianie wybudowali najbardziej ozdobne kamienice Rynku Wielkiego, wzniesli również okazałą świątynię, konsekrowaną w 1645 r. Działalność Ormian nie ograniczała się tylko do handlu i rzemiosła. Zajmowali się również prawem, dyplomacją, szkolnictwem wyższym, kronikarstwem.

W końcu XVII wieku został zahamowany rozwój miasta. Zmniejszyło się zapotrzebowanie na towary wschodnie oferowane przez miejscowych Ormian. Wydarzenia polityczne również przyczyniły się do powolnego ubożenia tej nacji. Systematycznie zmniejszała się liczebność gminy ormiańskiej i w 1738 r. doszło do jej likwidacji. W 1802 r. władze austriackie nakazały kasatę kościoła ormiańskiego, a budynek rozebrano w latach 1826-27.

Ormianie pozostawili po sobie bogatą architekturę w Zamościu. Kamienice ormiańskie Rynku Wielkiego wyróżniają się swoim bogactwem i dekoracyjnością.

Renata Ożgo

Dział Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie PiMBP w Zamościu

Szymon Szymonowic i jego epoka

regulamin I Międzyszkolnego Konkursu
dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych

§ 1

Niniejszy regulamin określa warunki, na jakich odbywa się konkurs pod nazwą „Szymon Szymonowic i jego epoka” przeprowadzony dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych miasta Zamościa, powiatu biłgorajskiego i zamojskiego.

§ 2

Organizatorem konkursu jest Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu.

§ 3

Celem Konkursu jest upowszechnianie bogatej kultury staropolskiej, zwłaszcza literatury i kultury XVI wieku.

§ 4

Uczniów przystępujących do udziału w konkursie obowiązuje wiedza o kulturze staropolskiej oraz znajomość utworów twórców staropolskich, którzy znajdują się w programach nauczania języka polskiego gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

§ 5

Konkurs zostanie przeprowadzony w formie pytań sprawdzających wiedzę o epoce staropolskiej, na które uczniowie będą odpowiadać zespołowo. Odbędzie się w siedzibie Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu, w kwietniu 2008 r.

§ 6

Uczestnikami konkursu mogą być uczniowie gimnazjów oraz wszystkich typów szkół ponadgimnazjalnych, którzy biorą udział w konkursie według następujących kategorii:

1. gimnazjaliści,
2. uczniowie szkół ponadgimnazjalnych.

§ 7

Szkoła, która wytypuje zespół lub zespoły do udziału w konkursie zobowiązana jest do przesłania do **3 marca 2008 r.** na adres organizatora (Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu 22-400 Zamość, ul. Kamienna 20) formularza z dopiskiem „Szymon Szymono-

wic i jego epoka". Formularz zgłoszeniowy stanowi integralną część niniejszego regulaminu. Szkoły, które zgłoszą uczestnictwo w konkursie zostaną powiadomione o szczegółowym terminie konkursu odrębnym pismem.

§ 8

O terminie zgłoszenia decyduje data stempla pocztowego. Wszelkie zgłoszenia dokonane po dniu 3 marca 2008 r. nie będą rozpatrywane.

§ 9

Każda szkoła może wystawić więcej niż jeden zespół złożony z trzech uczniów.

§ 10

Jury oceni wypowiedzi uczniów podczas finału konkursu i wyłoni zwycięzców, którym zostaną przyznane wartościowe nagrody książkowe.

§ 11

Organizatorzy konkursu zapewnią uczestnikom udział w biesiadzie staropolskiej podczas finału konkursu.

§ 12

Informacji szczegółowych udziela p. Danuta Kawałko - Dział Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie, pokój 2 – parter, tel./fax (084) 627 1154 w. 31, e-mail: region@biblioteka.zamosc.pl

§ 13

Regulamin konkursu oraz formularz zgłoszeniowy dostępny jest na stronie internetowej Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu <http://biblioteka.zamosc.pl>

Beata Chmura
konsultant języka polskiego LSCDN Oddział w Zamościu

Danuta R. Kawałko
Dział Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie PiMBP w Zamościu

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY

.....
(nazwa szkoły)

.....
ulica

.....
kod miasto

.....
telefon

.....
e-mail

ZGŁOSZENIE SZKOŁY DO UDZIAŁU W KONKURSIE
Szymon Szymonowic i jego epoka

Szkoła zgłasza udział w konkursie w roku szk. 2007/2008.

1. Do udziału w konkursie zgłosiło się ..... uczniów.

2. Skład zespołu:

- a) .....
- b) .....
- c) .....

Skład zespołu:

- a) .....
- b) .....
- c) .....

3. Opiekunem uczniów będzie: .....

.....

.....
Dyrektor szkoły (pieczęć)

Zakres programowy I Międzyszkolnego Konkursu dla uczniów gimnazjów

Szymon Szymonowic i jego epoka

Uczniów przystępujących do udziału w konkursie obowiązuje wiedza o kulturze staropolskiej oraz znajomość utworów twórców staropolskich, które znajdują się w programach i podręcznikach do nauczania języka polskiego w gimnazjum:

- Kto czyta, nie błądzi. Mowa polska. Wydawnictwo STENTOR,
- Świat w słowach i obrazach. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne,
- Rozwinąć skrzydła, cz. 1. Wydawnictwo Prószyński i S-ka i Nowa Era,
- Czas na polski. Klasa II, cz. 1. Oficyna Wydawnicza Krzysztof Pazdro.

Pytania konkursowe będą przede wszystkim obejmować kulturę, sztukę i literaturę epoki renesansu, na tle epoki staropolskiej. Uczestników obowiązuje znajomość prądów epoki, stylów w sztuce, rozumienie nawiązań do antyku. Pytania z literatury będą sprawdzać umiejętność analizy i interpretacji wskazanych tekstów Szymona Szymonowica, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Reja. Wymagana jest znajomość biografii Szymona Szymonowica.

Zakres programowy I Międzyszkolnego Konkursu dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych

Szymon Szymonowic i jego epoka

Uczniów przystępujących do udziału w konkursie obowiązuje wiedza o kulturze staropolskiej oraz znajomość utworów twórców staropolskich, które znajdują się w programach i podręcznikach do nauczania języka polskiego w liceum i technikum:

- Przeszłość to dziś. Klasa I. Wydawnictwo STENTOR,
- Między tekstami. Klasa I. Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe,
- Język polski. Literatura i nauka o języku. Klasa I. Wydawnictwa Szkolne PWN,
- Barwy epok. Klasa I. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.

Pytania konkursowe będą przede wszystkim obejmować kulturę, sztukę i literaturę epoki renesansu, na tle epoki staropolskiej. Uczestników obowiązuje znajomość prądów epoki, stylów w sztuce, rozumienie nawiązań do antyku. Pytania z literatury będą sprawdzać umiejętność analizy i interpretacji wskazanych tekstów Szymona Szymonowica, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Reja. Wymagana jest znajomość biografii Szymona Szymonowica.

Beata Chmura
konsultant języka polskiego LSCDN Oddział w Zamościu

Szymon Szymonowic i jego epoka

1. Podaj zawody (tytuły), które można przypisać Szymonowi Szymonowicowi: *[filozof, pedagog, lekarz, filolog, prawnik, bibliofil, a przede wszystkim poeta]* **4 pkt.**
2. Szymon Szymonowic był wykładowcą Akademii Zamojskiej: *[TAK]* **1 pkt**
3. Wymień 2 ważne wydarzenia historyczne, które miały miejsce w czasach, w których żył poeta:
[Ważniejsze wydarzenia historyczne w czasach autora (historia Polski):
  - *(1561) Przyłączenie Inflant, ziem zsekularyzowanego Zakonu Inflanckiego.*
  - *(1562) Zwycięstwo szlacheckiego ruchu egzekucyjnego dążącego do reform. Sejm uchwała, że wszystkie królewszczyny mają być zwrócone państw.*
  - *(1569) Unia lubelska: Wielkie Księstwo Litewskie połączone z Polską unią realną, Korona i Litwa jednym państwem.*
  - *(1582) Zwycięstwo Polski w wojnie z Rosją o Inflanty.*
  - *(1600) Nowe, długotrwałe wojny polsko-szwedzkie zakończone w 1600 roku pokojem w Oliwie: obydwaj kraje zachowały stan posiadania sprzed wojny; (1655-1660) - potop szwedzki.]* **2 pkt.**
4. Szymon Szymonowic w jednym ze swoich utworów zawarł następujące słowa: „nie żył, po kim piękna pamięć nie została”. Wyjaśnij, jak je rozumiesz. **3 pkt.**
5. Szymon Szymonowic zasłynął jako twórca sielanek. Podaj inne nazwy sielanki i określ jej cechy:
[Sielanka, idylla, bukolika, ekloga (nazwy staropolskie: skotopaska, pasterka, pastuszka, pastorela, wilaneska), gatunek literacki obejmujący tematy zaczerpnięte z życia wiejskiego - rolników, pasterzy, rybaków, myśliwych itp. Składa się najczęściej z lirycznego lub opisowego wprowadzenia oraz wypowiedzi bohaterów, może też stanowić liryczny monolog. W przypadku formy monologowej nazywa się eklogą. Może przybierać formę narracyjną (sielanka epicka) lub dramatyczną (sielanka udratyzowana). Sielanka jest gatunkiem, któremu nadał kształt grecki pisarz Teokryt. W literaturze rzymskiej stopniowo się konwencjonalizowała. Uprawiał ją m.in. Wergiliusz, sławiący w swoich bukolikach idealną krainę Arkadię, której bohaterowie prowadzili proste, harmonijne i pogodne życie w ścisłym związku z naturą.] Za podanie innych nazw - **2 pkt.**, za określenie cech - **3 pkt.**; max. - **5 pkt.**
6. Poeta napisał 20 sielanek. Podaj tytuły co najmniej czterech:
[Dajnis, Wesele, Sylenus, Kosarze, Baby, Mopsus, Alkon, Dziewka, Kiermasz, Wierzby, Ślub, Kołacze, Zalotnicy, Pomarlica, Czary, Orfeus, Pastuszy, Żeńcy, Rocznicza, Epithalamium Heleny.] **4 pkt.**

7. Uzupełnij informacje:
[Szymon Szymonowic urodził się 24 (lub 26) października 1558 we Lwowie. Przyszły poeta studiował w Krakowie, gdzie w roku 1577 uzyskał stopień bakałarza nauk wyzwolonych. Dalsze studia odbywał za granicą - prawdopodobnie we Francji i Belgii. Tworzył w języku łacińskim i polskim.] 6 pkt.
8. Renesans rozpoczynał się i chylił ku końcowi w różnym czasie w różnych krajach Europy, niemniej za okres typowo renesansowy uznaje się w całej Europie wiek:
[a) XV; b) XVI; c) XVII; d) XVIII] 1 pkt
9. Charakterystyczne dla budowli renesansowych są dachy:
[a) stożkowe; b) ostrosłupowe; c) kopulaste; d) cebulaste] 1 pkt
10. Główną maksymą humanizmu było:
[a) „Pamiętaj o śmierci”; b) „Człowiekiem jestem i nic, co ludzkie, nie jest mi obce”; c) „Chwytaj dzień”; d) „Myślę, więc jestem”] 1 pkt
11. Które z wybitnych dzieł nie jest autorstwa Leonardo da Vinci?:
[a) Ostatnia Wieczerza; b) Mona Lisa; c) Dama z gronostajem; d) Pieta] 1 pkt
12. Jan Gutenberg - wynalazca ruchomej czcionki drukarskiej był:
[a) Niemcem; b) Francuzem; c) Włochem; d) Hiszpanem] 1 pkt
13. Renesans był epoką nawiązującą do:
[a) starożytności; b) romanizmu; c) gotyku; d) baroku] 1 pkt
14. Ojczyzną humanizmu i renesansu była:
[a) Francja; b) Anglia; c) Niemcy; d) Włochy] 1 pkt
15. Przy nazwie kraju wpisz po jednym nazwisku twórcy renesansowego:
[a) Włochy; b) Francja; c) Anglia] 3 pkt.
16. Fragment Trenu XIX: „Tego się synu, trzymaj, a ludzkie przygody /Ludzkie noś; jeden jest Pan smutku i nagrody” odpowiada filozofii:
[a) epikurejskiej; b) tomistycznej; c) stoickiej; d) platońskiej] 1 pkt
17. Jak została ukazana wieś w przytoczonych niżej fragmentach utworów Szymona Szymonowica i Jana Kochanowskiego:

Szymon Szymonowic – Żeńcy

Oluchna

Już południe przychodzi, a my jeszcze żniemy;

Czy tego chce urzędnik, że tu pomdlejemy?

Głodnemu, jako żywo, syty nie wygodzi:

On nad nami z maczugą pokrząkując chodzi,

A nie wie, jako ciężko z sierpem po zagonie

[...]

Pietrucha

Nie gadaj głosem, aby nie usłyszał tego.
Abo nie widzisz bicza za pasem u niego?
Prędko nas nim namaca; zły frymark, za słowa
Bicz na grzbiecie, a jam nań nie barzo gotowa.
Lepiej złego nie drażnić; ja go abo chwale,
Abo mu pochlebuję, i tak grzbiet mam w cale.
I teraz mu zaśpiewam, acz mi niewesoło;
Niesmaczno idą pieśni, gdy się poci czoło.
Słoneczko, śliczne oko, dnia oko pięknego!
Nie jesteś ty zwyczajów starosty naszego:
Ty wstajesz, kiedy twój czas; jemu się zda mało:
Chciałby on, żebyś ty od północy wstawało.
Ty bieżysz do południa zawsze swoim torem;
A on by chciał ożenić południe z wieczorem.[...]
Słoneczko, śliczne oko, dnia oko pięknego!
Nie jesteś ty zwyczajów starosty naszego.
Ty dzień po dniu prowadzisz, aż długi rok minie;
A on wszystko porobić chce w jednej godzinie. [...]

Oluchna

Szczęście twoje, że odszedł starosta na stronę:
Wzięłabyś była pewnie na buty czerwone
Abo na grzbiet upstrzony za to winszowanie.
Słyszysz? jakie Maruszcze tam daje śniadanie!
A słaba jest, nieboga: dziś trzeci dzień wstała
Z choroby, a przedsię ją na żniwo wygnęła
Niebaczna gospodyni. Takci służba umie:
Rzadko czeladnikowi kto dziś wyrozumie.

Jan Kochanowski - Pieśń świętojańska o Sobótce

Panna XII

Wsi spokojna, wsi wesola,
Który głos twej chwale zdoła?
Kto twe wczasy, kto pożytki
Może wspomnieć za raz wszystkie?

Człowiek w twej pieczy uczciwie
Bez wszelakiej lichwy żywie;
Pobożne jego staranie
I bezpieczne nabywanie.

[...]

Oracz pługiem zarznie w ziemię;
Stąd i siebie, i swe plemię,

*Stąd roczną czeladź i wszytek
Opatruje swój dobytek.*

*Jemu sady obradzają,
Jemu pszczoły miód dawają;
Nań przychodzi z owiec wełna
I zagroda jagniąt pełna.*

*On łąki, on pola kosi,
A do gumna wszystko nosi.
Skoro też siew odprawimy,
Komin wkoło obsiedziemy*

[...]

*A gospodarz wzięwszy siatkę
Idzie mrokiem na usadkę
Albo sidła stawia w lesie;
Jednak zawsze co przyniesie.*

*W rzece ma gęste wężerze,
Czasem wędą ryby bierze;
A rozliczni ptacy wkoło
Ozywają się wesolo.*

[...]

*Zatym sprzędna gospodyni
O wieczerej pilność czyni,
Mając doma ten dostatek,
Że się obejdzie bez jatek.*

*Ona sama bydło liczy,
Kiedy z pola idąc ryczy,
Ona i spuszczać pomoże;
Męża wzmaga, jako może.*

[...]

*Dzień tu, ale jasne zorze
Zapadłyby znowu w morze,
Niżby mój głos wyrzekł wszytki
Wieśne wczasy i pożytki.]*

za określenie dla Szymonowica – realistyczna; dla Kochanowskiego – arkadyjska (sielankowa) po **1 pkt**; za wypowiedź rozwiniętą po **3 pkt.**; max. **6 pkt.**

Maksymalnie za test otrzymać można 42 punkty.

Beata Chmura
konsultant języka polskiego LSCDN Oddział w Zamościu

Szymon Szymonowic i jego epoka

1. Podaj zawody (tytuły), które można przypisać Szymonowi Szymonowicowi: *[filozof, pedagog, lekarz, filolog, prawnik, bibliofil, a przede wszystkim poeta.]* **4 pkt.**
2. Szymon Szymonowic był współorganizatorem Akademii Zamojskiej. Jakie działania w tym zakresie podjął? (wymień co najmniej cztery): *[Szymon Szymonowic skompletował cały zespół profesorski, dbając o dobór ludzi rzeczywiście wybitnych, a także udzielał wskazówek przy układaniu programów naukowych i tworzeniu podstaw organizacyjnych, planu nauk i regulaminów wewnętrznych uczelni. Zabiegał o należyte, nowoczesne wyposażenie drukarni, a także gromadził rękopisy i książki do biblioteki mającej stanowić fundament pracy Akademii. W dużym stopniu zasługą Szymonowica była również twórcza atmosfera naukowo-badawcza, panująca w Zamościu w końcu XVI i początku XVII wieku, oraz aktywna działalność wydawnicza tutejszego ośrodka.]* **4 pkt.**
3. Akademia Zamojska organizowana przez Szymona Szymonowica miała być szkołą obywatelską (schola civilis)? *[TAK]* **1 pkt**
4. Szymon Szymonowic w jednym ze swoich utworów zawarł następujące słowa:
„Kaźda rzeczpospolita swoim prawem słyńie,
Starożytnością stoi, nowinkami ginie”.
Wyjaśnij, jak je rozumiesz. **3 pkt.**
5. Szymon Szymonowic zasłynął jako twórca sielanek. Podaj inne nazwy sielanki i określ jej cechy.
*[Sielanka, idylla, bukolika, ekloga (nazwy staropolskie: skotopaska, pasterka, pastuszka, pastorela, wilaneska), gatunek literacki obejmujący tematy zaczerpnięte z życia wiejskiego - rolników, pasterzy, rybaków, myśliwych itp. Składa się najczęściej z lirycznego lub opisowego wprowadzenia oraz wypowiedzi bohaterów, może też stanowić liryczny monolog. W przypadku formy monologowej nazywa się eklogą. Może przybierać formę narracyjną (sielanka epicka) lub dramatyczną (sielanka udramatyzowana).
Sielanka jest gatunkiem, któremu nadał kształt grecki pisarz Teokryt. W literaturze rzymskiej stopniowo się konwencjonalizowała. Uprawiał ją m.in. Wergiliusz, sławiący w swoich bukolikach idealną krainę Arkadię, której bohaterowie prowadzili proste, harmonijne i pogodne życie w ścisłym związku z naturą.]*
Za podanie innych nazw **2 pkt.**; za określenie cech **3 pkt.**; max **5 pkt.**

6. Poeta napisał 20 sielanek. Podaj tytuły co najmniej czterech.
 [Dafnis, Wesele, Sylenus, Kosarze, Baby, Mopsus, Alkon, Dziewka, Kiermasz, Wierzby, Ślub, Kołaczce, Zalotnicy, Pomarlica, Czary, Orfeus, Pastuszy, Żeńcy, Rocznicza, Epithalamium Heleny] **4 pkt.**
7. Uzupełnij informacje:
 [Dzięki **Janowi Zamoyskiemu** Szymon Szymonowicz uzyskał w roku 1590 szlachectwo i odtąd mógł posługiwać się nazwiskiem **Bendoński**. Poeta zmarł w Czernięcinie 5 maja 1629 r., przeżywszy siedemdziesiąt lat. Pochowany został w **katedrze zamojskiej**.] **4 pkt.**
8. Wymień 2 ważne wydarzenia historyczne, które miały miejsce w czasach, w których żył poeta.
 [Ważniejsze wydarzenia historyczne w czasach autora (historia Polski):
 - (1561) Przyłączenie Inflant, ziem zsekularyzowanego Zakonu Finlandzkiego.
 - (1562) Zwycięstwo szlacheckiego ruchu egzekucyjnego dążącego do reform. Sejm uchwała, że wszystkie królewskie ziemie mają być zwrócone państwu.
 - (1569) Unia lubelska: Wielkie Księstwo Litewskie połączone z Polską unią realną, Korona i Litwa jednym państwem.
 - (1582) Zwycięstwo Polski w wojnie z Rosją o Inflanty.
 - (1600) Nowe, długotrwałe wojny polsko-szwedzkie zakończone w 1600 roku pokojem w Oliwie: obydwa kraje zachowały stan posiadania sprzed wojny; (1655-1660) - potop szwedzki.] **2 pkt.**
9. Przy nazwie kraju wpisz po jednym nazwisku twórcy renesansowego
 [a) Włochy; b) Francja; c) Anglia] **3 pkt.**
10. Twórcy podejmujący problematykę polityczną w XVI wieku to:
 [a) Piotr Skarga, Andrzej Frycz-Modrzewski, Stanisław Staszic; b) Hugo Kollątaj, Mikołaj Sep-Szarzyński, Łukasz Górnicki; c) Jan Kochanowski, Mikołaj Rej, Łukasz Górnicki; d) **Andrzej Frycz-Modrzewski, Piotr Skarga, Jan Kochanowski**] **1 pkt**
11. Znany niemiecki artysta renesansowy był Albrecht Dürer. Zasłynął on przede wszystkim ze swoich:
 [a) obrazów; b) **drzeworytów i miedziorytów**; c) rzeźb; d) budowli] **1 pkt**
12. Erazm z Rotterdamu był autorem:
 [a) „Ksiąg Dworzanina”; b) „O najlepszym urządzeniu Rzeczypospolitej i o nowej wyspie Utopii”; c) **„Pochwały głupoty”**; d) „Don Kichota z Manczy”] **1 pkt**
13. Jaki topos odnajdziesz w podanym utworze Jana Kochanowskiego?

O ŻYWCIE LUDZKIM

Fraszki to wszystko, cokolwiek myślemy,
 Fraszki to wszystko, cokolwiek czyniemy;

Nie masz na świecie żadnej pewnej rzeczy,
Próżno tu człowiek ma co mieć na pieczy.
Zacność, uroda, moc, pieniądze, sława,
Wszystko to minie jako polna trawa;
Naśmiawszy się nam i naszym porządkom,
Wemkną nas w mieszek, jako czynią łątkom.] **1 pkt**

14. Jak została ukazana wieś w przytoczonych niżej fragmentach utworów Szymona Szymonowica, Jana Kochanowskiego i Mikołaja Reja:

Szymon Szymonowic – Żeńcy

Oluchna

Już południe przychodzi, a my jeszcze żniemy;
Czy tego chce urzędnik, że tu pomdlejemy?
Głodnemu, jako żywo, syty nie wygodzi:
On nad nami z maczugą pokrząkując chodzi,
A nie wie, jako ciężko z sierpem po zagonie
[...]

Pietrucha

Nie gadaj głosem, aby nie usłyszał tego.
Abo nie widzisz biczu za pasem u niego?
Prędko nas nim namaca; zły frymark, za słowa
Bicz na grzbiecie, a jam nań nie barzo gotowa.
Lepiej złego nie drażnić; ja go abo chwale,
Abo mu pochlebuję, i tak grzbiet mam w cale.
I teraz mu zaśpiewam, acz mi niewesoło;
Niesmaczno idą pieśni, gdy się poci czoło.
Słoneczko, śliczne oko, dnia oko pięknego!
Nie jesteś ty zwyczajów starosty naszego:
Ty wstajesz, kiedy twój czas; jemu się zda mało:
Chciałby on, żebyś ty od północy wstawało.
Ty bieżysz do południa zawsze swoim torem;
A on by chciał ożenić południe z wieczorem.[...]
Słoneczko, śliczne oko, dnia oko pięknego!
Nie jesteś ty zwyczajów starosty naszego.
Ty dzień po dniu prowadzisz, aż długi rok minie;
A on wszystko porobić chce w jednej godzinie. [...]

Oluchna

Szczęście twoje, że odszedł starosta na stronę:
Wzięłabyś była pewnie na buty czerwone
Abo na grzbiet upstrzony za to winszowanie.
Słyszysz? Jakie Maruszce tam daje śniadanie!

*A słaba jest, nieboga: dziś trzeci dzień wstała
Z choroby, a przedsię ją na żniwo wygnęła
Niebaczna gospodyni. Takci służba umie:
Rzadko czeladnikowi kto dziś wyrozumie.*

Jan Kochanowski - Pieśń świętojańska o Sobótce

Panna XII

*Wsi spokojna, wsi wesola,
Który głos twej chwale zdoła?
Kto twe wczasy, kto pożytki
Może wspomnieć za raz wszystkie?*

*Człowiek w twej pieczy uczciwie
Bez wszelakiej lichwy żywie;
Pobożne jego staranie
I bezpieczne nabywanie.*

[...]

*Oracz pługiem zarznie w ziemię;
Stąd i siebie, i swe plemię,
Stąd roczną czeladź i wszytek
Opatruje swój dobytek.*

*Jemu sady obradzają,
Jemu pszczoły miód dawają;
Nań przychodzi z owiec wełna
I zagroda jagniąt pełna.*

*On łąki, on pola kosi,
A do gumna wszystko nosi.
Skoro też siew odprawimy,
Komin wkoło obsiędziemy*

[...]

*A gospodarz wziąwszy siatkę
Idzie mrokiem na usadkę
Albo sidła stawia w lesie;
Jednak zawsze co przyniesie.*

*W rzece ma gęste wężyczerze,
Czasem wędą ryby bierze;
A rozliczni ptacy wkoło
Ozywają się wesole.*

[...]

Zatym sprzędna gospodyni

*O wieczszej pilność czyni,
Mając doma ten dostatek,
Że się obejdzie bez jatek.*

*Ona sama bydło liczy,
Kiedy z pola idąc ryczy,
Ona i spuszczać pomoże;
Męża wzmaga, jako może.*

[...]

*Dzień tu, ale jasne zorze
Zapadłyby znowu w morze,
Niżby mój głos wyrzekł wszystkie
Wieśne wczasy i pożytki.]*

Mikołaj Rej - Żywot człowieka poczciwego

Ale iż różne są czasy w roku, też są i różne przypadki i w gospodarstwie, i w każdej sprawie człowieka poczciwego, gdyż rok jest na czworo rozdzielon: naprzód wiosna, więc lato, potem jesień, więc zima. A w każdym z tych czasów i potrzebnego a różnego gospodarstwa, i rozkosznych czasów, i krotofil swych w swoim onym pomiernym a w spokojnym żywocie poczciwy człowiek może snadnie użyć. Bo gdy przypadnie wiosna, azaż owo nie rozkosz z żonką, z czeladką po sadkoch, po ogródkoch sobie chodzić, szczepków naszczepić, drobne drzewka rozsadzić, niepotrzebne gałązki obcinać, mszyce pozbierać, krzaczki ochędożyć, okopać, trzaskowiskiem osypać? Bo tego trzeba, aby około młodego drzewka chwast nie rósł; bo coby miało drzewko rósć, to mu onę wilgotność chwast wyciągnie. [...]

Więc też sobie pójdziesz potym do ogródeczków, do wirydarzyków, grządki nadobnie każesz pokopać; nie czyńże ich owak kołpakiem nazbyt wysoko, bo i woda snadnie z nich spłynie, i w głębokie, bruździe nic nigdy nie będzie. To sobie z oną rozkoszą nasiejesz ziołek potrzebnych, rzodkiewek, sałatek, rzeżuszek, nasadzisz maluneczków, ogóreczków. I majoranik, i szalwijka, i ine ziolka, wszytko to nic nie wadzi.]

za wypowiedź rozwiniętą po 3 pkt.; max. 9 pkt.

Maksymalnie za test otrzymać można 43 punkty.

Beata Chmura
konsultant języka polskiego LSCDN Oddział w Zamościu

Rocznice literackie 2009

- wybór -

STYCZEŃ

- 1.01 80 rocz. ur. - ZBIGNIEW NIENACKI (1929-1994), pisarz, autor utworów dla dzieci i młodzieży, publicysta; 28.09 – 15 rocz. śm.
- 3.01 70 rocz. ur. - JOANNA PAPUZIŃSKA, prozaik, autorka książek dla dzieci, krytyk literacki
- 8.01 125 rocz. ur. - KORNEL MAKUSZYŃSKI (1884-1953), pisarz, autor książek dla dzieci i młodzieży
- 14.01 75 rocz. ur. - MAREK HŁASKO (1934 – 1969) prozaik; 14.06 – 40 rocz. śm.
- 15.01 140 rocz. ur. - STANISŁAW WYSPIAŃSKI (1869-1907), dramatopisarz, poeta, malarz, reformator teatru
- 18.01 160 rocz. ur. - ALEKSANDER ŚWIĘTOCHOWSKI (pseud. Poseł Prawdy) (1849-1938), pisarz, historyk, filozof
- 19.01 200 rocz. ur. – EDGAR ALLAN POE (1809-1849), poeta, nowelista amer.; 7.10 – 160 rocz. śm.
- 21.01 90 rocz. ur. - STANISŁAWA FLESZAROWA - MUSKAT (1919-1989), powieściopisarka; 30.09 – 20 rocz. śm.
- 21.01 50 rocz. śm. - STANISŁAW MŁODOŻENIEC (18958-1959), poeta
- 22.01 160 rocz. ur. – AUGUST STRINDBERG (1849-1912), pisarz szwedz.
- 24.01 75 rocz. ur. – STANISŁAW GROCHOWIAK (1934 -1976), poeta, pisarz
- 28.01 70 rocz. śm. – WILIAM BUTLER YEATS (1865-1939), irlandzki poeta, prozaik, dramatopisarz, tworzący w jęz. ang.; 1923 – Nagroda Nobla
- 29.01 90 rocz. śm. – ENDRE ADY (1887-1919), węg. poeta, eseista, tłumacz
- 31.01 65 rocz. śm. - JEAN GIRAUDOUX (1882-1944), pisarz fr.

LUTY

- 3.02 85 rocz. ur. – ANDRZEJ SZCZYPIORSKI (1924-2000), pisarz pol.
- 7.02 100 rocz. ur. - ANNA ŚWIRSZCZYŃSKA (1909-1984), dramatopisarka, poetka, autorka utworów dla dzieci; 30.09 – 25 rocz. śm.
- 13.02 40 rocz. śm. – KAZIMIERZ WIERZYŃSKI (1894-1969), poeta; 28.08 - 115 rocz. śm.
- 13.02 240 rocz. ur. – IWAN A. KRYŁOW (1769-1844), ros. poeta, dramatopisarz, bajkopisarz; 21.11 – 165 rocz. śm.
- 14.02 90 rocz. śm. - WIKTOR GOMULICKI (pseud. Fantazy) (1848-1919), pisarz, publicysta, eseista

- 20.02 115 rocz. ur. – JAROSŁAW IWASZKIEWICZ (pseud. Eleuter) (1894-1980), pisarz
- 21.02 25 rocz. śm. – MICHAŁ S. SZOŁOCHOW (1905-1984), pisarz ros.; 1965 – Nagroda Nobla
- 22.02 85 rocz. ur. - MARIA ZIÓŁKOWSKA (1924), prozaik; autorka utworów dla dzieci i młodzieży
- 23.02 20 rocz. śm. – HANS HELMUT KIRST (1914-1989), pisarz niem.; 5.12 – 95 rocz. ur.
- 23.02 150 rocz. śm. – ZYGMUNT KRASIŃSKI (1812 – 1859), poeta i dramatopisarz

MARZEC

- 2.03 90 rocz. ur. – KAZIMIERZ DĘBNICKI (1919-1986), prozaik, autor książek dla młodzieży
- 5.03 15 rocz. śm. – JAN DOBRACZYŃSKI (1910-1994), pisarz, publicysta
- 6.03 100 rocz. ur. – STANISŁAW JERZY LEC (1909 - 1966), poeta, satyryk
- 7.03 170 rocz. ur. – ADOLF DYGASIŃSKI (1839-1902), powieściopisarz, nowelista, publicysta, pedagog
- 8.03 150 rocz. ur. – KENNETH GRAHAME (1859-1932), pisarz ang. autor utworów dla dzieci
- 16.03 170 rocz. ur. – SULLY PRUDHOMME (1839-1907), poeta fr.; 1901 - Nagroda Nobla
- 23.03 185 rocz. ur. – TOMASZ TEODOR JEŻ (właśc. Zygmunt Miłkowski) (1824 -1915), pisarz, pamiętnikarz
- 25.03 95 rocz. śm. – FRÉDÉRIC MISTRAL (1830-1914), poeta prowansalski; 1904 Nagroda Nobla
- 31.03 95 rocz. ur. – OCTAVIO PAZ (1914-1998), meksyk. poeta i eseista, dziennikarz; 1990 Nagroda Nobla

KWIECIEŃ

- 1.04 100 rocz. ur. – JANUSZ TEODOR DYBOWSKI (1909-1977), prozaik
- 1.04 200 rocz. ur. – MIKOŁAJ W. GOGOL (1809-1852), pisarz i satyryk ros.
- 2.04 95 rocz. śm. – PAUL HEYSE (1830-1914), pisarz niem.; 1910 – Nagroda Nobla
- 3.04 160 rocz. śm. – JULIUSZ SŁOWACKI (1809-1849), poeta; 4.09 – 200 rocz. ur.
- 7.04 120 rocz. ur. – GABRIELA MISTRAL (właśc. Lucila Godoy y Alcayaga) (1889 -1957), poetka chilijska; 1945 – Nagroda Nobla
- 10.04 110 rocz. ur. – EWA SZELBURG - ZAREMBINA (1899-1986), pol. pisarka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży

- 13.04 70 rocz. ur. – SEAMUS JUSTIN HEANEY (1939), irł. poeta, eseista; 1995 – Nagroda Nobla
- 13.04 30 rocz. śm. - MARIAN ZAŁUCKI (1920–1979), poeta, satyryk, autor utworów dla dzieci i młodzieży
- 19.04 185 rocz. śm. – GEORGE GORDON BYRON (1788-1824), poeta ang.
- 22.04 85 rocz. śm. – EDITH NESBIT (1858 - 1924), poetka i pisarka ang., autorka utworów dla dzieci
- 23.04 110 rocz. ur. – WŁADIMIR NABOKOW (1899–1977), pisarz amer. pochodzenia ros.
- 23.04 445 rocz. ur. – WILLIAM SZEKSPIR (1564–1616), ang. poeta, dramatopisarz
- 26.04 25 rocz. śm. – VICENTE ALEIKSANDRE y MERLO (1898–1984) poeta hiszp.; 1977 – Nagroda Nobla
- 28.04 105 rocz. ur. – JAN IZYDOR SZTAUDYNGER (1904–1970), poeta, satyryk, tłumacz

MAJ

- 1.05 100 rocz. ur. – ZBIGNIEW UNIŁOWSKI (1909-1937), prozaik
- 5.05 380 rocz. śm. - SZYMON SZYMONOWICZ (SIMON SIMONIDES) (1558-1629), filolog poeta, dramaturg, twórca polskiej sielanki, jako gatunku literackiego, organizator Akademii Zamojskiej
- 6.05 60 rocz. śm. – MAURICE MAETERLINCK (1862-1949), pisarz belg. tworzący w ęz. fr.; 1911 - Nagroda Nobla
- 6.05 105 rocz. ur. – HARRY EDMUND MARTINSON (1904-1978), pisarz szwedz.; 1974 - Nagroda Nobla
- 9.05 85 rocz. ur. – BUŁAT OKUDŻAWA (1924-1997),ros. pisarz, piosenkarz, kompozytor pochodzenia gruz.-orm.
- 16.05 85 rocz. ur. – TADEUSZ KUBIAK (1924-1974), poeta; 3.06 – 30 rocz. śm.
- 20.05 210 rocz. ur. - HONORE de BAZAC (1799-1850), pisarz fr.
- 20.05 90 rocz. ur. – GUSTAW HERLING - GRUDZIŃSKI (1919-2000), pisarz, krytyk literacki, publicysta
- 20.05 30 rocz. śm. – EUGENIUSZ PAUKSZTA (1916-1979), pisarz pol.
- 22.05 150 rocz. ur. – ARTHUR CONAN DOYLE (1859-1930), pisarz ang., autor powieści kryminalnych
- 23.05 95 rocz. ur. – Nora Szczepańska (1914-2004), prozaik, poetka, autorka utworów dla dzieci i młodzieży

CZERWIEC

- 3.06 85 rocz. śm. – FRANZ KAFKA (1883-1924), pisarz austr.
- 6.06 210 rocz. ur. – ALEKSANDER PUSZKIN (1799-1837), poeta ros.

- 10.06 60 rocz. śm. – SIGRID UNDSSET (1882-1949), pisarka norw.; 1928 Nagroda Nobla
- 11.06 110 rocz. ur. – YASUNARI KAWABATA (1899-1972), pisarz jap.; 1968 - Nagroda Nobla
- 13.06 110 rocz. ur. - JAN LECHOŃ (właśc. Leszek Serafinowicz) (1899-1956), poeta
- 14.06 40 rocz. śm. – MAREK HŁASKO (1934-1969), prozaik; 14.01 – 70 rocz. ur.
- 22.06 105 rocz. ur. – MICHAŁ CHOROMAŃSKI (1904-1972), prozaik, dramaturg
- 23.06 120 rocz. ur. - ANNA ACHMATOWA (właśc. A. A. Gorienko) (1889-1966), poetka ros.
- 27.06 140 rocz. ur. – WACŁAW GAŚSIOROWSKI (pseud. Wiesław Sclavus) (1869-1939), pisarz, publicysta, dziennikarz; 30.10 – 70 rocz. śm.

LIPIEC

- 3.07 105 rocz. ur. – HALINA AUDERSKA (1904-2000), pisarka pol.
- 3.07 65 rocz. śm. – ADOLF NOWACZYŃSKI (1876-1944), satyryk, dramaturg
- 6.07 150 rocz. ur. – CARL GUSTAV VERNER HEIDENSTAM (1859-1940), szwedz. poeta i prozaik; 1916 – Nagroda Nobla
- 7.07 25 rocz. śm. – STANISŁAW PAGACZEWSKI (1916-1984), pisarz, autor utworów dla dzieci i młodzieży
- 15.07 20 rocz. śm. – MARIII KUNCEWICZOWEJ (1899-1989), pisarka; 30.10 – 110 rocz. ur.
- 15.07 105 rocz. śm. – ANTONI CZECHOW (1860-1904), ros. nowelista i dramaturg
- 15.07 20 rocz. śm. – ARTUR SANDAUER (1913-1989) prozaik, tłumacz
- 20.07 105 rocz. ur. – HANNA OŻOGOWSKA (1904-1995), prozaik, autorka utworów dla dzieci i młodzieży
- 21.07 110 rocz. ur. – ERNEST HEMINGWAY (1899-1961), pisarz amer.; 1954 – Nagroda Nobla
- 23.07 180 rocz. śm. – WOJCIECH BOGUSŁAWSKI (1757-1829), dramaturg, aktor, reżyser
- 24.07 30 rocz. śm. – EDWARD STACHURA (1937-1979), pol. pisarz i poeta
- 25.07 40 rocz. śm. – WITOLD GOMBROWICZ (1904-1969), pisarz, dramaturg, eseista; 4.08 - 105 rocz. ur.
- 26.07 115 rocz. ur. – MAGDALENA SAMOZWANIEC (z Kossaków 1 v. Staszewska, 2. v. Niewiadowska) (1894 - 1972), prozaik
- 26.07 30 rocz. śm. – STEFAN WIECHECKI (pseud. Wiech) (1896-1979), felietonista, humorysta, satyryk

- 29.07 35 rocz. śm. – ERICH KÄSTNER (1899 - 1974), poeta i pisarz niem., autor utworów dla dzieci i młodzieży; 23.02 – 110 rocz. ur.
- 31.07 65 rocz. śm. - ANTOINE de SAINT-EXUPERY (1900-1944), pisarz fr.

SIERPIEŃ

- 1.08 100 rocz. ur. – HENRYK WORCEL (właśc. Tadeusz Kurtyka) (1909-1982), pisarz
- 3.08 85 rocz. śm. – JOSEPH CONRAD (właśc. Józef Konrad Korzeniowski) (1857-1924), pisarz ang.
- 4.08 65 rocz. śm. – KRZYSZTOF KAMIL BACZYŃSKI (pseud. Jan Bugaj) (1921-1944), poeta
- 4.08 150 rocz. ur. – KNUT HAMSUN (właśc. Knud Pederson) (1859-1952), pisarz norw.
- 8.08 65 rocz. śm. – JULIUSZ KADEN-BANDROWSKI (1885-1944), pol. pisarz i publicysta
- 14.08 15 rocz. śm. - ELIAS CANETTI (1905-1994), poety, austr. pisarz i eseista; 1981 Nagroda Nobla
- 16.08 65 rocz. śm. – TADEUSZ GAJCY (pseud. Karol Topornicki) (1922-1944), poeta
- 16.08 60 rocz. śm. – MARGARET MITCHELL (1900-1949), pisarka amer.
- 19.08 100 rocz. ur. – JERZY ANDRZEJEWSKI (1909-1983), prozaik, publicysta
- 22.08 425 rocz. śm. – JAN KOCHANOWSKI (1530-1584), poeta
- 28.08 260 rocz. ur. – JOHANN WOLFGANG GOETHE (1749-1832), poeta i dramaturg niem.

WRZESIEŃ

- 4.09 200 rocz. ur. – JULIUSZ SŁOWACKI (1809-1849), poeta; 3.04 – 160 rocz. śm.
- 8.09 15 rocz. śm. – WŁODZIMIERZ ŚCISŁOWSKI (1931-1994), satyryk, autor utworów dla dzieci
- między 8.09 a 4.10 – 440 rocz. śm. – MIKOŁAJ REJ (1505-1569), pol. poeta, pisarz
- 9.09 70 rocz. śm. – JÓZEF CZECHOWICZ (1903-1939), poeta, pisarz, tłumacz
- 11.09 115 rocz. ur. – MARIA KOWNACKA (1894-1982), autorka utworów dla dzieci i dzieci
- 13.09 115 rocz. ur. – JULIAN TUWIM (1894-1953), poeta, satyryk, autor utworów dla dzieci
- 15.09 220 rocz. ur. – JAMES FENIMORE COOPER (1789-1851), pisarz amer.
- 18.09 70 rocz. śm. – TADEUSZ DOŁĘGA-MOSTOWICZ (1898-1939), prozaik

- 18.09 70 rocz. śm. – STANISŁAW IGNACY WITKIEWICZ (pseud. Witkacy) (1885-1939), pisarz, malarz, filozof, teoretyk sztuki.
- 30.09 20 rocz. śm. – STANISŁAWA FLESZAROWA-MUSKAT (1919-1989), powieściopisarka; 21.01 – 90 rocz. u.
- 30.09 25 rocz. śm. – ANNA ŚWIRSZCZYŃSKA (1909-1984), dramatopisarka, poetka, autorka utworów dla dzieci

PAŹDZIERNIK

- 6.10 120 rocz. ur. – MARIA DĄBROWSKA (1889-1965), pisarka i publicystka
- 7.10 160 rocz. śm. – EDGAR ALLAN POE (1809-1849), poeta, nowelista amer.; 19.01 – 200 rocz. ur.
- 11.10 90 rocz. śm. – KARL ADOLPH GJELLERUP (1857-1919), pisarz duń.; 1917 Nagroda Nobla
- 12.10 85 rocz. śm. – ANATOLE FRANCE (właśc. François A. Thibault) (1844-1924), pisarz fr.; 16.04 – 160 rocz. ur.; 1921 – Nagroda Nobla;
- 12.10 100 rocz. ur. – HALINA RUDNICKA (1909-1982), pisarka
- 14.10 145 rocz. ur. – STEFAN ŻEROMSKI (pseud. Maurycy Zych, Józef Katerla) (1864-1925), pisarz, publicysta
- 17.10 65 rocz. śm. – ZENON PRZESMYCKI (pseud. Miriam) (1861-1944), krytyk literacki i artysta, poeta, tł. i wydawca
- 18.10 150 rocz. ur. – HENRI BERGSON (1859-1941), pisarz i filozof fr.; 1927 – Nagroda Nobla
- 18.10 105 rocz. ur. – CZESŁAW CENTKIEWICZ (1904-1996), pisarz, podróżnik
- 19.10 110 rocz. ur. – MIGUEL ÁNGEL ASTURIAS (1899-1974), pisarz gwatemalski; 9.06 – 30 rocz. śm.; 1967 Nagroda Nobla
- 19.11 20 rocz. śm. – JERZY WITTLIN (1925-1989), satyryk, felietonista
- 24.10 110 rocz. ur. – ANATOL STERN (1899-1968), poeta, prozaik
- 29.10 85 rocz. ur. – ZBIGNIEW HERBERT (1924-1998), poeta
- 30.10 110 rocz. ur. – MARIA KUNCEWICZOWA (1899-1989), powieściopisarka; 15.07 – 20 rocz. śm.

LISTOPAD

- 2.11 65 rocz. śm. – KAROL IRZYKOWSKI (1873-1944), krytyk literacki, pisarz;
- 6.11 65 rocz. śm. – MARIA RODZIEWICZÓWNA (1863-1944), powieściopisarka
- 10.11 100 rocz. ur. – PAWEŁ JASIEŃSKA (właśc. Leon Lech Beynar), (1909-1970), pisarz, publicysta, eseista
- 10.11 125 rocz. ur. – ZOFIA NAŁKOWSKA (1884-1954), pisarka, 17.12 – 55 rocz. śm.
- 10.11 40 rocz. śm. – TADEUSZ PEIPER (1891-1969), poeta, teoretyk poezji

- 10.11 250 rocz. ur. – FRYDERYK SCHILLER (1759-1805), niem. poeta, dramatopisarz, estetyk, teoretyk teatru
- 22.11 140 rocz. ur. – ANDRÉ GIDE (1869-1951), pisarz fr.; 1947 – Nagroda Nobla
- 24.11 160 rocz. ur. – FRANCES ELIZA BURNET (1849-1924), pisarka ang.
29.10 – 85 rocz. śm.
- 28.11 115 rocz. ur. – ARKADY FIEDLER (1894-1985), pisarz podróżnik
- 30.11 130 rocz. ur. – WINSTON CHURCHILL (1874-1965), pisarz, ang. mąż stanu; 1953 - literacka Nagroda Nobla
- 30.11 135 rocz. ur. – LUCY MAUD MONTGOMERY (1874-1942), pisarka kanad.

GRUDZIEŃ

- 3.12 115 rocz. śm. – ROBERT LOUIS STEVENSON (1850-1894), pisarz szkocko-ang.
- 5.12 95 rocz. ur. – STANISŁAW DYGAT (1914-1978), pisarz
- 16.12 150 rocz. śm. – WILHELM KARL GRIMM (1786-1859), niem. filolog, zbieracz baśni i podań ludowych, wydawca legend, mitów i sag niem.
- 16.12 70 rocz. śm. – BRUNO JASIEŃSKI (właśc. Wiktor B. Zysman) (1901-1939), poeta, prozaik
- 18.12 15 rocz. śm. – JADWIGA KORCZAKOWSKA (1906-1994), poetka, pisarka, autorka utworów dla dzieci
- 21.12 135 rocz. ur. – TADEUSZ ŻELEŃSKI (pseud. Boy) (1874-1941), publicysta, satyryk, tł., krytyk liter. i teatralny
- 22.12 20 rocz. śm. – SAMUEL BECKETT (1906-1989), pisarz irl., od 1938 we Francji; 1969 Nagroda Nobla
- 30.12 65 rocz. śm. – ROMAIN ROLLAND (1866-1944), fr. pisarz, muzykolog, historyk sztuki; 1915 – Nagroda Nobla

Danuta Zwolińska

Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa PiMBP w Zamościu

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Szymon Szymonowic (1558 - 1629)

bibliografia przedmiotowo - podmiotowa

Życie i twórczość

1. **Bibliografia** literatury polskiej Nowy Korbut. T. 3, Piśmiennictwo staropolskie: hasła osobowe N-Ż / oprac. zespół pod red. Romana Pollaka. – Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1965. – S. 315-323: Szymonowic Szymon (1558-1629)

2. **Bisior-Ociepa Renata: Formy** liczby podwójnej w wierszach polskich Szymona Szymonowica (1558-1629) / Renata Bisior-Ociepa. – Streszcz. w jęz. ang. // *Prace Naukowe. Filologia Polska / Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Częstochowie*. – Z. 3 (1996), s. 13-22

3. **Bogumił Izabela: "Non sine scelere nos quoque sumus":** chór w dramacie "Custus Ioseph" Szymona Szymonowica / Izabela Bogumił. – Streszcz. w jęz. łac. // *Meander*. – 2002, nr 3/4, s. 319-335

4. **Budzisz Andrzej: "Ioel Propheta"** Szymona Szymonowica jako przykład renesansowej parafrazy biblijnej / Andrzej Budzisz. – Streszcz. w jęz. ang. // *Roczniki Humanistyczne*. – 2002, z. 3, s. 65-82

5. **Chachaj Marian: Dzieje** opinii Andrzeja Schoneusa o talencie poetyckim własnym i Szymona Szymonowica / Marian Chachaj // *Folia Bibliologia*. – R. 40/41 (1992/1993), s. 7-12

6. **Chemperek Dariusz: Groteska** i śmierć: "Nagrobki zbieranej drużyny" Szymona Szymonowica / Dariusz Chemperek // *Ruch Literacki*. – 1999, z. 3, s. 289-296

7. **Głębička Ewa Jolanta: "Custus Ioseph"** Szymona Szymonowica / Ewa Jolanta Głębička. – Streszcz. w jęz. fr. // *Odrodzenie i Reformacja w Polsce*. – T. 45 (2001), s. 63-76

8. **Głębička Ewa Jolanta: Echa** aktualnych wydarzeń politycznych w łacińskich utworach Szymona Szymonowica / Ewa Jolanta Głębička // **W: Łacińska** poezja w dawnej Polsce: praca zbiorowa / pod red. Teresy Michałowskiej ; Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszenie "Pro Cultura Litteraria". – Warszawa: IBL, 1995. – S. 129-140. – ISBN 83-85605-36-3

9. **Głębińska Ewa J[olanta]: "Penthesilea"** - nieudany dramat Szymona Szymonowicza? / Ewa Jolanta Głębińska. – Streszcz. w jęz. ang. // *Barok*. – 2001, nr 2, s. 9-23

10. **Głębińska Ewa Jolanta: Szymon** Szymonowic poeta Latinus / Ewa Jolanta Głębińska; Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Stowarzyszenie "Pro Cultura Litteraria". – Warszawa: IBL PAN, 2001. – 208 s.; 24 cm. – (Studia Staropolskie. Series Nova; t. 2). – Bibliogr. Indeks. – ISBN 83-87456-87-0

Rec.: Barbara Milewska-Ważbińska, Nie tylko Sielanki. O łacińskiej twórczości Szymona Szymonowicza // *Przegląd Humanistyczny*. – 2002, nr 6, s. 145-147; Jacek Wójcicki // *Teksty Drugie*. – 2003, nr 1, s. 131-135

11. **Gomori George: Polscy** autorzy w księgozbiornie Bena Jonsona // *Ruch Literacki*. – 1994, nr 1/2 s. 111-114

Dotyczy utworów: Szymona Szymonowicza "Poematia Aurea", Stanisława Krzyszczanowicza "Examen catholicum edici Anglicani", Szymona Starowolskiego "Penu Historicum"

12. **Heck Korneli Juliusz: Szymon** Szymonowicz (Simon Simonides): jego żywot i dzieła. Cz. 1 / Korneli Heck. – Kraków: nakł. Akademii Umiejętności, 1901. – 160 s., [1] k. tabl. złoż.; 25 cm

Obj.: Rozprawy Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności w Krakowie T. 33 (1901)

13. **Heck Korneli Juliusz: Szymon** Szymonowicz (Simon Simonides): jego żywot i dzieła. Cz. 2 i 3 / Korneli Heck. – Kraków: nakł. Akademii Umiejętności, 1903. – 160 s., [1] k. tabl. złoż.; 25 cm

Obj.: Rozprawy Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności w Krakowie, T. 37 (1903)

14. **Korzeniowski Jerzy: Iloczas** przymiotnika 'incicur' w tragedii Sz[ymona] Szymonowicza "Custus Ioseph" // *Eos*. – T. 79 (1991), s. 91-99

15. **Krzewińska Anna : Sielanka** staropolska: jej początki, tradycje i główne kierunki rozwoju / Anna Krzewińska. – Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1979. – 179, [2] s.; 24 cm. – (Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego / Towarzystwo Naukowe w Toruniu; t. 27, z. 1)

16. **Literatura** schyłku XVI wieku // W: Ziomek, Jerzy : **Renesans** / Jerzy Ziomek. – Wyd. 5 popr. – Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 1995. – S. 433-446. – Bibliogr. s. 455-[494]. Indeks. – ISBN 83-01-11766-2

17. **Ławińska Janina: Szymonowic** jako naśladowca Teokryta // *Eos*. – Vol. 51 (1961), s. 135-149

18. **Mikulski Tadeusz: Rzeczy** staropolskie / Tadeusz Mikulski; słowem poprzedził Wiktor Weintraub. – Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich. – Wydawnictwo PAN, 1964. – 530 s., [1] k. portr.; 26 cm. – (Studia Staropolskie; t. 14)

Z badań nad Szymonowicem. Dorobek naukowy zjazdu z 1929 r.

19. **Milska Anna: Pisarze polscy: wybór sylwetek (1543-1890).** – Warszawa: Wydawnictwo CRZZ, 1974. – S. 28-31: Szymon Szymonowic (1558-1629)
20. **Montusiewicz Ryszard: Szymon Szymonowic w sądach współczesnych i potomnych: (dzieje sławy poety do końca XVIII w.) / Ryszard Montusiewicz // Rocznik Lubelski.** – T.25/26 (1983/1984), s. 45-59
21. **Papierkowski Stanisław K.: Garść uwag o języku Szymona Szymonowicza / Stanisław K. Papierkowski // Rocznik Humanistyczny.** – T. 11 (1962), s. 7-40
22. **Papierkowski Stanisław K.: Uwagi o języku Szymona Szymonowicza [streszcz. ref.] // Sprawozdania Towarzystwa Naukowego KUL.** – 1959, nr 10, s. 176-179
23. **Pelc Janusz: Europejskość i polskość literatury naszego renesansu / Janusz Pelc.** – Warszawa: "Czytelnik", 1984. – S. 296-343: Renesansowy manifest Szymona Szymonowicza. – ISBN 83-07-00989-8
24. **Pelc Janusz: Renesansowy manifest Szymona Szymonowicza / Janusz Pelc // Odrodzenie i Reformacja w Polsce.** – T. 9 (1964), s. 105-138
25. **Rudzka Maria: Otia i azyle literackie Szymona Szymonowicza / Maria Rudzka.** – Streszcz. w jęz. fr. // *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF.* – Vol. 11 (1993), s. 123-131
26. **Różycki Edward: Kilka nie znanych dzieł z biblioteki Szymona Szymonowicza / Edward Różycki.** – Streszcz. w jęz. ang. // *Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej.* – 1996, nr 1/2, s. 77-81
27. **Starnawski Jerzy: Biblioteka Simona Simonidesa: w czterechsetną rocznicę urodzin poety / Jerzy Starnawski // Rocznik Humanistyczny. Prace z zakresu polonistyki.** – T. 8 (1959) [druk.: 1960], s. 289-307
28. **Starnawski Jerzy: Trzydziesty siódmy znany dziś łaciński utwór poetycki Simonidesa / Jerzy Starnawski // Rocznik Zamojski.** – T. 3 (1992), s. 193-194
Imus ab hac vita morientes... - utwór poetycki w języku łacińskim
29. **Szatyńska-Siemian Alicja: Ody pindaryczne Kochanowskiego i Szymonowicza na tle tradycji antycznej // Pamiętnik Literacki.** – 1966, z. 1, s. 53-65
30. **Świerczyńska Dobrosława: Przysłowia w "Sielankach" Szymona Szymonowicza / Dobrosława Świerczyńska // W: Ludowość dawniej i dziś.** – Wrocław, 1973. – S. 185-214
31. **W kręgu poezji dojrzałego i późnego Renesansu // W: Literatura polska. [T. 1], Średniowiecze-renesans: sztuka, muzyka, teatr, edukacja / [red. Marian Sulc].** – Kraków: "Pinnex", cop. 2004. – S. 178-190. – ISBN 83-89265-78-8

32. **W poszukiwaniu** kanonu tekstu „Sielanek” Szymonowicza // W: **Budzyk** Kazimierz: *Z dziejów Renesansu w Polsce*. – Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1953. – (Studia Staropolskie; t. 1). – S. 153-169

33. **Wiśniewska Halina**: **O motywach** miłości i przyrody w utworach Szymona Szymonowicza / Halina Wiśniewska // *Przegląd Humanistyczny*. – T. 4 (1980), s. 61-70

34. **Wiśniewska Halina**: **Przeczytaj jeszcze raz** „Żeńców” Szymona Szymonowicza // *Polonistyka*. – 1981, nr 2, s. 92-98

35. **Wiśniewska Halina**: **Stan** fleksji w pierwodrukach i listach Szymona Szymonowicza (1558-1629) // *Poradnik Językowy*. – 1989, z. 1, s. 33-45

Związki Szymonowicza z Zamojszczyzną

36. **Arct Zbysław**: **Wybitni** Polacy w służbie książki / Zbysław Arct. – Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1983. – S. 16-18: Współtwórca Biblioteki i drukarni Akademii Zamojskiej: Szymon Szymonowicz (1558-1629). – ISBN 83-205-3473-9

37. **Buchwald-Pelcowa Paulina**: **Drukarnia** Akademii Zamojskiej // W: Czterysta lat Zamościa: materiały sesji naukowej zorganizowanej przez Wydział Nauk Społecznych Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet im. Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, Zamojskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 12-13 czerwca 1980 r. w Zamościu / pod red. Jerzego Kowalczyka ; PAN. Wydział Nauk Społecznych. – Wrocław [etc]: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1983. – S. 67-86. – ISBN 83-04-01284-7

38. **Cimek Edward Franciszek**: **Szymonowicz** [Szymon] / Edward Franciszek Cimek // *Tygodnik Zamojski*. – 1990, nr 42, s. 11

39. **Gawarecki Henryk**: **Tam** gdzie żył i tworzył Szymon Szymonowicz: dworek w Czernięcinie będzie odbudowany / Henryk Gawarecki. – Fot. // *Życie Lubelskie*. – 1953, nr 82, s. 6

40. **Głębička Ewa Jolanta**: **Kanclerz** i poeta: (Portret Jana Zamojskiego we "Flagellum Livoris" i "Aelinopeanie" Szymonowicza): [ref.] / Ewa Jolanta Głębička. – Streszcz. w jęz. ang. // *Barok*. – 1998, nr 2, s. 27-38

41. **Grochowski August**: **Poeta** z Czernięcina / August Grochowski // *Kultura i Życie*. – 1958, nr 41, s. 2

42. **Haponiuk Mirosław**: **Poeci** trzej / Mirosław Haponiuk. – Fot. // *Gazeta. Wyborcza (A)*. – 1994, nr 214, *dod. Gazeta w Zamościu*, nr 214, s. IX

43. **Kędziora Andrzej**: **Encyklopedia** ludzi Zamościa / Andrzej Kędziora. – Zamość: "Abacus", 2007. – S. 299-301. – Indeks. – ISBN 978-83-925945-4-3

44. **Kędziora Andrzej:** **Encyklopedia** miasta Zamościa / Andrzej Kędziora. – Chełm: Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, 2000. – S. 389-391. – Indeks. – ISBN 83-87414-06-9

45. **Kędziora Andrzej:** **Zamość od A do Z** / Andrzej Kędziora. – Zamość: Regionalna pracownia PTTK, 1991. – S. 277-280

46. **Kawecka-Gryczowa Alodia:** **Z dziejów** polskiej książki w okresie Renesansu: studia i materiały / Alodia Kawecka-Gryczowa. – [Wrocław]: "Ossolineum", 1975. – S. 229-281: Atena i Bellerofon w Zamościu

47. **Koźmiński Zbigniew:** **Szymon** Szymonowicz. – (Ludzie przeszłości i współczesności) / Zbigniew Koźmiński // *Kalendarz Lubelski*. – 1967, s. 104-106

48. **Kuczyński Stefan Krzysztof:** **Nobilitacja** Szymona Szymonowica / Stefan Kuczyński. – II. // *Rocznik Lubelski*. – T. 25/26 (1983/1984), s. 31-42

49. **Leszczyńska-Pieniak Eliza:** **Literaci** na dworze Zamoyskiego / Eliza Leszczyńska-Pieniak. – (W kręgu sztuki). – Fot. – Bibliogr. // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 2005, nr 1/2, s. 109-110

50. **Łempicki Stanisław:** **Działalność** Jana Zamoyskiego na polu szkolnictwa 1573-1606 / Stanisław Łempicki. – Kraków: Książnica Polska, 1921. – 293 s. ; 24 cm. – (Prace Monograficzne z Dziejów Wychowania i Szkolnictwa w Polsce ; 2)

51. **Łempicki Stanisław:** **Renesans** i humanizm w Polsce: materiały do studiów / Stanisław Łempicki. – Warszawa: "Czytelnik", 1952. – S. 407-450: Drobiazgi Szymonowiczowskie

52. **Łempicki Stanisław:** **Wiek złoty** i czasy romantyzmu w Polsce / Stanisław Łempicki. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1992. – S. 531-614: Poeci kręgu Akademii Zamojskiej. – ISBN 83-01-10063-X

53. **Myk S[ławomir]:** **Myśli** Szymona Szymonowica / S[ławomir] Myk // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 1994, nr 1/2, s. 43

54. **Nowak-Dłużewski Juliusz:** **Okolicznościowa** poezja polityczna w Polsce: Zygmunt III / Juliusz Nowak-Dłużewski. – Warszawa: PAX, 1971. – S. 326-357: Szymon Szymonowicz

55. **O „Sielankach”** Szymonowica // W: **Łempicki Stanisław:** **Wiek złoty** i czasy romantyzmu w Polsce / Stanisław Łempicki. – Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1992. – S. 562- 570. – ISBN 83-01-10063-X

56. **Pele Janusz:** **Jan** Zamoyski i poeci z nim związani // W: **Czterysta lat** Zamościa: materiały sesji naukowej zorganizowanej przez Wydział I Nauk Społecznych Polskiej Akademii Nauk, Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Zamojskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 12-13 czerwca 1980 r. w Zamościu / pod red. Jerzego Kowalczyka ; PAN. Wydział I Nauk

Spółecznych. – Wrocław [etc]: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1983. – S. 47-64. – ISBN 83-04-01284-7

57. **Pirecki Piotr**: **O antyku** w środowisku zamojskim doby rozkwitu // *Filomata*. – 1992, nr 408, s. 91-101

Mecenat Jana Zamoyskiego nad przekładami literatury antycznej na język polski, twórczość Szymona Szymonowica, Piotra Cieklińskiego i Adama Burskiego

58. **S. F.**: **Szymon Szymonowicz** - współtwórca Akademii Zamojskiej / S. F. – (Ludzie Lubelszczyzny) // *Kalendarz Lubelski*. – 1959, s. 191

59. **Spaczyński Zdzisław**: **Kartki** z dziejów drukarstwa na Zamojszczyźnie / Zdzisław Spaczyński. – Lublin: Wydawnictwo Lubelskie, 1980. – S. 17-70: Drukarnie Zamojskie. – ISBN 83-222-0122-2

60. **Starnawski Jerzy**: **Biblioteka Simonidesa** : w czterechsetną rocznicę urodzin poety. – Res. // *Roczniki Humanistyczne*. – T. 8 (1959) druk 1960, z. 289-307

61. **Starnawski Jerzy**: **Bronisław Chlebowski** badacz Zamościa i największego poety Zamojskiego renesansu [Szymona Szymonowica] / Jerzy Starnawski // *Rocznik Zamojski*. – T. 1 (1984), s. 334-337

62. **Starnawski Jerzy**: **Nieznaný list Szymona Szymonowica (Simonidesa) do Jana Zamoyskiego (1589)** / Jerzy Starnawski // *Rocznik Zamojski*. – T. 2 (1988), s. 167-168

63. **Starnawski Jerzy**, **Kasprzak-Obrębska Halina**, **Wichowa Maria**: **Pod cieniem Hippeum: studia i materiały** / Jerzy Starnawski, Halina Kasprzak-Obrębska, Maria Wichowa. – Łódź: ŁTN [Łódzkie Towarzystwo Naukowe], 1995 – [2], 164 s., [1] k. mapa. – (Prace Wydziału I Językoznawstwa, Nauki o Literaturze i Filozofii / Łódzkie Towarzystwo Naukowe ; nr 97). – Zawiera: Trzydziesty siódmy znany dziś łaciński utwór poetycki Simonidesa; W kręgu Simonidesowym: zapomniany poemat Pawła Antoniego Krzeczkwicza (1676); Bronisław Chlebowski badacz Zamościa i największego poety zamojskiego renesansu [Szymona Szymonowica]; Wiktor Hahn jako badacz i wydawca Szymonowica (Simonidesa); Stanisław Lempicki - badacz kultury i literatury renesansowego Zamościa; Wanda Szwarówna i jej nie ukończona praca o księgozbiorach profesorów Akademii Zamojskiej). – ISBN 83-85879-46-3

64. **Starnawski Jerzy**: **Wiktor Hahn** jako badacz i wydawca Szymonowica (Simonidesa) // *Rocznik Zamojski*. – T. 2 (1988), s. 187-196

65. **Szwarc Wanda**: **Księgozbiór Szymona Szymonowica**. – Il. / Wanda Szwarz // *Bibliotekarz Lubelski*. – R. 25 (1980), nr 3/4, s. 7-13

66. **Szwarc Wanda**: **Księgozbiór Szymona Szymonowica** // *Rocznik Zamojski*. – T. 1 (1984), s. 255-264

67. **Szwarcówna Wanda:** **Biblioteka** Szymona Szymonowica / Wanda Szwarcówna; Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. – Lublin: WBP, 1989. – 114, [2] s. : faks. ; 21 cm. – Indeks
68. **Szymon Szymonowic.**– (Patroni lubelskich ulic) // *Kurier Lubelski.*– 1977, nr 4, s. 4
69. **Szyska Bogdan:** **Szymon Szymonowic 1558-1629** / Bogdan Szyska. – Fot. // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny.* – 1990, nr 4, s. 9-11
70. **Świt i zmierzch baroku** / pod red. Mirosławy Hanusiewicz, Justyny Dąbrowskiej i Adama Karpińskiego. – Lublin: TN KUL, 2002. – 518, [2] s. ; 24 cm. – (Źródła i monografie / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego ; 229). – Zawiera: **Kultura późnego renesansu w nauczaniu filozofii w Akademii Zamojskiej** / Danilo Facca; **Dwa utwory Szymonowica dedykowane Tomaszowi Zamojskiemu** / Ewa Jolanta Głębicka; „**Spodnie szaty**” „**Sielanek**” Szymona Szymonowica: idee kontrreformacji / Dariusz Chempe- rek. – ISBN 83-7306-073-1
71. **U zamojskich bibliofilów** // *Kurier Lubelski.* – 1958, nr 47, s. 3
Szymon Szymonowic, Zygmunt Klukowski, Stanisław Młodożeniec, Michał Pieszko
72. **Wiktorowicz Józef:** **Lukrecjusza "De rerum natura"** w księgozbiorze Szymona Szymonowica / Józef Wiktorowicz. – Faks.– Summ. // *Rocznik Biblioteki Narodowej.* – T. 4 (1968), s. 141-146
73. **Windakiewicz Stanisław:** **Trzy sławne panegiryki na cześć Zamoyskiego** / Stanisław Windakiewicz // *Teka Zamojska.* – 1938, nr 1, s. 2-5
Penegiryki „*Flagellum livoris*” (1583), „*Imagines diaetae Zamosciana*” Szymona Szymonowica oraz utwory Jana Kochanowskiego
74. **Wiśniewska Halina:** **Język polski na ziemiach ruskiej i lubelskiej Rzeczypospolitej szlacheckiej XVI-XVIII wieku** / Halina Wiśniewska. – Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie - Skłodowskiej, 2001. – S. 249-264: Porównanie pisowni w listach i w pierwodrukach utworów Szymona Szymonowica. – ISBN 83-227-1719-9
75. **Wiśniewska Halina:** **Kulturalna polszczyzna XVII wieku: na przykładzie Zamościa.** – Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1994. – 155, [17] s. : faks. –Zawiera m. in.: Zamość jako miejsce komunikacji językowej [Szymon Szymonowic: Sielanki], Epicedia [Szymon Szymonowic: Elegia na pogrzb wielmożnej panny jej mości Zofijej Sieniawskiej, podczaszanki koronnej]. Wiersze epickie [Szymon Szymonowic: Lutnia rokoszańska, Szymon Szymonowic: Nagrobki zbieranej drużyny]
76. **Wiśniewska Halina:** **Porównanie** pisowni w listach i pierwodrukach utworów Szymonowica // *Pamiętnik Literacki.* – 1988, z. 2, s. 177-193

77. **Wiśniewska Halina:** **Środki** artystyczne w przysłowiach Szymona Szymonowica / Halina Wiśniewska // *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio FF. Philologiae.* – T. 6 (1988), s. 361-70
78. **Wiśniewska Halina:** **Uwagi** o języku i stylu sielanek / Halina Wiśniewska // *Rocznik Zamojski.* – T. 3 (1992), s. 159-172
79. **Witusik Adam Andrzej:** **Czernięciński samotnik**/ Adam Andrzej Witusik. – (Z raptularza historyka). – Il. // *Kurier Lubelski.* – 1976, nr 160, s. 5
80. **Wituski Adam Andrzej:** „**Dyrektor Nauk**” Tomasza Zamoyskiego / Adam Andrzej Witusik. – Il. // *Mówią Wieki.* – 1976, nr 10, s. 1-5,11
81. **Witusik Adam Andrzej:** **Młodość** Tomasza Zamoyskiego: o wychowaniu i karierze syna magnackiego w Polsce w pierwszej połowie XVII wieku / Adam Andrzej Witusik. – [Lublin]: Wydawnictwo Lubelskie, [1977]. – S. 40-96: Lata szkolne
82. **Witusik Adam Andrzej:** **O Zamoyskich**, Zamościu i Akademii Zamojskiej / Adam Andrzej Witusik. – Lublin: Wydawnictwo Lubelskie, 1978 dr. ukończ. 1979. – S. 89-107: Wychowawca hetmanowica
83. **Witusik Adam Andrzej:** **Pokłon** Augusta Bielowskiego Szymonowi Szymonowiczowi / Adam Andrzej Witusik // *Kamena.* – 1972, nr 19, s. 11
84. **Witusik Adam Andrzej:** **Szymon** Szymonowic 1558-1629 / Adam Andrzej Wituski. – Il. // *Kalendarz Lubelski.* – R. 23 (1980), s. 116-118
85. **Witusik Adam Andrzej:** **Szymon** Szymonowic człowiek humanista / Adam Andrzej Witusiki. – Portr. // *Kalendarz Lubelski.* – 1974, s. 96-99
86. **Witusik Adam Andrzej:** **Szymon** Szymonowic [1558-1629] - "dyrektor nauk i inspektor" Tomasza Zamoyskiego / Adam Andrzej Wituski. – Rez. // *Annales Universitatis Marie Curie-Skłodowska. Sectio F. Nauki Humanistyczne.* – Vol. 29 (1974), [druk:] 1976, s. 69-84
87. **Witusik Adam Andrzej:** **Szymon** Szymonowic - współorganizator Akademii Zamojskiej / Adam Andrzej Witusik // W: Akademia Zamojska i jej tradycje / red. i przedm. Bogdan Szyszka. – Zamość: Muzeum Okręgowe, 1994. – S. 26-34. – ISBN 83-85766-10-3
88. **Witusiki Adam A[ndrzej]:** **Szymonowic** w Zamościu i Czernięcinie: [w 350 rocznicę śmierci] / Adam A[ndrzej] Witusik – Fot. // *Kamena.* – 1979, nr 14, s. 4
89. **Witusik Adam Andrzej:** **Wychowawca** hetmanowica [Szymon Szymonowic wychowawca Tomasza Zamoyskiego] / Adam Andrzej Witusik. – (Z raptularza historyka). – Il. // *Kurier Lubelski.* – 1976, nr 160, s. 5

90. **Witusik Adam Andrzej: Wychowawca** syna hetmańskiego [Zamoyski Tomasz] / Adam Andrzej Witusik. – Portr. // *Kalendarz Lubelski*. – R. 20 (1977), s. 176-178

91. **Wolska Halina: Ostatni** azyl poety / Halina Wolska. – Fot. // *Sztandar Ludu* (1-2). – 1987, nr 231, s. 8

92. **Wybitne** postacie historyczne Zamojszczyzny i Ziemi Turobińskiej. – II. – Cz. 4 // *Dominik Turobiński*. – Nr 18 (2005), s. 27-28

Szymon Szymonowicz (1558-1629), Stanisław Wawrzyniec Staszic (1755-1826)

Imprezy rocznicowe

93. **Bojarczuk Michał: Akademia Zamoscensis**: materiały do dziejów gimnazjów i liceów im. Jana Zamoyskiego oraz im. Marii Konopnickiej w Zamościu w latach 1916-1958. – Lublin: Lubelska Spółdzielnia Wydawnicza, 1959. – 189,[2] s. ; il., portr. ; 24 cm

Na zlec. Komitetu Obchodu 400 rocznicy urodzin Szymona Szymonowicza oraz 40-lecia istnienia Gimnazjów Zamojskich w Zamościu

94. **Do** Wacława Zamoyskiego: wiersz R. P. 1610 w Putiatyńcach napisany a teraz podobizną oddany / Szymon Szymonowicz. – Lwów: nakł. "Kroniki Rohatyńskiej", 1932. – [13] s. : il. ; 25 cm

Zawiera faksymile druku wydanego 1 stycznia 1610 r. w Putiatyńcach (druk odbito w 300 egz.)

95. **Hajkowski A.: Zamość** miasto Szymonowica // *Życie Lubelskie*. – 1954, nr 43, s. 4

Omówienie wystawy w Zamościu otwartej 1.II; // *Tygodnik Demokratyczny*. - 1954, nr 6, s. 6; Szczepkowska I. // *Kultura i Życie*. - 1954, nr 5, s. 1; (rp), // *Życie Lubelskie*. - 1954, nr 29, s. 6; // *Sztandar Ludu*. - 1954, nr 28, s. 4 [nt. uroczystości w Zamościu 31. I]

96. **Janas Eugeniusz: Sesja** naukowa w 350 rocznicę śmierci Szymona Szymonowica // *Rocznik Lubelski*. – [T.] 22 (1980), s. 174-176

97. [Kędziora Andrzej] (KĘDZ): **Wystawy, wystawy...** / (KĘDZ) // *Tygodnik Zamojski*. – 1994, nr 38, s. 11

98. **Królińska Janina: Szymon** Szymonowicz: w trzechsetną rocznicę zgonu autora "Sielanek" / Janina Królińska. – Zamość: Komitet Obchodu 300-tnej Rocznicy Zgonu Szymona Szymonowicza, 1929. – 73 s., [2] s. tab., (1 faks., 1 portr.); 24 cm

99. **Lewicki Kazimierz: Szymonowicz** zmartwychwstały / Kazimierz Lewicki // *Słowo Zamojskie*. – 1929, nr 1, s. 1

Zjazd Naukowy w 1929 r. w Zamościu - 300- na rocznica zgonu Szymonowica

100. **Lewicki Kazimierz: Zamość – Szymonowicowi // Ziemia Zamojska.** – 1928, nr 28/29, s. 1

Odb. z Pamiętnika Zjazdu Naukowego im. Szymona Szymonowicza w Zamościu we wrześniu 1929 roku

101. **Lubelszczyzna Szymonowi Szymonowiczowi / oprac. Jeremi Dragan.** – Zamość: Komitet Obchodu Szymona Szymonowicza w Zamościu, 1954. – k. nłb. 8 ; 24 cm

Druk okolicznościowy zawiera program obchodu ku czci Szymonowicza w Zamościu dnia 31 stycznia 1954 r., 2 portrety Szymonowicza i 2 fotografie z architekturą Zamościa

102. **Mikulska Zofia: Rzut oka na retro // Tygodnik Zamojski.** – 1983, nr 2, s. 7

Dot. m.in. uroczystości związanych z 300-leciem śmierci Sz. Szymonowicza (1929 r.)

103. **Pamiętnik Zjazdu Naukowego imienia Szymona Szymonowicza w Zamościu we wrześniu 1929 / [Koło Miłośników Książki w Zamościu].** – Zamość: nakł. Koła Miłośników Książki, 1930. – 103, [2] s. ; 26 cm. – Zawiera: Szymon Szymonowic. Epoka - Człowiek - Poeta / Tadeusz Grabowski; Postulat badań nad twórczością Szymonowicza / Wilhelm Brzuchnalski; Szkolnictwo humanistyczne w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem Akademii Zamojskiej / Stanisław Lempicki; Postulaty badań nad humanizmem renesansowym / Kazimierz Hartleb; Zagadnienia regionalne Zamojszczyzny / Kazimierz Sochaniewicz; Z historyczno-architektonicznych wędrówek po Zamościu (29. IX 1929 r.); postulaty prac konserwatorskich / Michał Pieszko; Przemówienie w Kolegiacie zamojskiej na uroczystości ku czci Szymona Szymonowicza / Michał Pieszko; Listy i telegramy

104. **Pieszko Michał: Ze wspomnień Zjazdu nauk[owego] - Szymonowiczowskiego w Zamościu / Michał Pieszko // Słowo Zamojskie.** – 1929, nr 3, s. 2

Listy i telegramy nadesłane do komitetu organizacyjnego Zjazdu Naukowego w 1929 r.

105. **Pieszko Michał Marian: Zjazd Naukowy imienia Szymonowicza w Zamościu: (28 - 29 IX 1929 r.) / napisał Michał Pieszko.** – Zamość: nakł. autora, 1930. – 24 s. ; 24 cm. – (Salve Alma Mater Polonia)

106. **Podziękowanie // Słowo Zamojskie.** – 1929, nr 2, s. 1

M.in. dot. wykonania tablicy pamiątkowej na ścianie gmachu byłej Akademii Zamojskiej (1929 r.)

107. **Rosiński Henryk: Wydawnictwa szymonowiczowskie // Słowo Zamojskie.** – 1929, nr 1, s. 2

Wydawnictwa wydane z okazji Zjazdu Naukowego w 1929 r.

108. **skk: Sesja naukowa poświęcona Szymonowi Szymonowiczowi / skk // Mówią Wieki.** – 1979, nr 6, s.36

Sesja zorganizowana przez Miejską Radę Narodową w Zamościu, Zamojskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Instytut Historii UMCS 4 maja 1979 roku w Zamościu

109. **Szczepkowska Irena: Uroczystości** ku czci Szymona Szymonowica [w Zamościu] / Irena Szczepkowska // *Kultura i Życie*. – 1954, nr 5, s. 1

110. **Szymon Szymonowic humanista i organizator Akademii Zamojskiej**: katalog wystawy / oprac. Grażyna Markiewicz, Regina Pałczyńska, Bogdan Szyszka. – Zamość: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, 1994. – 34 s. : faks., 1 portr. ; 21 cm. – Indeks

111. [Szymon Szymonowic - humanista i organizator Akademii Zamojskiej: wystawa]. – (Kronika) / Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 1994, nr 4, s. 85

112. **Szymon Szymonowicz i jego czasy: rozprawy i studja** / pod red. Stanisława Łempickiego. – Zamość: Nakł. Komitet Obchodu 300-nej rocznicy zgonu Szymona Szymonowicza, 1929. – VII, 330, [1] s., [4] k. tabl., [1] k. mapa ; 21 cm. – Zawiera: Wejście w Szymonowicza / Józef Kallenbach; Kraj lat dziecięcych Szymona Szymonowicza / Józef Skoczek; Pindarus Polonus: (rzecz o łacińskich odach Szymonowicza) / Tadeusz Sinko; Anglik - przyjaciel Szymonowicza / Wiktor Weintraub; Wiersz w „Sielankach” Szymonowicza / Henryk Życzyński; Szymonowicz i Sieniawscy / Ryszard Skulski

113. **Szyszka Bogdan: Nauczyciele** w życiu umysłowym Zamościa w latach 1916-1939 / Bogdan Szyszka // *Rocznik Zamojski*. – T. 2 (1988), s. 109-122
M.in. nt. Zjazdu Naukowego zorganizowanego w 1929 w Zamościu

114. **Szyszka Bogdan: Zjazd naukowy imienia Szymona Szymonowicza** / Bogdan Szyszka. – Fot., rys. // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2001, nr 1/2, s. 97-103

115. **Szyszka Bogdan: Zjazd naukowy imienia Szymona Szymonowicza w Zamościu w 1929 roku** / Bogdan Szyszka // *Res Historica*. – T. 20 (2005), s. 303-309

116. **Witusik Adam A[ndrzej]: W 350 rocznicę śmierci Szymona Szymonowicza** / Adam Andrzej Witusik. – Rys. // *Sztandar Ludu*. – 1979, nr 99, s. 5

117. **Życzyński Henryk: U kolebki Pana Tadeusza** (trzechsetlecie śmierci Szymona Szymonowicza) / Henryk Życzyński // *Region Lubelski*. – 1929, nr 2, s. 81-82

Twórczość

118. **Castus Ioseph: (Stosunek tekstu Gosławskiego do tekstu Szymonowica)** / [przekł.] Stanisław Gosławski ; oprac. Konrad Górski i Teresa Kaufmanowa oraz Jerzy Axer ; Polska Akademia Nauk. Instytut Badań Literackich. – Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1973. – 336 s. ; 25 cm. – (Biblioteka Pisarzy Polskich. Seria B ; nr 21)

119. **Szymona Szymonowicza Castus** Ioseph: 1597 / przekładania Stanisława Gosławskiego ; wyd. Roman Zawiliński. – Kraków: Akademia Umiejętności, 1889. – VIII, 98 s. ; 18 cm. – (Biblioteka Pisarzy Polskich)
- Wyd. fototyp. z równoległą transkrypcją. K. tyt. pierwodr.: Castus Ioseph. Przekładania Stanisława Gosławskiego.- Kraków 1597. Autor oryg. łac. Szymon Szymonowicz. Pierwodr. i wyd. z 1889 r.
120. **Flagellum** livoris=Bicz na zawiść: tekst łacińsko-polski / Szymon Szymonowicz ; wyd., przeł., wstępem i koment. opatrzyła Elżbieta Kolbus. – Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, cop. 2004. – 187 s. ; 24 cm. – (Źródła i Monografie / Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, ISSN 0860-3367 ; 269). – Tekst łacińsko-polski. – Streszcz. ang. – Bibliogr. s. 69-71. Indeks. – ISBN 83-7306-223-8
121. **Pentesilea**: dramat Szymona Szymonowicza / napisał Wiktor Hahn. – Lwów: Drukarnia Związkowa, 1895. – [2], 17 s. ; 22 cm
122. **Podarek** dziedzica: opowiadanie: rzecz o Szymonie Szymonowiczu / Szymon Szymonowicz. – Warszawa: Teodor Paprocki, 1884. – 32 s. ; 18 cm
123. **Poezje** wybrane / Szymon Szymonowicz ; wybór Paulina Buchwald-Pelcowa, wstęp Janusz Pelc ; [nota biograficzna Jadwiga Bandrowska-Wróblewska]. – Warszawa: Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1973. – 126, [10] s. ; 17 cm. – (Biblioteka Poetów)
124. **Poezje** Szymona Szymonowicza i J[ana] Gawińskiego z popiersiami autorów / [wydanie nowe Jana Nep. Bobrowicza]. – Lipsk: Breitkopf et Haertel, 1837. – XII, 271, [3] s. ; portr. ; 15 cm. – (Biblioteka Kieszonkowa Klasyków Polskich ; t. 28)
- Współwyd. Sielanki Szymona Zimorowicza z popiersiem autora / [wyd. nowe Jana Nep. Bobrowicza. – Lipsk: Breitkopf i Haertel, 1836. – XII, 244 s. : portr. ; 15 cm
125. **Sielanka** polska XVII wieku / Szymon Simonides, Józef Bartłomiej Zimorowicz, Jan Gawiński ; wybrał i objaśnił Aleksander Brückner]. – Kraków: Krakowska Spółka Wydawnicza, [1922]. – 199, [1] ; 18 cm. – (Biblioteka Narodowa. Seria 1 ; nr 48). – Bibliogr. s. [17]
126. **Sielanki** / Szymon Szymonowicz ; wyd. Kazimierza Józefa Turowskiego. – Przemyśl: Michał Dzikowski, 1857. – 81, [1] s. ; 16 cm. – (Biblioteka Polska. [Seria. 2] ; z. 114)
127. **Sielanki** / Szymon Szymonowicz. – Lwów: Księgarnia Polska, 1880. – 128 s. ; 14 cm. – (Biblioteka Mrówki; t. 80)
128. **Sielanki** / Szymon Szymonowicz ; oprac. Stefan Reczek – Wrocław: Ossolineum, 1957. – 115, [1] s. : 1 portr. ; 21 cm. – (Nasza Biblioteka)

129. **Sielanki** / Szymon Szymonowic ; oprac. Jacek Sokolski. – Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1985. – 95, [1] s. ; 21 cm. – (Nasza Biblioteka). – Bibliogr. s. 24. – ISBN 83-04-02051-3
130. **Sielanki** i kilka innych pism polskich Szymona Szymonowicza / Szymon Szymonowicz ; wydanie Stanisława Węclawskiego. – Chełmno: Ignacy Danielewski, 1864. – [8], 216 s. ; 21 cm
131. **Sielanki** i pozostałe wiersze polskie / Szymon Szymonowic ; oprac. Janusz Pelc. – Wrocław; Warszawa: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1964. – CXIV, 236 s. : il. ; 18cm. – (Biblioteka Narodowa. Seria 1 ; ISSN 0208-4104 ; nr 182). – Bibliogr. s. CXI-CXIV
132. **Sielanki** i pozostałe wiersze polskie / Szymon Szymonowic ; oprac. Janusz Pelc. – Wyd. 2 zm. – Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 2000. – CXXXIII, [1], 247, [3] s. : il. ; 17 cm. – (Biblioteka Narodowa. Seria 1 ; ISSN 0208-4104 ; nr 182). – Bibliogr. – ISBN 83-04-04455-2
133. **Sielanki** polskie z różnych autorów zebrane, a teraz świeżo dla pożytku i zabawy czytelników po trzeci raz przedrukowane i poprawione: koperstychami ozdobione / [Simona Simonidesa et al.]. – Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1978. – [20], 526,[2] s. : il. ; 19 cm
Przedr. fotoofsetowy, oryg.: Warszawa: nakł. Księgarni Gröllowskiej Nadwornej J. K. Mci w Marywilu pod znakiem Poetów, 1778
134. **Sielanki** polskie z różnych autorów zebrane, a teraz świeżo dla pożytku i zabawy czytelników po trzeci raz przedrukowane i poprawione. – Warszawa: Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1990. – [18], 526, [2] s. : il. ; 19 cm
135. **Sielanki** Szymona Szymonowicza / Szymon Szymonowicz; wyd. Kazimierza Józefa Turowskiego. – Przemyśl: Michał Dzikowski, 1857. – 81, [1] s. ; 19 cm
136. **Sielanki** Szymona Szymonowicza / Szymon Szymonowicz; wyd. Kazimierza Józefa Turowskiego. – Przemyśl: Michał Dzikowski, 1857. – 81, [1] s. ; 19 cm
Współwyd. Pisma poetyczne polskie Sebastiana Klonowicza / wyd. Kazimierza Józefa Turowskiego. – Kraków: Nakł. Wydawnictwa Biblioteki Polskiej, 1858. – 258, [1] s. ; 19 cm; Rytmy polskie Mikołaja Sępa Szarzyńskiego / wyd. Kazimierza Józefa Turowskiego. – Kraków: Nakł. Wydawnictwa Biblioteki Polskiej, 1858. – 39 s. ; 19 cm; Treń Tobiasza Wiszniewskiego / wyd. Kazimierza Józefa Turowskiego. – Kraków: Nakł. Wydawnictwa Biblioteki Polskiej, 1858. – 44-69, [1] s. ; 19 cm
137. **Szymona** Szymonowicza **Sielanki** (1614) i inne wiersze polskie / Szymon Szymonowicz; wyd. Jan Łoś. – Kraków: nakł. Akademii Umiejętności, 1914. – VII, 138 s. ; 20 cm. – (Wydawnictwa Akademii Umiejętności w Krakowie. Biblioteka Pisarzy Polskich ; nr 68)
Pierwsze wyd. 1614 r.

138. **Szymona** Szymonowica Sielanki (1614) i inne wiersze polskie / wyd. Jan Łoś. – Wyd. 2. – Kraków : nakł. Polskiej Akademii Umiejętności, 1921. – 145, [2] s. ; 20 cm. – (Wydawnictwa Akademii Umiejętności w Krakowie. Biblioteka Pisarzy Polskich ; nr 68)

139. **Szymona** Szymonowicza Sielanki wybrane i Lutnia rokoszańska / Szymon Szymonowicz. – Warszawa: E. Wende i Spółka, [1920]. – 79 s. ; 19 cm. – (Wendego Biblioteka Klasyków Polskich ; 7)

140. **Wybór** poematów łacińskich Szymona Szymonowicza / wydanie zaopatrzył wstępem i objaśnieniami Wiktor Hahn. – Kołomyja: A. J. Miziewicz, 1899

141. **Zapomniane** utwory łacińskie Szymona Szymonowica / Szymon Szymonowicz ; Wiktor Hahn. – Lwów: nakł. autora, 1902. – 39 s. ; 30 cm

142. **Żeńcy** / Szymon Szymonowicz ; oprac. Dr. F.M. – Warszawa: Chłopska Spółdzielnia Wydawnicza, 1946. – 71 s. ; 21 cm. – (Biblioteka Powszechna)

143. **Żeńcy** / Szymon Szymonowicz ; oprac. Dr. F.M. – Warszawa: Chłopska Spółdzielnia Wydawnicza, 1946. – 28 s. ; 21 cm. – (Biblioteka Powszechna)

144. **Żeńcy** / Szymon Szymonowicz ; oprac. Dr. F.M. – Wyd. 2 popr. – Warszawa: Chłopska Spółdzielnia Wydawnicza, 1947. – 30, [1] s. ; 21 cm

145. **Żeńcy** / Szymon Szymonowicz ; oprac. i wstępem zaopatrzył Stanisław Seweryn. – Warszawa: Spółdzielnia Wydawnicza "Chłopski Świat", 1947. – 38, [3] s. ; 21 cm. – (Biblioteka Powszechna)

146. **Żeńcy** / Szymon Szymonowicz ; oprac. i wstępem zaopatrzył Stanisław Seweryn. – Warszawa : Spółdzielnia Wydawnicza "Chłopski Świat", 1948. – 38, [3] s. ; 21 cm. – (Biblioteka Powszechna)

146. **Żeńcy** / Szymon Szymonowicz ; wstępem opatrzył Zdzisław Libera ; il. Ludwik Maciąg. – Warszawa: Nasza Księgarnia, 1953. – 35 s. : il. ; 18 cm

147. **Żeńcy** i inne sielanki wybrane / Sz. Szymonowicz ; oprac. Stanisław Łempicki. – Kraków: Wydaw. M. Kot, 1948. – 71, [1] s. ; 21 cm. – (Biblioteka Arcydzieł Poezji i Prozy ; nr 46)

148. **Żeńcy** i inne sielanki wybrane / Sz. Szymonowicz ; oprac. Stanisław Łempicki. – Wyd. 2. – Kraków: Wydaw. M. Kot, 1949. – 71, [1] s. ; 21 cm. – (Biblioteka Arcydzieł Poezji i Prozy ; nr 46)

149. **Żeńcy** i inne sielanki wybrane / Sz. Szymonowicz ; oprac. Stanisław Łempicki. – Wyd. 3. – Kraków: Wydaw. M. Kot, 1950. – 71, [1] s. ; 21 cm. – (Biblioteka Arcydzieł Poezji i Prozy ; nr 46). – Bibliogr. s. [72] s. ; 21 cm

150. **Żeńcy** na tle literatury staropolskiej / Szymon Szymonowicz ; oprac. Stefan Papee. – Kraków: Wydawnictwo. S[tefan] Kamiński, [1945]. – 22, [1] s. ; 20 cm

151. **Żeńcy** na tle literatury staropolskiej / Szymon Szymonowicz ; oprac. Stefan Papee. – Wyd. 2. – Kraków: Stefan Kamiński, 1946. – 26, [5] s. ; 20 cm. – (Biblioteka Pisarzy Polskich)

152. **Żeńcy** na tle literatury staropolskiej / Szymon Szymonowicz ; oprac. Stefan Papee. – Wyd. 3. – Kraków: Księgarnia S[tefan] Kamiński, 1947. – 24, [1] s. ; 20 cm

153. **Żeńcy**: wydanie szkolne z życiorysem i materiałami pomocniczymi / Szymon Szymonowicz ; oprac. Stanisław Nowaczyk. – Toruń: nakł. Spółdzielcza Księgarnia Nauczycielska, 1946. – 16 s. ; 17 cm. – (Biblioteczka Lektur Szkolnych ; nr 1)

Opis wg okł.

Grażyna Markiewicz

Dział informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie PiMBP w Zamościu

Ormianie w Zamościu

bibliografia

1. **Barącz Sadok**: Rys dziejów ormiańskich / napisał Sadok Barącz. – Kraków: Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989
2. **Biedrońska - Słota Beata**: Sztuka ormiańska : charakterystyka przemian do XVIII wieku / Beata Biedrońska - Słota // Biuletyn Ormiańskiego Towarzystwa Kulturalnego. - 2000, nr 21/22, s. 44-65
3. **Fidecka Urszula**: Kamienice ormiańskie w Zamościu / Urszula Fidecka. – Zamość: Muzeum Okręgowe, [1989]
4. **Fornal Maria**: O kobiercach Ormianom zawdzięczanych / Maria Fornal // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 2004, nr 1-2, s. 34-37
5. **Isakowicz - Zaleski Tadeusz**: Kristof hariaw i merreloc! Orhniał e Harutiun Kristosi! / Tadeusz Isakowicz - Zaleski // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 2004, nr 1-2, s. 22-24
Kazanie ks. Tadeusza Isakowicza-Zaleskiego, Duszpasterza Ormian w Polsce, wygłoszone w kościele św. Mikołaja w Zamościu 11 maja 2003 r.
6. **Iszchanian Rafajel**: Książka ormiańska w latach 1512-1920 / Rafajel Iszchanian. – Wrocław: Zakł. Nar. im. Ossolińskich, 1994
7. **Kazimierzuk Zdzisław**: Zamość : Miasto Światowego Dziedzictwa Kultury / Zdzisław Kazimierzuk. – Zamość: Wydawnictwo Fotpress, 2001
8. **Kędziora Andrzej**: Encyklopedia miasta Zamościa / Andrzej Kędziora. – Chełm: Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, 2000
9. **Kędziora Andrzej**: Zamość od A do Z / Andrzej Kędziora. – Zamość: Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK, 1991
10. **Kondraciuk Piotr**: Obraz św. Kajetana z kościoła ormiańskiego w Zamościu / Piotr Kondraciuk // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 2004, nr 1-2, s. 31-34,
Także: Zamojsko-Wołyńskie Zeszyty Muzealne.- T.1 (2003), s. 197-202
11. **Korobowicz Artur**: Elementy rodzime i obce w sądownictwie ormiańskim w Zamościu / Artur Korobowicz // W : Dzieje Lubelszczyzny T. 6 cz. 1 : Kultura umysłowa / red. Jerzy Kłoczowski. – Lublin: Państw. Wydaw. Nauk., 1989. – S. 339-351
12. **Korobowicz Artur**: Sąd ormiański w Zamościu i postępowanie przed nim w świetle ksiąg sądowych / Artur Korobowicz // Annales UMCS Sect. G v. 11.– 1964, s. 195-212
13. **Kowalczyk Kazimierz**: Rzemiosło Zamościa 1580-1821 / Kazimierz Kowalczyk. – Warszawa: Biuro Wydawnictw KDW, 1971 (hasło: Sufianictwo, S. 104-105)

14. **Pawlicki** Bonawentura Maciej: Kamienicé mieszczzańskie Zamościa : problemy ochrony / Bonawentura Maciej Pawlicki. – Kraków: Katedra Historii Architektury i Konserwacji Zabytków, 1999
15. **Pawlicki** Maciej: Kamienice ormiańskie w Zamościu / Maciej Pawlicki // W: Zamość miasto idealne : Studia z dziejów rozwoju przestrzennego i architektury / pod red. Jerzego Kowalczyka. – Lublin: Wydaw. Lubelskie, 1980. – S. 79-102
16. **Sadaj-Sado** Jadwiga: Ormiańskie okruchy / Jadwiga Sadaj-Sado // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 2004, nr 1-2, s. 29-31
17. **Szyszka** Bogdan: Zamojscy Ormianie / Bogdan Szyszka // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. - 1998, nr 1, s. 59-62
18. **Wojda** Magdalena: Ormianie w Zamościu / Magdalena Wojda // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. -2004, nr 1-2, s. 24-29
19. **Zakrzewska-Dubasowa** Mirosława: Armeńskie orientacje polityczne na przełomie XVII i XVIII wieku / Mirosława Zakrzewska-Dubasowa // Rocznik Lubelski T. 15. – 1972, s. 169-189
20. **Zakrzewska-Dubasowa** Mirosława: Handel ze Wschodem w Zamościu / Mirosława Zakrzewska-Dubasowa // W : Zamość i Zamojszczyzna w dziejach i kulturze polskiej / pod red. Kazimierza Myślińskiego . – Zamość: Zamojskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 1969. – S. 173-190
21. **Zakrzewska-Dubasowa** Mirosława: Historia Armenii / Mirosława Zakrzewska-Dubasowa. – Wrocław: Zakł. Nar. Im. Ossolińskich, 1977
22. **Zakrzewska-Dubasowa** Mirosława: Organizacja gminy ormiańskiej w Zamościu / Mirosława Zakrzewska-Dubasowa // Rocznik Lubelski T. 3. – 1960, s. 63-82
23. **Zakrzewska-Dubasowa** Mirosława: Ormianie w dawnej Polsce / Mirosława Zakrzewska-Dubasowa. – Lublin: Wydaw. Lubelskie, 1982
24. **Zakrzewska-Dubasowa** Mirosława: Ormianie zamojscy i ich rola w wymianie handlowej i kulturalnej między Polską a Wschodem / Mirosława Zakrzewska-Dubasowa. – Lublin: [s.n.], 1965
25. **Zakrzewska-Dubasowa** Mirosława: Ormiańska Temida / Mirosława Zakrzewska-Dubasowa // Palestra. - 1980, nr 7, s. 19-37
26. **Zakrzewska-Dubasowa** Mirosława: Skrawek orientu pod zamojskim niebem / Mirosława Zakrzewska-Dubasowa // Res Historica. – T. 20 (2005) s. 155-164

Renata Ożgo

Dział Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie PiMBP w Zamościu

KSIĄŻKI, KTÓRE WARTO KUPIĆ

Książki, które warto kupić

Dzieje miejscowości gminy Mircze powiat hrubieszowski. - Mircze-Zamość: Akapit, 2008

"Dzieje miejscowości Gminy Mircze" to piąty tom serii *Dzieje Gmin Zamojszczyzny*, realizowanej przez regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie. Autorzy opracowania - specjaliści z Pracowni Terenowej w Zamościu Ewa i Józef Niedźwiedziowie, Ewa Prusicka-Kołcon, Lech Szociński, Marek Kołcon, opisują dzieje 23 miejscowości gminy Mircze. Monografia opracowana została na podstawie materiałów archiwalnych, źródeł drukowanych, kartograficznych kronik szkolnych i parafialnych oraz opracowań i wywiadów z mieszkańcami. W sposób rzetelny i pełny oraz w przystępnej formie omawia położenie geograficzne, historię oraz dzieje najnowsze.

Książka adresowana do młodzieży oraz wszystkich zainteresowanych dziejami "Małej Ojczyzny", poszukujących własnej tożsamości i odrębności.

Raduńska Sonia: Kartki z białego zeszytu . - Warszawa: W. A. B., 2008

Sonia Raduńska - psycholog, pisarka i felietonistka. Jej "Kartki z białego zeszytu" to dziennik intymny dojrzałej kobiety. Bohaterka felietonów i zarazem ich autorka z wielką szczerością opisuje swoje emocje, te wywołane samotnością, rozstaniem z najbliższymi, rezygnacją z pracy, jak i te które wywołuje ulubiona muzyka, książki, spotkania z kółkiem podobnych do siebie kobiet, wizyta w agencji matrymonialnej. Każdy dzień podsuwa nowe tematy do rozmyślań. Fascynująca jest jej niezwykła umiejętność życia chwilą. Tkliwość i zachwyty poruszają nie mniej niż miłosne perypetie. W tym świecie świętem jest smażenie borowików, ucztą wieczorne oglądanie gwiazd przez lornetkę, głośne czytanie przy świecach, śniadanie na tarasie, herbata o aromacie i smaku kory z cytrynowego drzewa. Każdy z nas na kartach dziennika może odnaleźć cząstkę siebie i swoich emocji. Z Kartek przebija głębokie przekonanie, że życie należy smakować, smakować wolno i z radością.

Tokarczuk Olga: Bieguni . - Kraków: Wydaw. Literackie, 2007

Nowa powieść, której pisarka poświęciła ostatnie trzy lata pracy, to książka odważna, osobista, wręcz autobiograficzna. Olga Tokarczuk opowiada o sobie i o swoim widzeniu świata, o ludzkiej naturze, o przekraczaniu granic, upływie czasu. Temat upływającego czasu - a zarazem pokusa jego zamrożenia, zatrzymania - wpisują się w naczelną myśl książki o konieczności bycia w ruchu. Ta mieszanina tematów, gatunków, konwencji powoduje, że "Biegunów" nie da się

opowiedzieć tak, jak można było opowiedzieć „E. E.” czy „Prawiek i inne czasy”. Można tylko stwierdzić, że treścią ich jest ruch i bezruch, istnienie i przemijanie, pozostawanie i uciekanie, pozwalanie rzeczywistości, by oprywała nas swobodnie i odsuwała się w zapomnienie, albo jej desperackie utrwalanie przy pomocy wszelkich dostępnych metod. Życie i niby - życie. A prócz tego niezmiennie urzeka styl i język autorki, gdzie trzeba - prosty, zwięzły, a gdzie trzeba - wysmakowany, metaforyczny, poetycki. Tej książki nie trzeba czytać jednym ciągiem, można przy niej zatrzymać się na chwilę przed jedną z kilkunastu miniatur („Nawet”, „Kleopatry”, „Cecha pielgrzyma”), i można pozwolić sobie na zatrzymanie się na dłużej przed jednym z dłuższych opowiadań.

Krentz Katarzyna: W ogrodzie Mirandy . - Kraków: Wydaw. Literackie, 2008

Powieść kobieca w najlepszym wydaniu. To historia polskiej emigrantki, opowiedziana z istic malarską finezją. Miranda - młoda prawniczka z wyżyn prawniczej kariery w warszawskiej kancelarii, spadła na angielską prowincję, będąc na dodatek w nieplanowanej ciąży. W jednej chwili traci pracę, mieszkanie, przyjaciół, samochód, a nawet ubrania. Nie traci tylko rozsądku i wiary w to, że los dał jej drugą szansę. Szybko okazuje się, że życiowa katastrofa staje się początkiem nowej drogi życiowej, a nieplanowana ciąża źródłem wewnętrznej siły i prawdziwym szczęściem. To opowieść o dojrzwaniu, budowaniu swojego świata i wielkiej kobiecej sile. To także książka o przyjaźni, prywatności, uporządkowanym świecie w scenerii nastrojowej angielskiej prowincji.

Wiśniewski Janusz L.: Czy mężczyźni są światu potrzebni? . - Kraków: Wydaw. Literackie, 2007

Nowa książka autora bestsellerowych powieści „Samotności w Sieci”, „Intymnej teorii względności”, „Molekuł emocji” Janusza L. Wiśniewskiego, naukowca i pisarza, dotyczy tym razem mężczyzn, a także płci, seksu i uczuć. Analizuje związki międzyludzkie, koncentruje się na małżeństwie, zdradzie i pożądaniu. Autor zadaje pytania: czego mężczyźni boją się najbardziej? - dlaczego lubią grać w bilarda i oglądać football? - jakich mężczyzn wybierają kobiety? - czy mężczyźni są światu potrzebni, jak pożądają i czego się boją? To zaskakująca porcja wiedzy o nas samych. Książka demaskuje mity, podważa stereotypy, prowokuje, intryguje... i rozbawia.

Buregren Sassa: Mała książka o demokracji . - Warszawa: Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, 2007

Mała książka o demokracji szwedzkiej pisarki i malarki Sassy Buregren uczy, co to jest demokracja i prawa człowieka. 13-letnia Jorinda postanawia dowiedzieć się, jak to jest z tą demokracją. Układa listę rzeczy, które chciałaby zmienić. Rzeczy małych i dużych. Zaczyna od spraw, które są jej najbliższe,

a więc własnej rodziny. Potem przechodzi dalej, wpisując na listę po kolei szkołę, gminę, rząd, Unię Europejską i Organizację Narodów Zjednoczonych. Razem z Jorindą poznajemy wybitne osoby z różnych części świata, które przyczyniły się do tego, aby świat był lepszy, i które jako cel swojego życia obrały walkę o szacunek dla drugiego człowieka. Zaskakujące jest to, że większość z nich to kobiety i dzieci. Odkrywczy i zaangażowany styl sprawia, że książka jest bardzo wciągająca. Zachęca młodego czytelnika do walki o swoje prawa, uświadamiając mu, gdzie może się zwrócić, aby uczynić swój głos słyszalnym.

Woolf Virginia: *Dama w lustrze*. - Warszawa: Prószyński i S-ka, 2008

Pierwszy polski wybór opowiadań angielskiej pisarki i feministki, uważanej za jedną z czołowych postaci literatury modernistycznej XX wieku. Zebrane w tomie utwory dokumentują bogaty wachlarz technik pisarskich, jakimi posługuje się ta znakomita autorka, od dość tradycyjnych po w pełni nowatorskie. Pisarka w opowiadaniach ucieka się do słynnego monologu wewnętrznego.

„Dama w lustrze” to wyborne opowiadania, nie ma w nich tradycyjnej akcji, są natomiast kurtuazyjne rozmowy, grzecznościowe spojrzenia i deliberacje. Autorka sięga w głąb ludzkiej duszy. Woolf pisze głównie o świecie skrzętnie ukrywanym, świecie myśli człowieka.

W niektórych tekstach zbioru pojawia się postać znana z najsłynniejszej obecnie książki autorki - *Pani Dalloway*. W niezwykle zmysłowy sposób twórczyni kreśli historyjki, podpatruje i odsłania ludzkie charaktery, w sytuacjach z pozoru trywialnych, bzdurnych, bagatelnych, wręcz banalnych, niewiele znaczących. Proza Virginii Woolf pozostaje nieobojętna na sekrety kobiecej psychiki.

King Stephen: *Opowieści makabryczne*. - Warszawa: Prószyński i S-ka, 2008

"Opowieści makabryczne", komiks Stephena Kinga, autora licznych powieści, zbiorów opowiadań, scenariuszy filmowych, po raz pierwszy ukazuje się w polskim przekładzie. To gratka dla wszystkich miłośników czarnego humoru i komiksowej stylistyki z lat 50. King zręcznie wykorzystuje w pięciu historiach składających się na komiks, elementy grozy, fantastyki, baśni i sensacji. Upiór jest bohaterem koszmarnych historyjek. Zombie, człowiek - roślina, tajemnicza skrzynia, zamieszкана przez krwiożerczego potwora dodaje pikanterii, przeraża, zatrważa, przenosi w makabryczny nastrój. Świetne ilustracje Berniego Wrightsona podkreślają charakter grozy i trwogi.

Komiks wydany po raz pierwszy został w roku 1982, na podstawie niego został nakręcony film w reżyserii George'a A. Romero (1982).

Gosciny René, Sempé Jean-Jacques: *Nowe przygody Mikołajka*. Tom 2. - Kraków: Znak, 2007

Tom dostarcza czterdzieści pięć nowych przygód Mikołajka. Bohater wciąż nieopatrznie wpada w kłopoty. W jego otoczeniu zawsze jest wesoło i radośnie.

Komiczny humor sytuacyjny wprowadza czytelnika w niezapomniany nastrój. Śmiejemy się zatem z Mikołajkiem, uczniem francuskiej szkoły, jego kolegami, rodzicami i sąsiadami. Główny bohater jest chłopcem na medal i ma szalone pomysły.

Wydawnictwo Znak przedstawia zbiór niepublikowanych dotąd opowiadań o małym urwisie, ulubieńcu zarówno dzieci, jak i dorosłych. Przygotowane specjalnie do tego wydania ilustracje Sempégo sprawiły, że *Nowe przygody Mikołajka* należy koniecznie przeczytać.

Gosciny René, Sempé Jean-Jacques: *Nowe przygody Mikołajka*. – Kraków: Znak, cop. 2007

Ważnym wydarzeniem na rynku książki dziecięcej są przygody sympatycznego Mikołajka i jego kolegów w wersji do słuchania na dziesięciu płytach audio CD i jednej płycie mp3 (całość). Tekst czytają dwaj znakomici polscy aktorzy Jerzy Stuhr i Maciej Stuhr.

Safranski Rüdiger: *Schopenhauer. Dzikie czasy filozofii*. – Warszawa: Prószyński i S-ka, 2008

Książka Rüdigera Safranskiego wiąże zalety klasycznej biografii i opracowania wprowadzającego w myśl filozoficzną Schopenhauera. Pozwala czytelnikowi śledzić z bliska życie głównego bohatera jako człowieka pełnego sprzeczności i nielogiczności. Ten niemiecki filozof, przedstawiciel pesymizmu jest postacią nader zajmującą, myśliciel niezrozumiały przez ogół, a jednak sławny. Poznamy samotnika zdolnego do głębokich przyjaźni. Schopenhauer przedstawiony jest na tle "dzikich czasów filozofii", czasów przebogatego rozkwitu myśli filozoficznej niemieckiej i równie ożywionego przełomu dwóch epok, który wycisnął na niej wyraźny rys.

Turczyński Andrzej: *Ten szalony pan Puszkין: słowo o udęcie*. – Warszawa: Prószyński i S-ka, 2008

"Słowo o udęcie" Andrzeja Turczyńskiego to biografia skrupulatnie oddająca istotę życia i twórczości Puszkina. Autor opiera się na opiniach obserwatorów zdarzeń, na dotychczasowych publikacjach dotyczących literata. Autor monografii wydobywa materiały z archiwów i skrupulatnie je analizuje. Przejmująca opowieść o najwybitniejszym przedstawicielu romantyzmu rosyjskiego.

„Historia jego pojedynku i śmierci pośród przyjaciół, cynicznych dworskich graczy i intryg totumfackich samego cara jest w tej opowieści dramatyczną puentą. Wzrusza, jak dobrze skonstruowana rzecz o upadku łamanej moralnie wielkości, ale też skłania do zadumy nad historycznymi mechanizmami, które wynosiły na piedestał romantycznych geniuszy. Bo dotyczy jednego z nich.”

Dziekońska-Kozłowska Alina: *Moda kobieca XX wieku.* – Warszawa: Arkady, 2007

Reprint książki wydanej po raz pierwszy w 1964 r., która stanowi bardzo ciekawy dokument epoki. Pokazuje przemiany mody kobiecej od końca XIX wieku do lat 60. XX stulecia. Autorka analizuje zmiany formy ubiorów i linii sylwetki kobiecej. Zmiany zachodzące w ubiorze, rozwój mody kobiecej pozostający w ścisłym związku z przemianami społecznymi, gospodarczymi i obyczajowymi jest niewątpliwie ciekawym tematem. Zebrany materiał przemawia do wyobraźni, budząc ciekawość, nostalgię, czasem zdziwienie.

Peyo: *Smerfochlonne zwierciadło.* – Warszawa: Egmont, 2008

Smerfy- fikcyjna rasa małych, niebieskich stworzeń, żyjących w którymś z europejskich lasów, stworzył belgijski rysownik Peyo. Są uwielbiane przez dzieci. Ludziki "wzrostu trzech jabłek" ubierają się w białe spodenki połączone z butami, z wycięciem na ogonek, oraz białe czapki. Kochane przez dzieci i dorosłych mogą stać się okazją do wspólnej lektury. W serii *Smerf* ukazały się inne nowe historie: *Kosmosmerfy*, *Smerfomaszynka - pogodynka*, *Śpiew smerfa*, *Smerf trojański*, *Zakochany Papa Smerf*, *Smerfowa zupa*.

Pierelotkin Ida: *Ala Betka.* – Warszawa: Świat Książki, 2007

Powieść pełna humoru, fantazji, komizmu a zarazem błyskotliwa i mądra. Jedenastoletnia Ala Betka, jest inteligentną i pogodną uczennicą. Niespodziewanie w jej życiu zaczynają się dziać dziwne rzeczy. Złote rybki spełniają życzenia, a silny wiatr wywiewa nauczycieli na... drzewa! Szalona szkoła to miejsce akcji książki, która zdobyła pierwsze miejsce w Konkursie im. Astrid Lindgren na powieść dla dzieci i młodzieży zorganizowanym przez Fundację AB-CXXI - Cała Polska czyta dzieciom.

Od kiedy bohaterom towarzyszy fantazja, szkoła już nie jest nudna. Ala Betka i jej przyjaciele są na wskroś dowcipni, ale zajmują się też problemami niedostatku, opuszczenia przez rodziców, niedojrzałości i nieuczciwych dorosłych. Ala Betka w zabawny sposób demaskuje wady dorosłych i przywary nauczycieli. Ze względu na niezwykłość przygód dziewczynki, lektura książki jest wielką frajdą dla dzieci.

Chmielewska Joanna Maria: *Historia srebrnego talizmanu.* – Liszki: Amea, 2007

Fantasy dla dzieci: mamy tutaj światy równoległe, które wzajemnie na siebie wpływają, niezwykle istoty zamieszkujące dziwną krainę Ailarips. Srebrny talizman obdarzony jest nadzwyczajną mocą. Bohaterem jest przeciętny chłopiec, który spełnia misję w Krainie Wielkich Niedźwiedzi. Michał z pełnym

zaangażowaniem przystępuje do realizacji zadania, podróżuje do strasznych miejsc, poznaje irracjonalne istoty, czasami życzliwe i zabawne, czasami piękne i złe. Joanna Chmielewska w mistrzowski sposób buduje świat emocji młodego człowieka.

Kuziak Michał, Rzepczyński Sławomir: *Sztuka pisania po polsku: poradnik praktyczny*. – Bielsko-Biała: Park Edukacja, 2008

Ta publikacja uczy, jak napisać dobre cv, jaką strukturę mają listy prywatne, urzędowe, notatki, ogłoszenia, życzenia, felietony, recenzje, teksty reklamowe, wywiady. Pomaga także w napisaniu większych form, jak np. pracy licencjackiej, czy magisterskiej. Książka ma ułatwić pracę nad różnymi formami wypowiedzi pisemnych. Publikacja adresowana jest do szerokiego kręgu czytelników, precyzuje sztukę pisania form użytecznych jak i publicystycznych.

Gregson Jessica: *Taniec Czarownic*. – Warszawa: Amber, 2008

Opowieść o samotności kobiety wyobcowanej, odrzuconej, skazanej na izolację. Autorka oparła się na zadziwiających wydarzeniach mających miejsce na Węgrzech w latach 1914 – 1928. Mężczyźni po powrocie z wojny zaczęli masowo umierać. Kobiety zostały oskarżone o morderstwo.

„Sari nie jest taka jak inne dziewczęta. Ludzie mówią, że jej spojrzenie ściąga nieszczęście. Boją się jej i omijają z daleka. Wyobcowana, odrzucona, skazana na izolację. Sari nie chce godzić się z pokorą na swój los. Nie chce złożyć siebie w ofierze – nawet gdyby miało to uratować kilka istnień ludzkich”.

Alina Malinowska, Marzena Rosiak, Anna Rychter
Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów PiMBP w Zamościu

TO WARTO WIEDZIEĆ

XIX-wieczny księgozbiór w pałacu w Łabuńkach

Około 1812 roku z inicjatywy właściciela Łabuń, Stanisława Grzębskiego rozpoczęto prace przy budowie pałacu w Łabuńkach. Rezydencja została wybudowana z myślą o starszej córce Grzębskiego, Teofili, która przeprowadziła się po 1815 roku z pałacu w Łabuniach do Łabuniek wraz z mężem Kajetanem Karnickim.¹ Z lakonicznych przekazów źródłowych wynika, że w połowie XIX wieku, gdy pałac należał do Karnickich, w ich zbiorach znajdowały się księgi.² Nie zachował się natomiast inwentarz sporządzony w 1815 roku u notariusza Michała Celejowskiego w Tomaszowie Lubelskim, z którego wynikało, że Stanisław Grzębski posiadał ponad pięćdziesiąt tomów literatury francusko i niemieckojęzycznej.³

W 1873 roku Dobra Łabuńki zmieniły właściciela, zespół pałacowo-parkowy wraz z zabudowaniami folwarcznymi, młynem wodnym, gospodarstwem uprawnym, browarem i gorzelnią zostały odkupione od syna Teofili i Kajetana Karnickich Władysława przez Jadwigę z Czackich i Józefa Teodora Kaszowskich.⁴

Nowy właściciel dbał zarówno o rozwój gospodarczy nowo zakupionych dóbr, jak i o wyposażenie pałacu. W salach, w których przebywał znajdowały się obrazy olejne, rzeźby i rzemiosło artystyczne. W jednym z pomieszczeń Teodor Kaszowski przechowywał księgozbiór liczący ponad 4 000 tomów.

---

¹ A. Hałata, *Rezydencje pałacowe na terenach Zamojszczyzny w XIX i początku XX wieku*. Praca magisterka napisana pod kier. A. K. Olszewskiego w KUL WNH, Lublin 1998, s. 24; M. Wituski, *Pałac w Łabuńkach*, „Biuletyn Historii Sztuki”, 1970, nr 3-4, s. 307; A. Szykuła, *Karniccy w Łabuńkach*, „Archiwariusz Zamojski”, 2006, s. 19-21.

² Krótkie przekazy na temat ksiąg zachowały się w testamencie Teofili Karnickiej sporządzonym w 1858 r.; patrz A. Szykuła, *Karniccy w...*, aneks.

³ O zbiorach bibliotecznych Stanisława Grzębskiego wspomina Janusz Peter w pracy *Szkice z przeszłości miasta kresowego, Zamość 1947*, s. 77. Przypuszczalnie był to spis ksiąg wykonany przy okazji sporządzania inwentarza pośmiertnego Stanisława Grzębskiego. W księdze notarialnej M. Celejowskiego z 1815 roku nie odnalazłam inwentarza S. Grzębskiego.

⁴ R. Aftanazy, *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej, województwo białskie, ziemia chełmska, województwo brzeskie*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1995, s. 316.

W zbiorach właściciela Dóbr Łabuńki znajdowały się starodruki i rękopisy. Informacje na temat części tych zbiorów zostały zawarte w artykule zamieszczonym w 1881 roku w „Tygodniku Ilustrowanym”. Anonimowy autor artykułu zanotował, że w łabunieckim pałacu znajdował się „Statut” Jana Łaskiego z 1506 roku, „Żywot św. Stanisława” wydany w 1530 roku, egzemplarz „Biblii Lopolity” z 1561 roku oraz „Quincunx to jest wzór Korony Polskiej” Stanisława Orzechowskiego z 1564 roku. Teodor Kaszowski posiadał również w swych zbiorach herbarz „Panosza” Bartosza Paprockiego z 1567 roku, „Sylwy” Andrzeja Frycza Modrzewskiego z 1590 roku oraz rękopis „Sumariusze akt dawnych łuckich” od 1560 do 1800 roku w dwudziestu pięciu tomach.⁵ Część zbiorów zgromadzonych przez Kaszowskiego została przywieziona do Łabuńki z jego dóbr na Wołyniu. W wyniku wojny zgromadzone w pałacu archiwum rodzinne oraz Biblioteka zostały zrabowane przez wojska austriackie.⁶ W okresie międzywojennym Teodor Kaszowski sprzedał Dobra Łabuńki Janowi Kołaczkowskiemu, w jego zbiorach znajdowały się dzieła rzemiosła artystycznego, meble oraz przypuszczalnie księgi. Część tych obiektów uległa dewastacji w 1920 roku, podczas najazdu wojsk Armii Konnej Siemiona Budionnego, część udało się wywieźć na Wołyń.⁷

O wydarzeniach, które miały miejsce w Łabuńkach podczas najazdu wojsk bolszewickich wiemy dzięki przekazom zawartym w dzienniku Izaaka Babla, żołnierza armii Budionnego. Wykonane przez Izaaka Babla opisy są doskonałym źródłem do poznania historii wydarzeń. Dnia 29 sierpnia 1920 roku Babel zanotował: *Jedziemy naprzód. Obrabowany majątek Kułakowskich pod Łabuńką. Białe kolumny. Czarująca budowla, chociaż w pańskim guście. Niewyobrażalna dewastacja [...] Wywożą owies z folwarku. Konie w bawialni, kare konie. No cóż – niech nie stoją na deszczu. Drogocenne księgi w kufrze, nie zdążyli ich wywieźć – konstytucja, uchwalona przez sejm w początkach XVII wieku, stare foliały z czasów Mikołaja I, zbiór polskich ustaw, kosztowne obwoluty, polskie rękopisy z XVI wieku, inkunabuły zakoników, stare francuskie romanse.⁸ Na górze – ślady nie dewastacji, tylko rewizji, wszystkie krzesła, obicia, kanapy porozpruwane, klepki posadzki wylamane [...] francuskie powieści na stolikach,*

⁵ Łabuńki, AN, „Tygodnik Ilustrowany”, 1881, nr 291, s. 63-64.

⁶ E. Chwalewik, *Zbiory polskie. Archiwa biblioteki gabinetu galerje muzea i inne zbiory pamiątek przeszłości w ojczyźnie i na obczyźnie*, Warszawa-Kraków 1926, T. I, s. 430.

⁷ M. Pieszko, *Przewodnik po Zamościu i okolicy*, Zamość 1934, s. 80; W. L. Przyborowski, *Lublin i Ziemia Lubelska*, Warszawa 1951, s. 81.

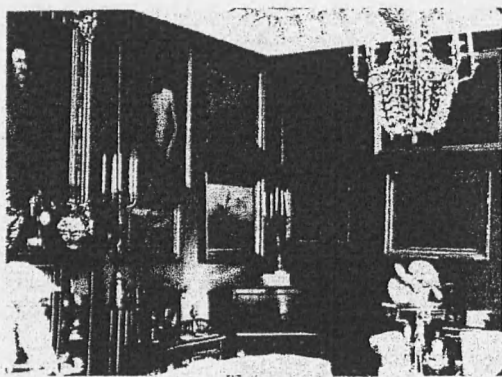
⁸ I. Babel, *Dziennik 1920*, przeł. J. Pomianowski, Warszawa 1998, s. 160.

*dużo francuskich i polskich książek o higienie dzieci wszystko poniszczone świętokradczo.*⁹

Z zapisu Izaaka Babla wynika, że pałac w Łabuńkach został zdewastowany. Cenny materiał ikonograficzny stanowią zbiory zdjęć wnętrza pałacu w Łabuńkach wykonane w latach 30. XX wieku, gdy został on podany remontowi. Z fotografii wynika, że w pałacu znajdowały się wówczas księgi, obrazy i rzemiosło artystyczne.¹⁰

Do 1944 roku właścicielem pałacu w Łabuńkach był zięć Jana Kołaczkowskiego, Łabędzki. Na początku lat 50. ubiegłego stulecia budynek przejęła szkoła podstawowa. Jako uczennica i wychowanka Szkoły Podstawowej w Łabuńkach pamiętam, że w latach 80. XX wieku biblioteka mieściła się w ostatniej sali na lewo, podobnie jak sto lat wcześniej.

Agnieszka Szykuła
Biblioteka Publiczna Gminy Łabunie

Il. 1. Pałac w Łabuńkach, lata 30. XX wieku, fotografia ze zbiorów IS PAN.

⁹ Tamże, s. 161.

¹⁰ negatyw znajduje się w zbiorach IS PAN.

KRONIKA

KRONIKA BIBLIOTEK PUBLICZNYCH

POWIATU ZAMOJSKIEGO

II PÓŁROCZE 2007 ROKU

- Wybór -

ZAMOŚĆ

lipiec

- „Cafe Europa w Zamościu” – spotkanie z niemieckim pisarzem, poetą i publicystą Michaeliem Zellerem zorganizowane w ramach *Zamojskiej Biesiady Literackiej* – PiMBP
- „Biblioteka twoim przyjacielem” – wystawa pokonkursowa – PiMBP
- „Pielęgnować zdrowie swe to nałogom krzyknąć nie” – wystawa pokonkursowa - PiMBP
- „Lato z przebojami” – zajęcia biblioteczne dla dzieci i młodzieży pozostających w okresie wakacji w miejscu zamieszkania. W programie, m.in. głośne czytanie fragmentów książek, rozmowy i dyskusje wokół czytanego tekstu, zajęcia plastyczne, projekcje bajek. Dwugodzinne spotkania odbywały się we wtorki i czwartki - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Bajki i baśnie znane i lubiane” – cykl bibliotecznych zajęć wakacyjnych obejmujący, m.in. głośne czytanie (*Przygody Sindbada Żeglarza, Jaś i Małgosia, Czerwony kapturek, Bazyliśzek, Kwiat paproci, Syrenka, Stoliczku nakryj się, Legenda o Zamościu*) oraz zajęcia plastyczne inspirowane czytana literaturą – FB nr 1
- „Poszłabym ja na kraj świata” – konkurs geograficzny – FB nr 1
- „Na mlecznej drodze” – konkurs astronomiczny – FB nr 1
- „Gimnastyka dla języka” – konkurs recytatorski – FB nr 1
- „Książkoczytusy” – ogłoszenie i realizacja konkursu czytelniczego – FB nr 2
- „Bajki i baśnie znane i lubiane”, „Na tropach polskich legend” – dwa cykle zajęć poświęcone głośnemu czytaniu zorganizowane podczas zajęć wakacyjnych – FB nr 2
- „Eurowakacje w bibliotece – palcem po mapie, czyli gdzie na wakacje”; w programie, m.in. „Przygody Słoneczka – ilustracje do książki M. Buyno - Arctowej”, „Projektuję okładkę mojej ulubionej książki”, „Plastelinowy zwierzyniec”, „Kartki z kalendarza”, „Ilustracje do wierszy Jana Brzechwy” – konkursy plastyczne – FB nr 2

- „Brzechwa dzieciom” – konkurs recytatorski – FB nr 2
- „Eurowakacje w bibliotece” – quiz – FB nr 2
- „Przysłowie prawdę ci powie” – konkurs literacki – FB nr 2
- „W krainie uśmiechniętej książki – czytanki zgadywajki” – zabawy słowem - FB nr 2
- „Eurowakacje w bibliotece, czyli książkowa podróż po Europie od A do Z” – wakacyjny blok imprez bibliotecznych obejmujący poznawanie literatury o różnych krajach Europy, pogadanki i zajęcia plastyczne – FB nr 3
- „Znamy Europę?” – realizacja drugiej części konkursu wiedzy – FB nr 3
- „Podwodne królestwo Neptuna”, „Pierniki z plasteliny” – FB nr 6
- „Tatry i górale w literaturze polskiej” – konkurs literacki – FB nr 6
- „Tam gdzie pan Kopernik znika w drzwiach cukierni”, „Na magnackim zamku”, „Tam gdzie mewy rajcuja z Neptunem” – zabawy – FB nr 6
- „Na zamku w Łańcucie” – konkurs historyczny – FB nr 6

sierpień

- „Lato z przebojami” – kontynuacja zajęć bibliotecznych dla dzieci i młodzieży pozostających w okresie wakacji w miejscu zamieszkania. W programie, m.in. głośne czytanie fragmentów książek, rozmowy i dyskusje wokół czytanego tekstu, zajęcia plastyczne, projekcje bajek. Dwugodzinne spotkania odbywały się we wtorki i czwartki - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Bajki i baśnie znane i lubiane” – cykl bibliotecznych zajęć wakacyjnych obejmujący m.in. głośne czytanie (*Bajka o rybaku i złotej rybce, Nowe szaty króla, Calineczka, O sześciu łabędziach, Królowna Śnieżka i siedmiu krasnoludków*) oraz zajęcia plastyczne inspirowane czytaną literaturą – FB nr 1
- „Życzenia do złotej rybki” – konkurs literacki – FB nr 1
- „Wakacje z zielonym” – konkurs ekologiczny – FB nr 1
- „Bajki i baśnie znane i lubiane”, „Na tropach polskich legend” – kontynuacja zajęć poświęconych głośnemu czytaniu – FB nr 2
- „Wakacyjne marzenia”, „Zabawy z masą solną”, „Moja ulubiona postać z bajki”, „Dmuchane obrazki”, „Puchatkowe marzenia”, „Kartki z kalendarza” – konkursy plastyczne realizowane podczas wakacyjnych zajęć z dziećmi i młodzieżą – FB nr 2
- „Kalambury z lektury” - konkurs literacki – FB nr 2
- „Mitologia – baśnie czy nauka” – prezentacja komputerowa - FB nr 2
- Odbyło się uroczyste zakończenie wakacyjnych zajęć w bibliotece, podczas których m.in. najaktywniejszym uczestnikom wręczono nagrody – FB nr 2
- „Eurowakacje w bibliotece, czyli książkowa podróż po Europie od A do Z” – kontynuacja wakacyjnego bloku imprez bibliotecznych obejmujących,

m.in. poznawanie literatury o różnych krajach Europy, pogadanki i zajęcia plastyczne – FB nr 3

- „Znamy Europę” – realizacja 2. kolejnych części konkursu wiedzy – FB nr 3
- „Misiakowe spotkania” – głośne czytanie fragmentów książek o misiach – FB nr 3
- „Kodeks przyjaźni” – pogadanka, wspólne układanie kodeksu - FB nr 3
- „Polska bez tajemnic”, „Halo jestem rybką” – konkursy plastyczne – FB nr 6
- „Twórczość pisarzy ziemi lubelskiej” – konkurs literacki – FB nr 6
- „W średniowiecznym zamku” – konkurs historyczny – FB nr 6

wrzesień

- W ramach *Zamojskich Biesiad Literackich* odbyło się spotkanie z dr hab. Haliną Ludorowską „*Krzyżacy i stereotypy*” oraz prof. zw. dr. hab. Lechem Ludorowskim „*Za co Henryk Sienkiewicz otrzymał NAGRODĘ NOBLA*” – PiMBP
- „Z papierosem nie po drodze” – ogłoszenie i realizacja powiatowego konkursu na fraszkę o tematyce antynikotynowej – PiMBP
- Odbyło się kolejne spotkanie *Dyskusyjnego Klubu Książki*. Poświęcone było rozmowie o książce M. Szczygła *Gottland* - PiMBP
- Zorganizowano cztery cotygodniowe spotkania osób niewidomych i niedowidzących z miasta i powiatu zamojskiego. Spotkania odbywały się w punkcie bibliotecznym PiMBP działającym przy PZN Oddział w Zamościu. Tematyka spotkań: Wrzesień 1939, Nowości wydawnicze „książki mówionej”, „Niesiemy plon w ojców dom” – konkurs przyśpiewek i obrzędów dożynkowych, Czytanie prasy związkowej – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- Odbyły się kolejne trzy spotkania Koła Terenowego *Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Zamościu* - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- „W ogrodzie u Puchatka”, „Czerwone jabłuszko”, „Co nam niesie jesień”, „Barwny szal jesieni” – zajęcia dla dzieci najmłodszych z cyklu *Puchatkowe spotkania* obejmujące, m.in. głośne czytanie, zabawy słowem, zajęcia plastyczne - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- Odbyła się wycieczka do biblioteki uczniów SP nr 2 w Zamościu, celem której było zapoznanie z księgozbiorem oraz czasopismami dla młodzieży dostępnymi w bibliotece, a także udział w spotkaniu z prof. Lechem Ludorowskim - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- Zorganizowano trzy wizyty w bibliotece uczniów klas szóstych SP nr 3 w Zamościu, których celem było zaprezentowanie zbiorów biblioteki dla dzieci i młodzieży i zapoznanie z regulaminem korzystania z biblioteki oraz

przedstawienie oferty zajęć edukacyjno - kulturalnych - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP

- „Bolesław Leśmian w oczach dzieci – impresje plastyczne” - konkurs plastyczny – FB nr 1
- „Kim był Bolesław Leśmian” – pogadanka – FB nr 1
- Kontynuacja zajęć bibliotecznych poświęconych głośnemu czytaniu, m.in. *Poezji B. Leśmiana* – FB nr 1
- „Nadchodzi jesień” – konkurs plastyczny - FB nr 2
- „Warsztat informacyjny biblioteki” – lekcja biblioteczna – FB nr 2
- „Letni świat przygód” – cykl obejmujący 4 spotkania w Przedszkolu Miejskim nr 13 poświęcone głośnemu czytaniu fragmentów książek Astrid Lindgren – FB nr 2
- „Bolesław Leśmian w oczach dzieci” – spotkania biblioteczne poświęcone popularyzacji twórczości B. Leśmiana. W programie, m.in. głośne czytanie poezji oraz *Klechd*, a także zajęcia plastyczne inspirowane czytaną literaturą – FB nr 3
- „Wśród zwierzaków Doktora Dolittle” – zajęcia biblioteczne z wykorzystaniem książek H. J. Loftinga – FB nr 3
- Zorganizowano zajęcia poświęcone głośnemu czytaniu fragmentów utworów B. Leśmiana *Lampa Aladyna* oraz *Przygody Sindbada Żeglarza* – FB nr 3
- „W labiryncie Minotaura” – konkurs historyczny – FB nr 6
- „Przygody Plastusia w piórniku” – konkurs czytelniczy – FB nr 6

październik

- „Wyzwania kultury chrześcijańskiej dziś” – spotkanie z dr. Kazimierzem Szałatą z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, realizowane w ramach *Zamojskich Biesiad Literackich* – PiMBP
- Otwarcie wystawy fotografii „Zamość wczoraj i dziś” rozpoczęła się realizacja programu *Patriotyzm jutra – Zamość wczoraj i dziś* współfinansowanego przez MKiDN w ramach Programu operacyjnego *Patriotyzm jutra* – PiMBP
- *Ludwik Marian Potocki – autor pierwszej historii Zamościa* – wykład dra Jacka Feduszki oraz *Działalność Akademii Zamojskiej* – wykład dra Bogdana Szyszki, realizowane w ramach programu *Patriotyzm jutra – Zamość wczoraj i dziś* – PiMBP
- Odbyło się spotkanie *Dyskusyjnego Klubu Książki*, którego niecodziennym gościem była Marta Fox - PiMBP
- W punkcie bibliotecznym PiMBP działającym przy PZN Oddział w Zamościu zorganizowano trzy cotygodniowe spotkania osób niewidomych i niedowidzących z miasta i powiatu zamojskiego. Spotkania poświęcone były m.in. obchodom *Dnia Białej Laski*, popularyzacji twórczości

niewidomych poetek naszego regionu Krystyny Stochel i Feliksy Lewandowskiej oraz prezentacji nowości „książki mówionej” - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP

- Odbyło się kolejne gawędziarskie spotkanie członków Koła Terenowego *Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Zamościu* - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- Spotkanie z podróżnikiem Ewa Budziejewską - Gruszką - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- „Leśne skrzaty – kolorowe jak jesień” – zajęcia plastyczno-literackie dla dzieci niepełnosprawnych - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- „Na grzyby”, „Złoty jeź”, „Kartoflane święto”, „W świecie krasnoludków „Deszczowe kropelki” – zajęcia dla dzieci najmłodszych z cyklu *Puchatkowe spotkania* obejmujące, m.in. głośne czytanie, zabawy słowem, zajęcia plastyczne - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Impresje plastyczne – Bolesław Leśmian w oczach dzieci” – konkurs plastyczny - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Przedszkolaki w bibliotece” – wizyta w bibliotece wychowanków Przedszkola „Słoneczko”, podczas której, m.in. dzieci obejrzały salę zabaw *Radość* - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Bajka w prezencie” - kontynuacja zajęć bibliotecznych poświęconych głośnemu czytaniu – FB nr 1
- Zorganizowano trzy pogadanki z cyklu *Szkolna Kindersztuba* poświęcone następującej tematyce: „Zapraszamy znajomych – ABC dobrego wychowania”, „Idziemy do przedszkola – ABC dobrego wychowania”, „Magiczne słówka” – FB nr 1
- „Jesień idzie przez park”, „Jesienna baśń” – konkursy plastyczne – FB nr 1
- „Portret mojej pani w karykaturze – konkurs plastyczny – FB nr 2
- „Język polski jest ciekawy” – konkurs - FB nr 2
- Odbyły się 4 spotkania poświęcone głośnemu czytaniu tekstów literackich dla dzieci w Przedszkolu Miejskim nr 13 – FB nr 2
- „Bolesław Leśmian w oczach dzieci” – kontynuacja spotkań bibliotecznych poświęconych popularyzacji twórczości B. Leśmiana. W programie, m.in. głośne czytanie poezji oraz *Klechd*, a także zajęcia plastyczne inspirowane czytaną literaturą – FB nr 3
- „Leśmianowskie strofki” – konkurs recytatorski – FB nr 3
- „Bolesław Leśmian – impresje plastyczne” – konkurs plastyczny – FB nr 4
- „80. urodziny *Kubusia Puchatka*” – wystawa – FB nr 4
- „Podróże po chmurze” – zajęcia biblioteczne poświęcone głośnemu czytaniu książki *Nasze ptaki* W. Chotomskiej – FB nr 4

- „Zgadywanki rymowanki” – konkurs literacki – FB nr 4
- „W Książkolandii” – lekcja biblioteczna – FB nr 6
- „Z przysłowiem za pan brat” – konkurs literacki – FB nr 6

listopad

- „Jerzy Giedroyc – Książę Emigrantów” – otwarcie wystawy – PiMBP
- „Rozmowa o przeczytanych książkach” - kolejne spotkanie *Dyskusyjnego Klubu Książki* - PiMBP
- „Z papierosem nie po drodze” - podsumowanie miejskiego konkursu na fraszkę o tematyce antynikotynowej. Podczas spotkania, m.in. zaprezentowano wydawnictwo pokonkursowe zawierające najciekawsze utwory powstałe w toku działalności konkursowej – PiMBP
- W ramach *Zamojskich Biesiad Literackich* odbyło się spotkanie z prozaikiem, poetą i scenarzystą Wojciechem Kuczokiem - PiMBP
- Pani Anna Kaniuk z Działu Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa, instruktor PiMBP w Zamościu została uhonorowana odznaczeniem państwowym - odznaką honorową *Zasłużony dla Kultury Polskiej*
- „Obsługa programu bibliotecznego MAK” – szkolenie dla bibliotekarzy bibliotek publicznych powiatu zamojskiego trwające w dniach 19, 21 i 23 listopada - PiMBP
- „Strofy o porach roku” - podsumowanie ogólnopolskiego konkursu twórczości osób niepełnosprawnych oraz otwarcie wystawy pokonkursowej – PiMBP
- „Ku czci zmarłych poetów” – montaż poetycki, „ 11 listopada w poezji”, „Życie i twórczość Bolesława Leśmiana” to tematyka trzech cotygodniowych spotkań osób niewidomych i niedowidzących w punkcie bibliotecznym PiMBP działającym przy PZN Oddział w Zamościu - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- Odbyły się kolejne spotkania członków Koła Terenowego *Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Zamościu* - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- Odbyła się pogadanka dla młodzieży niepełnosprawnej na temat obrzędów, obyczajów i wróżb andrzejkowych - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- „Jesienny Zamość” – konkurs plastyczny oraz wystawa pokonkursowa - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Czarodziejskie słowa”, „Kończy się jesień”, „Kubusiowe lekturki”, „Andrzejkowe czarowanie” – zajęcia dla dzieci najmłodszych z cyklu *Puchatkowe spotkania* obejmujące, m.in. głośne czytanie, zabawy słowem, zajęcia plastyczne - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP

- Zorganizowano cztery spotkania z cyklu *Bajka w przedszkolu* poświęcone głośnemu czytaniu w trakcie wizyt bibliotekarza w przedszkolach - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Katarzynyki i Andrzejki, czyli poznaj swoją przyszłość” – zabawa dla dzieci popularyzująca obrzędy i zwyczaje - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Parada postaci literackich”, „Zimowe impresje”, „Zimowa noc” – konkursy plastyczne – FB nr 1
- „Bajka w prezencie” - kontynuacja zajęć bibliotecznych poświęconych głośnemu czytaniu – FB nr 1
- „Wypada, nie wypada. Kodeks przyjaźni” - pogadanka z cyklu *Szkolna Kindersztuba* – FB nr 1
- Odbyły się kolejne 4 spotkania poświęcone głośnemu czytaniu tekstów literackich dla dzieci w Przedszkolu Miejskim nr 13 – FB nr 2
- „Jesienna zaduma” – pogadanka z okazji rocznicy odzyskania niepodległości – FB nr 2
- „Origami – zabawki z papierkami” – konkurs plastyczny – FB nr 2
- „Liściaste ludki” – zajęcia biblioteczne oparte na tekście literackimi Ewy Kołaczkowskiej *Dwanaście przyjaciół Muszki* – FB nr 3
- „100. rocznica urodzin A. Lindgren” – głośne czytanie tekstów, zajęcia plastyczne w oparciu o lektury Astrid Lindgren – FB nr 3
- „Jesienne podróże po chmurze” - konkurs – FB nr 3
- „Bajkowe zgadywanki” – konkurs literacki – FB nr 4
- „Opowieści spod bieguna”, „Zaczarowana zagroda”, „Od bieguna do bieguna” – głośne czytanie fragmentów książek Centkiewiczów – FB nr 4
- „Troski i marzenia książek” – lekcja biblioteczna - FB nr 6
- „Baśniowy przyjaciel” - konkurs plastyczny – FB nr 6
- „Andrzejkowy wieczór” – spotkanie biblioteczne – FB nr 6

grudzień

- Ukazał się kolejny (26) numer *Bibliotekarza Zamojskiego* – PiMBP i SBP Oddział Zamość
- „Śladami Chrystusa” – wystawa fotografii z Ziemi Świętej – PiMBP
- W ramach *Zamojskiej Biesiady Literackiej* odbyło się spotkanie bożonarodzeniowe z udziałem ks. biskupa Wacława Depo – PiMBP
- W punkcie bibliotecznym PiMBP działającym przy PZN Oddział w Zamościu zorganizowano trzy cotygodniowe spotkania osób niewidomych i niedowidzących z miasta i powiatu zamojskiego. Poświęcone były, m.in. otwarciu wystawy szopek bożonarodzeniowych, montażowi poezji religijnej „Wołam do Ciebie: przyjdź Panie” oraz organizacji *Spotkania oplatkowego* - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP

- Odbyły się 2 kolejne spotkania członków Koła Terenowego *Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Zamościu* - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- „Czas radości i pokoju” – wystawa choinek wykonanych przez środowisko osób niepełnosprawnych - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych PiMBP
- „Dlaczego Kopciuszek nie chce się ze mną bawić”, „Wędrowni Pyzy”, „Zimowe bajanie”, „Trolle z Bullerbyn” – cykl spektakli w wykonaniu *Teatru Lajkonik* – Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- Zorganizowano cykl spotkań autorskich z Agnieszką Frączak - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Cicha noc” – konkurs plastyczny - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Książka od serca” – finał plebiscytu na najpoczytniejszą książkę - Oddział dla Dzieci i Młodzieży PiMBP
- „Wspomnienie jesieni”, „W eskimoskiej wiosce”, „Z choinką w tle”, „Ilustracja do baśni *Dziewczynka z zapalkami*” – konkursy plastyczne – FB nr 1
- „Bajka w prezencie” - kontynuacja zajęć bibliotecznych (3 spotkania) poświęconych głośnemu czytaniu – FB nr 1
- „Mikołajki”, „Ozdoby na choinkę” - konkursy plastyczne - FB nr 2
- „Bajkolandia”, „Kosz z baśniami” - kolejne spotkania poświęcone głośnemu czytaniu tekstów literackich dla dzieci w Przedszkolu Miejskim nr 13 – FB nr 2
- „Opowieści spod bieguny” – głośne czytanie książki *Zaczarowana zagroda* oraz zajęcia plastyczne – FB nr 3
- „Przy blasku choinki” – głośne czytanie książki D. Skwark *Gwiazdka*, zajęcia plastyczne; wykonywanie ozdób choinkowych i strojenie choinki - FB nr 3
- „Z choinką w tle” – głośne czytanie utworów *Idzie zima, Biała królowa* – FB nr 4
- „Idzie zima” – konkurs plastyczny – FB nr 4
- „Na gałązce choinkowej” – konkurs plastyczny - FB nr 6
- „Z historii książki; dzieje starego papieru” – pogadanka – FB nr 6
- „Drogi Mikołaju” – konkurs literacki – FB nr 6

ADAMÓW

lipiec/ sierpień

- „Wakacje w bibliotece” – cykl zajęć dla dzieci i młodzieży pozostających w okresie wakacji w miejscu zamieszkania. W programie zajęć, m.in. głośne czytanie bajek, inscenizacje tekstów literackich, zabawy z wykorzystaniem czytanych lektur, zajęcia plastyczne, konkursy – GBP

wrzesień

- „Poezja Bolesława Leśmiana” – pogadanka – GBP

- „Twórczość Stanisława Wyspiańskiego” – pogadanka – GBP

listopad

- „Wróżby i zwyczaje andrzejkowe” – pogadanka – FB Suchowola

grudzień

- „Wigilia Bożego Narodzenia” – pogadanka, słuchanie i śpiewanie kolęd, wspólne strojenie choinki – GBP, FB Bondyż, FB Suchowola

GRABOWIEC

lipiec

- „Średniowieczny festyn rycerski”. W programie, m.in. wycieczka i zwiedzanie zabytkowych kościołów, kamienic i fortów Przemyśla - GBP

sierpień

- „Poznajemy piękne okolice Grabowca” – rajd pieszy połączony z ogniskiem - GBP

wrzesień

- Zorganizowano uroczystość patriotyczno-religijną w rocznicę napaści sowieckiej na Polskę – GBP i GOK

październik

- Zorganizowano wystawę prac plastycznych uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej z Hrubieszowa – GBP i GOK

listopad

- Zorganizowano wieczernicę z okazji *Święta Niepodległości* – GBP i GOK

grudzień

- O dwóch takich co ukradli księżyc” – przedstawienie teatralne – GBP i GOK
- „Spotkanie z Mikołajem” – okolicznościowa impreza dla dzieci – GBP i GOK

KOMARÓW

sierpień

- „DNI KOMAROWA - festyn rekreacyjny” – integracyjna impreza środowiskowa - GBP, SOK
- „Obchody 87. rocznicy *Bitwy pod Komarowem*” – uroczystość patriotyczno-religijna. W programie m.in. promocja książki B. Kozaczyńskiej *Losy dzieci z Zamojszczyzny* oraz inscenizacja bitwy jaka miała miejsce w 1920 roku – GBP, SOK

wrzesień

- Zorganizowano dożynki gminno-parafialne, podczas których, m.in. przedstawiono okolicznościowy program artystyczny oraz rozstrzygnięto konkurs na najładniejszy wieniec - GBP, SOK
- „Święto pieczonego ziemniaka” – impreza integracyjna - GBP, SOK
- Zorganizowano lekcję biblioteczną dla uczniów I kl. gimnazjum – FB Zubowice

październik

- Zorganizowano obchody „Światowego Dnia Pluszowego Misia”. W programie, m.in. głośne czytanie dzieciom tekstów literackich, rozmowa na temat misiów – znanych bohaterów książkowych, zajęcia plastyczne: portret ulubionego misia – GBP, SOK
- „*Wszystko zaczęło się od...* – piszemy opowiadanie” – konkurs literacki - GBP, SOK

listopad

- „Rocznica odzyskania niepodległości” – uroczystości patriotyczne, montaż poetycko-muzyczny, wręczenie nagród *Człowieka Roku 2007 Gminy Komarów*- GBP, SOK
- „Świąteczna pocztówka” – konkurs plastyczny – GBP i SOK
- „Przegląd Pieśni Religijnej Osób Niepełnosprawnych” – GBP, SOK

grudzień

- „Spotkanie z Mikołajem” – zajęcia biblioteczne dla dzieci – GBP, SOK
- „Mikołajki z biblioteką” – zajęcia dla dzieci młodszych – FB Zubowice
- „Spotkanie opłatkowe” - GBP i SOK
- „Tradycje Świat Bożego Narodzenia” – integracyjne spotkanie dzieci ze szkoły podstawowej oraz młodzieży gimnazjalnej (rozmowa na temat kultywowanych tradycji świątecznych, czytanie tekstów literackich tematycznie związanych ze Świętami Bożego Narodzenia, wykonywanie ozdób choinkowych – GBP i SOK
- Odbyło się głośne czytanie dzieciom tekstów literackich, a następnie zajęcia plastyczne na podstawie słuchanych fragmentów – FB Zubowice

KRASNOBRÓD

lipiec

- Promocja książki Mieczysława Kościńskiego „Krasnobrodzkie portrety rodzinne” - MGBP
- Zorganizowano stoisko informacji turystycznej podczas obchodów *Dni Krasnobrodu* – MGBP
- „Mój zwierzak i ja” – wystawa pokonkursowa - MGBP

sierpień

- „Warto zobaczyć Krasnobród” - wystawa – MGBP

wrzesień

- Ogłoszony został konkurs „Najwięcej przeczytanych książek w roku szkolnym 2007/2008 – MGBP, FB Hutki

listopad

- Przeprowadzono prace remontowe (remont korytarza wejściowego) – MGBP

ŁABUNIE

lipiec

- Biblioteka włączyła się w przygotowanie *Gminnych Igrzysk Sportowych*

wrzesień

- „Wrzesień 1939. Boje pod Barchaczowem, Łabuniami i Bródkiem” - wykład historyczny dla młodzieży gimnazjalnej – GBP

październik

- Utworzono punkt biblioteczny w Łabuńkach Pierwszych

listopad

- Pan Bogdan Szykuła, kierownik Biblioteki Publicznej Gminy Łabunie został uhonorowany odznaczeniem państwowym - odznaką honorową *Zasłużony dla Kultury Polskiej*

grudzień

- „Wprowadzenie stanu wojennego” – spotkanie z senatorem RP Januszem Woźnicą – GBP
- „Moje przeżycia – internowanie” – spotkanie z Henrykiem Kąkolem, działaczem opozycyjnym, internowanym w okresie stanu wojennego – GBP

MIĄCZYN

lipiec

- „Wieczór bajek” – cykliczne zajęcia biblioteczne; głośne czytanie książek „Kocia mama” M. Buyno-Arctowej oraz z o przygodach *Muminków*
- „Wakacje w bibliotece” – zajęcia dla dzieci pozostających w okresie wakacji w miejscu zamieszkania. W programie: zabawy literackie, rozwiązywanie rebusów, krzyżówek, zajęcia plastyczne

sierpień

- „Wieczór bajek” – cykliczne zajęcia biblioteczne; głośne czytanie opowieści o Smerfach

wrzesień

- „Wieczór bajek” – cykliczne zajęcia biblioteczne; głośne czytanie fragmentów książki *Czarnoksiężnik z Krainy Oz*

- „Nasze wspomnienia z wakacji” – pogadanka
- „Ogród zoologiczny doktora Dolittle” – rysowanie na asfalcie postaci z książki H. L. Loftinga

październik

- Zorganizowano dwa „Wieczory bajek”; głośne czytanie książek o przygodach *Martynki* oraz *Gospodarz Gustaw*
- Zorganizowano 2 wycieczki do biblioteki dla uczniów I kl. gimnazjum, podczas których zaprezentowano młodzieży zbiory biblioteczne oraz zapoznano z zasadami korzystania z usług biblioteki.

listopad

- Zorganizowano dwa „Wieczory bajek”; głośne czytanie *Opowieści do poduszki*

grudzień

- „Wieczór bajek” - cykliczne zajęcia biblioteczne; głośne czytanie książek *Święty Mikołaj i przyjaciele*
- Zorganizowano spotkanie opłatkowe dla dzieci, podczas którego przeprowadzona została pogadanka o zwyczajach bożonarodzeniowych oraz o formach spędzania świątecznego czasu.

RADECZNICA

lipiec

- „Wakacje z książką” – zajęcia dla dzieci pozostających w okresie wakacji w miejscu zamieszkania – GBP

wrzesień

- Odbyło się spotkanie czytelników biblioteki z regionalistką panią Regina Smoter - Grzeszkiewicz oraz kronikarzem gminy panem Stanisławem Zybala – GBP
- „Opis bibliograficzny książki, korzystanie z katalogów, wyszukiwanie książek na półkach” – lekcja biblioteczna dla ucz. kl. VI szkoły podstawowej – GBP

październik

- Zorganizowano wycieczkę do biblioteki dla dzieci z kl. III szkoły podstawowej – GBP

listopad

- „Warsztat informacyjny biblioteki” – lekcja biblioteczna dla uczniów kl. V szkoły podstawowej

SITANIEC (GBP ZAMOŚĆ)

lipiec/ sierpień

- „Wakacje ze Szrekiem” – cykl zajęć dla dzieci i młodzieży pozostających w okresie wakacji w miejscu zamieszkania. W programie: „Kwiaty z orgiami”, „Bohaterowie bajek”, „Witrażowe motyle”, „Portret Szreka” - konkursy plastyczne, „Co wiesz o Szreku”, „Bohaterowie wierszy poetów polskich” – konkursy wiedzy – GBP
- „Wakacje z dobrą książką” – wystawa nowości – FB Kalinowice
- Zorganizowano wakacyjne zajęcia dla dzieci, w ramach których odbyły się konkursy, zgadywanki i łamigłówki literackie – FB Kalinowice
- Odbyła się okresowa kontrola zbiorów bibliotecznych – FB Lipsko
- Zorganizowano wakacyjne zajęcia dla dzieci, w ramach których odbyły się konkursy plastyczne: *Kot w butach*, *Ilustracja do przeczytanej książki*, *Postacie i zwierzęta z plasteliny* oraz głośne czytanie bajek – FB Mokre
- Zorganizowano wakacyjne zajęcia dla dzieci, w ramach których odbyły się konkursy plastyczne: „Wakacyjne obrazki”, „Postacie ze Szreka”, konkursy wiedzy, rozwiązywanie rebusów i łamigłówek literackich – FB Płoskie
- Zorganizowano wakacyjne zajęcia dla dzieci. W programie konkursy plastyczne (*Plastelinowa kraina*, *Makieta wioski Bullerbyn*), konkursy wiedzy, głośne czytanie, gry edukacyjne popularyzujące twórczość Astrid Lindgren – FB Wysokie
- Zorganizowano wakacyjne zajęcia dla dzieci, w programie których odbyły się, m.in. konkursy plastyczne *Mój ulubiony bohater z książki*, *Malujemy na asfalcie*, *Wymarzone wakacje*, *Kolorowe motyle* oraz wystawy pokonkursowe – FB Zawada
- Współdział w przygotowaniu i organizacji Gminnego Święta Planów – GBP i filie

wrzesień

- Zorganizowano wycieczki do biblioteki dla dzieci z oddziału przedszkolnego, których celem było zapoznanie z biblioteką – GBP, FB Płoskie
- „Jesienne spotkania z naturą” – konkurs plastyczny – GBP
- *Cała Polska Czyta Dzieciom* – wznowienie po wakacyjnej przerwie cotygodniowych spotkań poświęconych głośnemu czytaniu dzieciom – GBP, FB Kalinowice, FB Płoskie, FB Wysokie, FB Zawada
- Zorganizowano 2 wycieczki do biblioteki dzieci z kl. I, której celem było zapoznanie z biblioteką – FB Wysokie
- „Katalog biblioteczny jako źródło informacji” – lekcja biblioteczna dla uczniów III kl. gimnazjum – FB Wysokie

październik

- *Cała Polska Czyta Dzieciom* – organizacja spotkań bibliotecznych poświęconych czytaniu dzieciom i zajęcia w oparciu o czytane teksty – GBP

(7 spotkań), FB Kalinowice (7 spotkań), FB Lipsko (4 spotkania), FB Wysokie (1 spotkanie), FB Zawada (11 spotkań)

- „Legenda zawsze żywa” – konkurs – GBP
- „Dlaczego biblioteka jest potrzebna” – lekcja biblioteczna – GBP
- „Świat bajek i baśni” – wycieczka do biblioteki dzieci z oddziału przedszkolnego – FB Kalinowice
- *Zgaduj – zgadula* ze znajomości przeczytanych książek i wierszy – FB Mokre
- „Jesienne liście” – konkurs – FB Lipsko
- „Zbiory jesienne” – pogadanka – FB Lipsko
- „Zapasy na zimę” – konkurs – FB Wysokie
- „Katalog rzeczowy” – lekcja biblioteczna – FB Wysokie

listopad

- *Cała Polska Czyta Dzieciom* – organizacja spotkań bibliotecznych poświęconych czytaniu dzieciom i zajęcia w oparciu o czytane teksty – GBP (6 spotkań), FB Kalinowice (3 spotkania), FB Lipsko (3 spotkania), FB Wysokie (1 spotkanie), FB Zawada (11 spotkań)
- „Katyń” – lekcja biblioteczna – GBP
- „Czytelnicy polecają – to warto przeczytać” – dyskusja nad książką – FB Kalinowice
- „Andrzejkowe wróżby” – spotkanie w bibliotece – FB Mokre
- „Profilaktyka antynikotynowa” – pogadanka – FB Wysokie
- „Choroby biernych palaczy” – FB Wysokie
- „Jak wygląda św. Mikołaj” – konkurs – FB Zawada

grudzień

- *Cała Polska Czyta Dzieciom* – organizacja spotkań bibliotecznych poświęconych czytaniu dzieciom i zajęcia w oparciu o czytane teksty – GBP (2 spotkania), FB Kalinowice (2 spotkania), FB Lipsko (2 spotkania), FB Wysokie (1 spotkanie), FB Zawada (11 spotkań)
- „Skarby gminy Zamość” – konkurs fotograficzny oraz wystawa pokonkursowa – GBP
- „Anioły 2007” – konkurs plastyczny i wystawa pokonkursowa – GBP
- „Motyw świąteczny”, „Choinki i gwiazdy z papieru” – konkursy plastyczne – FB Mokre
- „Czy wiesz wszystko o Świętach Bożego Narodzenia?” – konkurs – FB Mokre
- „Kartki na Boże Narodzenie” – konkurs plastyczny i wystawa prac – FB Lipsko
- „Warsztat informacyjny biblioteki” – lekcja biblioteczna – FB Płoskie
- „Świąteczne ozdoby” – konkurs i wystawa pokonkursowa – FB Płoskie
- „Święta, święta – kartka świąteczna” – konkurs plastyczny – FB Wysokie
- „Najpiękniejsza kartka świąteczna” – konkurs – FB Zawada

SITNO

lipiec/ sierpień

- „Godzina bajek” - cykliczne zajęcia dla dzieci, podczas których odbyło się głośne czytanie książek „Miedziana lampa” i „Baśnie przyjaciół”, „Bardzo dziwne opowieści” – FB Horyszów Polski

wrzesień

- „Godzina bajek” - cykliczne zajęcia dla dzieci, podczas których odbyło się głośne czytanie książki Ewy Szelburg – Zarembiny „Bardzo dziwne opowieści” – FB Horyszów Polski

październik

- „Godzina bajek” - cykliczne zajęcia dla dzieci, podczas których odbyło się głośne czytanie książki „Legendy harcerskie” – FB Horyszów Polski

grudzień

- Sami robimy świąteczne ozdoby” – zajęcia dla dzieci – GBP
- Ekspozycja kartek świątecznych wykonanych przez uczniów Szkoły Podstawowej w Cześnikach – FB Cześniki

SKIERBIESZÓW

wrzesień

- „Poznajemy bibliotekę” – lekcja biblioteczna dla dzieci z oddziału przedszkolnego

grudzień

- Zorganizowano konkurs recytatorski dla dzieci z klas I - III szkoły podstawowej – GBP i GOK

SUŁÓW

lipiec/ sierpień

- Biblioteka włączyła się w organizację imprezy gminnej „Biesiada na wyspie” – GBP
- Zorganizowano wakacyjne zajęcia dla dzieci. W programie: głośne czytanie, zajęcia plastyczne, gry planszowe, ognisko - GBP
- Wspólnie z KGW Biblioteka włączyła się w przygotowania *Dożynek Powiatowych 2007* – GBP
- Zorganizowano wycieczkę do Kałkowa dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych z gm. Sułów – GBP

wrzesień

- Biblioteka włączyła się w obchody gminno-parafialnego święta plonów – GBP
- Zorganizowano wycieczkę do biblioteki dzieci z kl. I i oddziału przedszkolnego - GBP

październik

- *Głośne czytanie bajek* – zajęcia dla dzieci – GBP
- „Krajobrazy jesieni” – konkurs plastyczny – FB Michalów

listopad/grudzień

- Realizacja gminnego konkursu „Na najładniej wykonaną kartkę świąteczną” – GBP i filie

SZCZEBRZESZYN

lipiec/ sierpień

- „Wakacje z książką” – zajęcia dla dzieci spędzających wakacje w miejscu zamieszkania. W programie: *Poznajemy historię swej miejscowości* – zajęcia edukacyjne, głośne czytanie literatury dziecięcej, zajęcia plastyczne, gry i zabawy edukacyjne, gry planszowe, zabawy na powietrzu, wycieczka na Zamczysko - MGBP

wrzesień

- „Czas do szkoły” – spotkanie w bibliotece nowych czytelników, zachęcenie do wstąpienia do *Koła Przyjaciół Biblioteki* – MGBP

ZWIERZYNIEC

wrzesień

- Zorganizowano wycieczkę do biblioteki dla dzieci z oddziału przedszkolnego w celu zapoznania z biblioteką i księgozbiorem dziecięcym
- Zorganizowano szkolenie dla bibliotekarzy powiatu zamojskiego poświęcone następującym zagadnieniom: „Jak wypromować bibliotekę w środowisku”, „Analiza czytelnictwa w poszczególnych gminach powiatu zamojskiego” – MGBP, WBP w Lublinie, PiMBP w Zamościu
- *Biblioteki publiczne województwa lubelskiego* – wystawa

październik

- Zorganizowano spotkanie z poetą Władysławem Sitkowskim

Halina Zielińska

Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa PiMBP w Zamościu

2008/1 (27)